

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

TOMÁŠ DUB

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra správního práva a správní vědy

**Řízení ve věcech služebního poměru příslušníků
Policie České republiky**

Diplomová práce

**Proceedings in matters of the service relationship of members
of the Police of the Czech Republic**

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Lenka Scheu Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Tomáš Dub

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Pardubicích dne 13. 3. 2024

.....

Tomáš Dub

Poděkování

Rád bych poděkoval své vedoucí práce JUDr. Lence Scheu Ph.D. za trpělivost, vstřícný přístup a pomoc při zpracování této práce.

ANOTACE

Policie České republiky je bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. S plněním těchto úkolů souvisí i zvláštní právní úprava služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. S výkonem služby úzce souvisí řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve kterém služební funkcionář rozhoduje o právech a povinnostech příslušníků, stejně jako o jejich protiprávním jednání a s tím souvisejícím ukládáním kázeňských trestů.

KLÍČOVÁ SLOVA

služební poměr, služební funkcionář, řízení ve věcech služebního poměru, bezpečnostní sbor, Policie České republiky, zákon o služebním poměru, správní řád

ANNOTATION

The Police of the Czech Republic is a security force that serves the public. Its task is to protect the security of persons and property, to protect public order and to prevent crime. The performance of these tasks is related to the special legal regulation of the service relationship of members of the security forces. Closely related to the performance of duty is the procedure in matters relating to the service relationship of members of the security forces, in which the official decides on the rights and obligations of members, as well as on their unlawful conduct and the related imposition of disciplinary penalties.

KEYWORDS

service relationship, service officer, proceedings in matters of the service relationship, security forces, Police of the Czech republic, the law on the service relationship, Rules of Administrative Procedure

Obsah

ÚVOD.....	9
1 Policie České republiky.....	11
1.1 Historický vývoj policie a četnictva na území České republiky.....	11
1.2 Současný stav Policie ČR z hlediska právní úpravy, uspořádání a personálního stavu.....	13
2 Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů	15
2.1 Historie a vývoj služebního poměru příslušníka PČR	15
2.2 Komparace pracovního poměru zaměstnance a služebního poměru příslušníka PČR.....	18
2.2.1 Postup před vznikem pracovního a služebního poměru	18
2.2.1.1 Vznik pracovního poměru	18
2.2.1.2 Vznik služebního poměru	19
2.2.1.3 Komparace vzniku pracovního a služebního poměru autorem práce	20
2.2.2 Vznik pracovního poměru a služebního poměru.....	21
2.2.2.1 Vznik pracovní poměru.....	21
2.2.2.2 Vznik služebního poměru	21
2.2.2.3 Komparace vzniku pracovního a služebního poměru autorem práce	23
2.2.3 Práva a povinnosti zaměstnance a příslušníka PČR	23
2.2.3.1 Práva a povinnosti zaměstnance.....	23
2.2.3.2 Práva a povinnosti příslušníka PČR	24
2.2.3.3 Komparace práv a povinností zaměstnance a příslušníka Policie ČR autorem práce.....	26
2.2.4 Zánik pracovního poměru a zánik služebního poměru	27
2.2.4.1 Zánik pracovního poměru	27
2.2.4.2 Zánik služebního poměru	29
2.2.4.3 Komparace zániku pracovního a služebního poměru autorem práce	32
3 Řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky .	34
3.1 Vymezení základních pojmů služebního poměru.....	34
3.1.1 Služební předpis PČR	34
3.1.2 Služební funkcionář Policie ČR.....	36

3.1.3	Subsidiarita správního řádu v řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů	40
3.2	Základní zásady řízení ve věcech služebního poměru	41
3.3	Obecná ustanovení řízení ve věcech služebního poměru	44
3.3.1	Účastníci řízení ve věcech služebního poměru	45
3.3.2	Předmět řízení ve věcech služebního poměru.....	47
3.3.3	Zastoupení účastníka řízení ve věcech služebního poměru	48
3.3.4	Práva a povinnosti účastníka v řízení	50
3.3.5	Podání a postoupení podání služebnímu funkcionáři	56
3.3.6	Doručování v rámci řízení ve věcech služebního poměru	58
3.3.7	Náklady spojené s řízením ve věcech služebního poměru	62
3.4	Průběh řízení ve věcech služebního poměru.....	64
3.4.1	Zahájení řízení ve věcech služebního poměru	64
3.4.2	Zastavení řízení ve věcech služebního poměru	65
3.4.3	Podklady pro rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru..	67
3.4.4	Rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru	69
3.4.5	Právní moc rozhodnutí a vykonatelnost rozhodnutí	74
3.5	Řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) ZSP	74
3.6	Řízení o kázeňském přestupku a řízení o jednání, které má znaky přestupku	77
3.6.1	Kázeňský přestupek	77
3.6.2	Jednání, které má znaky přestupku	78
3.6.3	Kázeňský trest	78
3.6.4	Ukládání kázeňských trestů	80
3.6.4.1	Základní zásady řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku	80
3.6.4.2	Postup při jednání, které má znaky přestupku zapisovaného do evidence přestupků	82
3.6.4.3	Právo na obhajobu a povinnost služebního funkcionáře provést výslech osoby, která podala podnět k zahájení řízení	82
3.6.4.4	Společné řízení o kázeňských přestupcích.....	83
3.6.4.5	Určení druhu kázeňského trestu	84
3.6.4.6	Trest odnětí služební hodnosti.....	85
3.6.4.7	Lhůta pro uložení kázeňského trestu	86
3.6.4.8	Upuštění od uložení kázeňského trestu	86

3.6.5	Postoupení věci v řízení o kázeňském přestupku.....	87
3.6.6	Zastavení řízení o kázeňském přestupku	87
3.6.7	Zvláštní postup v řízení o jednání, které má znaky přestupku	89
3.6.7.1	Rozhodování o tom, zda má jednání příslušníka všechny znaky potřebné k určení viny.....	90
3.6.7.2	Pokus jednání, které má znaky přestupku.....	91
3.6.7.3	Zánik odpovědnosti za jednání, které má znaky přestupku ...	91
3.6.7.4	Určení povahy a závažnosti jednání, které má znaky přestupku, polehčující a přitěžující okolnosti	93
3.6.7.5	Podmíněné upuštění od uložení kázeňského trestu, upuštění od uložení kázeňského trestu a mimořádné snížení výměry kázeňského trestu pokuty.....	96
3.6.7.6	Rozhodování o propadnutí věci a ukládání propadnutí náhradní hodnoty v řízení o jednání, které má znaky přestupku	97
3.6.7.7	Rozhodování o zákazu činnosti a upuštění od výkonu jeho zbytku v řízení o jednání, které má znaky přestupku.....	98
3.6.7.8	Ukládání ochranného opatření zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty v řízení o jednání, které má znaky přestupku	99
3.6.7.9	Posuzování, zda byla zmeškána lhůta k podání podnětu v řízení o jednání, které má znaky přestupku	100
3.6.7.10	Společné řízení o jednání, které má znaky přestupku	101
3.6.7.11	Odložení věci v řízení o jednání, které má znaky přestupku	102
3.6.7.12	Zastavení řízení o jednání, které má znaky přestupku	103
3.6.7.13	Přerušování řízení o jednání, které má znaky přestupku	104
3.6.7.14	Příkaz jako zvláštní druh řízení o jednání, které má znaky přestupku	105
3.6.8	Zápis jednání, které má znaky přestupku, do evidence přestupků	106
3.7	Přezkoumávání rozhodnutí vydaných služebním funkcionářem v řízení ve věcech služebního poměru	107
3.7.1	Odvolání	108
3.7.2	Rozklad.....	111
3.7.3	Obnova řízení	112
3.7.4	Přezkumné řízení.....	114
3.7.5	Poradní komise.....	115
3.8	Výkon rozhodnutí a přezkoumávání pravomocných rozhodnutí soudem	117

3.8.1	Výkon rozhodnutí.....	117
3.8.2	Přezkoumávání pravomocných rozhodnutí soudem	118
4	Návrhy <i>de lege ferenda</i>	120
4.1	Změna právní úpravy služebního předpisu	120
4.2	Změna v účastnících řízení.....	120
4.3	Změna v rozkladu	121
	ZÁVĚR	123
	Seznam použité literatury.....	125
	Přílohy.....	134

ÚVOD

Po zralé úvaze jsem si jako téma své diplomové práce zvolil Řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky a důvody byly jednoduché. Již od roku 2010 pracuji jako příslušník Policie České republiky, tedy je mi toto téma blízké stran mého povolání.

Tato práce nahlíží na proces řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky komplexně. Jejím hlavním cílem je podat ucelený přehled a rozbor právní úpravy tohoto řízení, kdy základ právní úpravy představuje část dvanáctá zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, nicméně nelze opominout ani další právní předpisy, zejména pak zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, včetně relevantní judikatury především z rozhodovací praxe správních soudů. Práce si také klade za svůj dílčí cíl poukázat na případné nejasnosti právní úpravy dotčeného řízení, které mohou v praxi činit problémy, a navrhnout konkrétní změny do budoucna.

Úvodní část práce se nejprve věnuje historickému vývoji četnictva a policie na území nynější České republiky, dále mapuje současný stav a uvádí dělení bezpečnostního sboru Policie České republiky, které jsou doplněny počty příslušníků.

Další část se nejprve zabývá vymezením samotného pojmu „služební poměr“, přibližuje jeho historický vývoj a následně provádí srovnání služebního poměru, jakožto právního vztahu veřejnoprávního, s pracovním poměrem zaměstnanců podle zákoníku práce, jakožto právního vztahu soukromoprávního. V komparaci obou zmíněných poměrů je práce zaměřena především na porovnání postupu před samotným vznikem poměrů, jejich vznik, následuje srovnání práv a povinností zaměstnance a příslušníka a také způsobů zániků obou druhů poměrů.

Třetí část podává ucelený přehled o řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky, kdy nejprve vymezuje základní pojmy a zásady řízení. Následuje rozbor obecných ustanovení řízení ve věcech

služebního poměru jako je stanovení předmětu řízení, účastníků či úprava doručování. Nechybí části věnované samotnému průběhu řízení, rozhodnutí, jeho přezkumu a výkonu rozhodnutí. Samostatná pojednání pak představují řízení o propuštění, řízení o kázeňském přestupku a řízení o jednání, které má znaky přestupku.

Poslední část této práce je věnována jednotlivým nejasnostem v řízení ve věcech služebního poměru příslušníků a jsou předloženy návrhy *de lege ferenda*.

Základní metodou použitou při zpracování této práce je metoda analýzy a deskripce použitá zejména při vymezení právní úpravy řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky, která je doplněna metodou empirickou, kdy teoretické poznatky jsou doplněny praktickými příklady z rozhodovací praxe soudů. Metoda komparace je použita zejména v části věnované odlišnostem služebního a pracovního poměru.

1 Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen PČR) patří mezi bezpečnostní sbory České republiky. Bezpečnostním sborem se rozumí PČR, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. Působnost PČR se vztahuje na území České republiky (dále jen ČR).¹

1.1 Historický vývoj policie a četnictva na území České republiky

Slovo „policie“ má kořeny v řeckém slovu „polis“ označujícím obec či město a z tohoto odvozeného latinského slova „politia“ označujícího státní zřízení, ústavu a z hlediska dnešního uspořádání je možné přeložit jako veřejná správa. Předchůdcem policie bylo četnictvo, jehož kolébkou byla Francie v době vojevůdce Napoleona Bonaparte, který vyčlenil část vojska pro plnění úkolů vnitřní bezpečnosti. Tento model dal základ ke zřízení četnictva v Habsburské monarchii, a tedy i na našem území. První čistě policejní sbor vznikl v Londýně v roce 1829 a v polovině 19. století se rozšířil do řady evropských měst. Základním rozdílem mezi četnictvem a policií byl v místní působnosti. Zatímco policie vykonávala činnost na území měst, četnictvo spravovalo území venkova.²

V období první republiky byl převzat systém četnictva a policie z rozpadlé monarchie, který byl v činnosti až do roku 1945, prošel ale mnohými změnami. Podstatnou změnou bylo, že četnictvo přešlo pod správu ministerstva vnitra, ale v případě války byla část četnictva připravena plnit vojenské úkoly. Tyto změny přinesl zákon č. 299/1920 Sb. o četnictvu, kde bylo stanoveno, že o tom, jak má být četnictvo vycvičeno a vstrojeno, rozhoduje ministerstvo vnitra, avšak o výzbroji se dohodnou spolu s ministerstvem národní obrany.³ Na počátku 20. století bylo na území Čech celkem 21 oddělení a 783 stanic, na kterých sloužilo

¹ Ust. § 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

² MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-52-4, str. 11-80.

³ Zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu.

celkem 2313 četníků, z nichž bylo pouhých 43 důstojníků. Na území Moravy to bylo celkem 9 oddělení, 309 stanic a celkem 1093 četníků. Slezsko disponovalo třemi odděleními, 81 stanicemi a celkem 273 četníky.⁴

Dalším zákonem, který přinesl větší změnu v systému převzatém z monarchie byl zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti. Pro výkon bezpečnostní služby zřizují se u státních úřadů, jež se určí nařízením, civilní sbory stráže bezpečnosti, a to a) uniformované a b) neuniformované. Sborny uniformované stráže bezpečnosti jsou ozbrojeny a po vzoru vojenském zřízeny. Sborny neuniformované stráže bezpečnosti nejsou zřízeny po vzoru vojenském a jejich členové mohou býti dle potřeby ozbrojeni.⁵

Sborny uniformované stráže bezpečnosti zajišťovaly pořádkovou a správní službu a sborny neuniformované stráže bezpečnosti plnily úkoly kriminální policie. Členové sborů se dělili na úředníky a gážisty mimo hodnostní třídy. Pro úředníky platily obecné předpisy o státních úřednících a pro gážisty mimo hodnostní třídy pak obecné předpisy o státních úřednících a podúřednících. Úředníkům sborů příslušel zejména dozor, kontrola, vedení služby a také péče o řádné vyškolení mužstva.⁶

Po první světové válce převzala nová republika již fungující strukturu četnictva a policie, jinak tomu bylo po druhé světové válce. Ještě před jejím koncem v únoru 1945 rozhodla prozatímní vláda o rozpuštění dosavadních složek policie a četnictva a vytvoření nové složky s názvem Sbor národní bezpečnosti (dále SNB), který se opět měl skládat z uniformované a neuniformované složky a pohotovostního sboru. Vzhledem k vývoji situace po druhé světové válce nedošlo k rozpuštění četnictva a policie ihned, jelikož se tyto složky aktivně podílely na odsunu Němců a plnili další úkoly ve prospěch osvobozené republiky.⁷ Definitivní podoba SNB byla upravena zákonem č.

⁴ MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-52-4, str. 150.

⁵ Zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti.

⁶ *Historie četnictva a policie*. [online]. [Cit. 27.1.2024] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/historie-cetnictva-a-policie-historie-cetnictva-a-policie.aspx?q=Y2hudW09MTU%3d>

⁷ MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9, str. 43-94.

149/1947 Sb. o národní bezpečnosti, tedy dva roky po zřízení SNB. V roce 1948 se k moci dostalo Komunistická strana Československa a v SNB byla provedena radikální čistka a během dalšího roku se aparát SNB podstatně rozrostl. V letech 1948 až 1989 došlo k několika úpravám zákona o národní bezpečnosti a uspořádání SNB převážně z politických důvodů. Konec SNB přišel s listopadovou revolucí v roce 1989, kdy SNB zaniklo a vznikla PČR, jejíž fungování bylo následně upraveno zákonem č. 283/1991 Sb. o Policii ČR.⁸

1.2 Současný stav Policie ČR z hlediska právní úpravy, uspořádání a personálního stavu

V současné době je hlavním právním pramenem PČR zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky (dále jen zákon o PČR), ve znění pozdějších předpisů (novelizován byl zákony č. 41/2009 Sb., č. 153/2010 Sb., č. 150/2011 Sb., č. 341/2011 Sb., č. 375/2011 Sb. a č. 459/2011 Sb.), který je účinný od 1. 1. 2009. Policie ČR je jednotný bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti, jehož úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Policie ČR je podřízena ministerstvu vnitra, které vytváří podmínky pro plnění úkolů Policie ČR. V čele stojí Policejní prezident, odpovídající za činnost policie ministru vnitra.⁹

Policie je tvořena útvary, kterými jsou Policejní prezidium České republiky, útvary policie s celostátní působností, mezi které patří Kriminalistický ústav, Letecká služba, Národní protidrogová centrála SKPV (služba kriminální policie a vyšetřování), Pyrotechnická služba, Ředitelství služby cizinecké policie, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV, Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě SKPV, Útvar pro ochranu prezidenta ČR, Ochranná služba Policie ČR, Útvar

⁸ MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva IV*. Praha: Police history, 2011. ISBN 978-80-86477-55-8, str. 13-50.

⁹ Ust. § 2 a § 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

rychlého nasazení, Útvar speciálních činností SKPV a Útvar zvláštních činností SKPV.¹⁰ Dalšími útvary jsou Krajská ředitelství policie, kterých je celkem 14, a posledními jsou útvary zřízené v rámci jednotlivých krajských ředitelství.¹¹ Těmito útvary jsou např. Obvodní oddělení, Oddělení hlídkové služby, Pohotovostní a eskortní oddělení, Oddělení silničního dohledu, Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, Odbory SKPV a další. Tyto útvary mají působnost omezenou v rámci krajského ředitelství nebo jednotlivých územních odborů (území dřívějších okresů).

Počet příslušníků PČR v posledních letech zaznamenává klesající tendenci, kdy k 1.1.2023 bylo evidováno celkem 39 422 osob, z toho 7 057 žen.¹² Oproti tomu k 1.1.2021 bylo evidováno celkem 40 434 příslušníků PČR.¹³

¹⁰ *Útvary s celostátní působností*. [online]. [Cit. 28.1.2024] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-celostatni-pusobnosti.aspx>

¹¹ Ust. § 6 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹² *Početní stavy příslušníků Policie České republiky*. [online]. [Cit. 28.1.2024]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2023-pocetni-stavy-prislusniku-policie-ceske-republiky.aspx>

¹³ *Početní stavy*. [online]. [Cit. 28.1.2024]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-pocetni-stavy.aspx>

2 Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů

Služebním poměrem se rozumí pracovněprávní vztah mezi Českou republikou a příslušníkem daného bezpečnostního sboru ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů nebo státním zaměstnancem ve smyslu zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ale také služební poměr vojáků z povolání podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Pro služební poměry je charakteristické, že se řídí zvláštní právní úpravou odlišnou od obecné úpravy zaměstnaneckých vztahů pracovního poměru upravených zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Zvláštní právní úprava služebního poměru je zakotvena v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, který stanovuje, že právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon.¹⁴

2.1 Historie a vývoj služebního poměru příslušníka PČR

Historie služebního poměru je přímo vázána s historií četnictva a policie, jak je uvedeno v předchozí kapitole. První právní prameny služebního poměru na našem území pocházejí z doby Rakouska-Uherska. Nejdůležitějším právním pramenem pro území současné České republiky byl zákon č. 15/1914, říšský zákon o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů (služební pragmatika). Tento zákon byl převzat samostatným československým státem na základě přijetí zákona č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého (tzv. Recepční zákon), kdy veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávaly prozatím v platnosti.¹⁵

Služební poměr a činnost četnictva v období první republiky byl upraven zákonem č. 299/1920 Sb., o četnictvu. Činností četnictva bylo udržovat veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost. Nově o organizaci, počtech četnictva, výkonu činnosti, výcviku, výstroji a výzbroji rozhodovalo ministerstvo vnitra. Součástí zákona byly podmínky pro přijetí do řad četnictva, kterými bylo stanoveno, že

¹⁴ Čl. 79 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*.

¹⁵ Čl. 2 zákona č. 11/1918 Sb., *o zřízení samostatného státu československého*.

četníkem se může stát pouze občan republiky Československé, který je bezúhonný, svéprávný a duševně způsobilý. Dále byla stanovena věková hranice pro přijetí uchazeče v rozmezí mezi 21. a 35. rokem věku a také osobní stav, kdy uchazeč musel být svobodný nebo bezdětný vdovec. Tyto podmínky však mohly být ministerstvem vnitra prominuty. K výše uvedenému musel splňovat ještě fyzickou zdatnost, být přiměřeně vysoký, zdravý, ovládat československý jazyk a písmo, prokázat vzdělání v obecné škole a dle branného zákona mít vojenský výcvik. Každý příslušník četnictva se při vstupu musel zavázat k povinné čtyřleté službě, jeden rok sloužit na zkoušku, po které musel vykonat odbornou zkoušku před komisí. V neposlední řadě zákon upravoval podmínky pro propuštění ze sboru a také podmínky, za kterých se mohl četník oženit.¹⁶

Sbory stráže bezpečnosti byly zřízeny na základě zákona č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti, a služební poměr jejich příslušníků byl upraven nařízením č. 295/1922 Sb. a subsidiárně bylo užito služební pragmatiky, tj. zákon č. 15/1914 Sb.¹⁷ Pro přijetí byly uchazečům stanoveny podmínky československého občanství, věková hranice minimálně 22 let a maximálně 35 let, zachovalost a čestný dosavadní život, tělesné a duševní zdraví, jakož i tělesná duševní způsobilost k službě a úplná znalost jazyka státního, oficiálního, po případě znalost jiných řečí, k výkonu služby potřebných. Nařízení mimo jiné upravovalo služební delikty. Za porušení povinností mohl být udělen pořádkový trest nebo v případě závažnějšího porušení trest disciplinární.¹⁸

Na konci druhé světové války prozatímní vláda rozhodla o zrušení četnictva a sborů strážů bezpečnosti a vytvoření SNB. Dne 11.7.1947 přijalo Ústavodárné Národní shromáždění Československé republiky zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti. Zákon upravoval postavení členů SNB při výkonu služby, doplňování sboru a propouštění členů. Tento zákon byl následně proveden vládním nařízením č. 200/1948 Sb., které upravovalo služební a platové poměry členů SNB. Následně byl ke dni 1.1.1949 zrušen zákonem č. 286/1948 Sb., o

¹⁶ Zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu.

¹⁷ Ust. § 2 zákona č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti.

¹⁸ Nařízení vlády republiky Československé ze dne 5. 10. 1922 č. 295/1922 Sb., k provedení zákona č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti.

národní bezpečnosti. Oba tyto zákony byly z pohledu regulace pracovněprávních vztahů nedokonalé a řešily pouze dílčí otázky služebního poměru příslušníků SNB. Řada důležitých oblastí byla upravena jen resortními předpisy.¹⁹

Zákon o SNB byl v průběhu 60. a 70. let několikrát novelizován, ale podmínky služebního poměru byly stále řešeny řadou vnitřních předpisů. Teprve přijetím zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků SNB, došlo ke sjednocení právní úpravy o služebním poměru. Zákon poskytoval komplexní úpravu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru, tj. vznik a zánik služebního poměru, služební kázeň, dobu služby a odpočinku, cestovní náhrady, bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby, péče o příslušníky, náhrada škody, odvolání a řízení o odvolání či využití mimořádných opravných prostředků proti pravomocnému rozhodnutí služebního orgánu. Po změně politické situace v listopadu 1989 došlo k zániku SNB, která byla přijetím zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, nahrazena PČR a v souvislosti s touto změnou byl přijat zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků PČR. Tímto zákonem se řídila nejen PČR, ale v přiměřené míře také příslušníci Celní správy ČR, Hasičského záchranného sboru ČR či Vězeňské služby ČR. Stále tedy nebyla platná právní úprava, která by komplexně řešila služební poměr všech příslušníků bezpečnostních sborů.²⁰

Současné právní úpravy o služebním poměru se příslušníci bezpečnostních sborů dočkali až v roce 2007, kdy nabytl účinnosti zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen ZSP). Přijetí tohoto zákona provázely velké komplikace. Zákon byl Parlamentem ČR schválen již na podzim roku 2003, ale do nabytí účinnosti dne 1.1.2007 došlo k mnoha novelizacím a byl předmětem přezkumu Ústavního soudu, který však zamítl jeho zrušení.²¹ Přijetím tohoto zákona došlo k definitivnímu oddělení služebního

¹⁹ NOVÝ, Karel. *Služební poměr příslušníků Policie České republiky: základy teorie pracovního práva: výkon služby, finanční a jiné náležitosti: sociální ochrana policistů*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-176-6, str. 21-25.

²⁰ Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků sboru národní bezpečnosti.

²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2005, sp. zn.: N 137/38 SbNU 9.

poměru od zaměstnaneckého poměru upraveného podle zákoníku práce a posílení jeho veřejnoprávního charakteru.²²

2.2 Komparace pracovního poměru zaměstnance a služebního poměru příslušníka PČR

Hlavním rozdílem mezi pracovním poměrem a služebním poměrem je především potlačení rovnosti subjektů, jelikož v rámci služebního poměru je příslušník vázán určitými právy a povinnostmi bez ohledu na jeho vůli, a také hierarchická struktura nadřízenosti a podřízenosti. Tento vztah má povahu veřejnoprávní, kdy na rozdíl od zákoníku práce zde platí zásada „co není dovoleno, je zakázáno.“²³ Oproti tomu pracovní poměr má povahu soukromoprávní, ve kterém mají subjekty rovné postavení. Užití zákoníku práce v souvislosti se služebním poměrem vyloučilo usnesení zvláštního senátu zřízeného na základě zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 13. 12. 2007.²⁴

2.2.1 Postup před vznikem pracovního a služebního poměru

2.2.1.1 Vznik pracovního poměru

V zákoníku práce je postup před vznikem pracovního poměru upraven velmi obecně, kdy výběr uchazečů je z hlediska kvalifikace nebo zvláštních schopností na výběru zaměstnavatele, pokud zvláštní právní úprava nestanoví jinak. Pokud náročnost práce vyžaduje ověření zdravotní způsobilosti, je zaměstnavatel povinen, aby se uchazeč o zaměstnání podrobil vstupní lékařské prohlídce. Před uzavřením pracovní smlouvy je zaměstnavatel povinen seznámit fyzickou osobu s právy a povinnostmi, které by pro ni z pracovní smlouvy, popřípadě ze jmenování na pracovní místo, plynuly s pracovními podmínkami a podmínkami

²² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²³ CHROBÁK, Jiří. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer. 2019. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-539-2. str. 2.

²⁴ Usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007. Sp. zn. Konf 26/2005-9.

odměňování, za nichž má práci konat, a povinnostmi, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů vztahujících se k práci, která má být předmětem pracovního poměru.²⁵ Pokud se zaměříme na otázku věku, tak odpověď poskytne zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve kterém je uvedeno, že závislá práce u mladších patnácti let nebo nezletilých, kteří nedokončili povinnou školní docházku je zakázána. Z tohoto vyplývá, že věkovou hranicí pro vznik pracovního poměru je dovršení patnáctého roku života a současného dokončení povinné školní docházky.²⁶

2.2.1.2 Vznik služebního poměru

Podmínky pro vznik služebního poměru příslušníka PČR je z hlediska ZSP složitější. Uchazeč musí být státním občanem ČR, který o přijetí do služebního poměru příslušníka PČR písemně žádá, starší 18 let, bezúhonný, splňovat stupeň vzdělání pro služební místo, na které má být ustanoven, zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby, plně svéprávný. Je oprávněn seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje, není členem politické strany nebo politického hnutí, nevykonává jinou výdělečnou činnost, s výjimkou činnosti uvedených v ZSP, a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost. Z uvedeného vyplývá rozsah povinností a omezení práv, které přijetí do služebního poměru PČR vyžaduje. Podmínky bezúhonnosti jsou přímo stanoveny ZSP a uchazeč spolu s přihláškou k PČR dokládá opis trestního rejstříku. Spolu s tímto místně příslušné oddělení PČR provádí tzv. prověrku v místě bydliště ke zjištění informací o vystupování a chování osoby na veřejnosti.²⁷

Podmínky zdravotní způsobilosti jsou upraveny vyhláškou, kdy uchazeč se musí podrobit komplexnímu fyzikálnímu vyšetření, popřípadě dalším odborným vyšetřením, jejichž rozsah stanoví posuzující lékař. Na základě zdravotního

²⁵ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Ust. § 34 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Ust. § 13, § 14, § 15 a § 16 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

vyšetření je vyhotoven lékařský posudek, ve kterém je mimo jiné uvedena zdravotní klasifikace, na jejímž základě se určuje, pro jakou činnost je uchazeč způsobilý.²⁸

Další zákonnou podmínkou je osobnostní způsobilost neboli osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Posouzení osobnostní způsobilosti provádí psycholog policejního sboru. Uchazeč je podroben řadě logických, matematických a jiných testů, vytvořených na základě psychologických metod a součástí posouzení je i osobní pohovor. Na základě zjištěných skutečností policejní psycholog dojde k závěru, zda uchazeč splňuje podmínky pro výkon služby v bezpečnostním sboru, pokud je intelektově v pásmu průměru nebo vyšším, emočně stabilní, psychosociálně vyzrálý, odolný vůči psychické zátěži, s žádoucí motivací, postoji a hodnotami, bez nedostačivosti v oblasti volných procesů, bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů, bez nedostačivosti v oblasti autoregulace, bez znaků nežádoucí agresivity a bez psychopatologické symptomatiky.²⁹

Fyzická způsobilost uchazeče k PČR je posuzována na základě úrovně rozvoje pohybových schopností a dovedností. Tyto schopnosti jsou ověřovány pomocí testů, po kterých je vyhodnoceno, zda uchazeč podmínky pro přijetí k PČR splnil či nikoliv. Testy se skládají z člunkového běhu (4 x 10 m), běhu na 1000 m, celomotorického testu a kliků (vzpor ležmo). Stanoveny jsou minimální hodnoty pro každý z cviků a celkem uchazeč musí pro splnění získat minimálně 36 bodů.³⁰

2.2.1.3 Komparace vzniku pracovního a služebního poměru autorem práce

Po shrnutí výše uvedeného můžeme konstatovat, že jedním ze základních rozdílů při postupu před vznikem pracovního a služebního poměru je věková hranice, která je u služebního poměru osmnáct let a pracovního poměru může

²⁸ Vyhláška ministerstva vnitra č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Vyhláška ministerstva vnitra č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ ZPPP č. 100/2012, závazný pokyn policejního prezidenta, kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb.

být patnáct let. O zařazení do služebního poměru může žádat pouze občan ČR, který je bezúhonný, kdy ZSP přímo upravuje, co za bezúhonnost považuje, zatímco pracovní poměr není omezen státním občanstvím a bezúhonnost se vyžaduje jen výjimečně podle povahy vykonávané práce. Rozdílná je i žádost o přijetí do služebního poměru, kdy zákon přímo vyžaduje písemnou podobu, zákoník práce formu žádosti neupravuje. V neposlední řadě spatřujeme zásadní rozdíl v nárocích na osobnostní, fyzickou a zdravotní způsobilost uchazeče.

2.2.2 Vznik pracovního poměru a služebního poměru

2.2.2.1 Vznik pracovní poměru

Pracovní poměr se zakládá pracovní smlouvou mezi zaměstnavatelem, kterým může být fyzická osoba nebo právnická osoba, a zaměstnancem, tedy jedná se tedy o dvoustranné právní ujednání. Jen v případě jmenování na pracovní místo se jedná o jednostranné právní ujednání, ale je třeba souhlasu zaměstnavatele i zaměstnance. Pracovní smlouva musí být vyhotovena písemně a musí obsahovat druh práce, kterou má zaměstnanec vykonávat, místo nebo místa výkonu práce a den nástupu do práce. Další ujednání mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem musí být v souladu se zákoníkem práce. Zkušební doba není podmínkou pracovního poměru, ale může být sjednána podle podmínek uvedených v zákoníku práce. Pracovní poměr trvá po dobu neurčitou, nebyla-li písemně sjednána doba jeho trvání.³¹

2.2.2.2 Vznik služebního poměru

Vznik služebního poměru příslušníka PČR se zakládá rozhodnutím služebního funkcionáře PČR. Jedná se tedy o jednostranné právní ujednání. Rozhodnutí musí obsahovat výrok o dni vzniku služebního poměru, den nástupu k výkonu služby, druh služebního poměru, dobu trvání služebního poměru, jmenování do služební hodnosti, ustanovení na služební místo, místo služebního působiště, složky služebního příjmu a zkušební dobu. V den nástupu k výkonu služby skládá příslušník služební slib, který zní: "Slibuji na svou čest a svědomí,

³¹ Ust. § 6, § 7, § 30 až § 36 zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.*

že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život." Služební slib se považuje za složený, jestliže jeho text stvrdí příslušník svým podpisem. V případě, že se příslušník ke složení slibu nedostaví nebo odmítne složit služební slib anebo jej složí s výhradami, služební poměr mu nevznikne.³²

Nově přijatý příslušník PČR má služební poměr na dobu určitou, konkrétně na 3 roky, a zkušební doba je v délce trvání 6 měsíců. Během této doby musí absolvovat základní odbornou přípravu (dále ZOP), jejíž podmínky upravuje pokyn policejního prezidenta č. 316/2017, o profesním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Služební zkouška se vykoná nejdříve 6 měsíců a nejpozději měsíc před uplynutím doby, na kterou je zařazen do služebního poměru na dobu určitou. Služební zkoušku tvoří část písemná a ústní, popřípadě též část praktická. Jejím účelem je ověřit, zda příslušník má znalosti potřebné pro zařazení do služebního poměru na dobu neurčitou. Služební zkoušku vykonává příslušník před zkušební komisí, která je nejméně tříčlenná a jíž jmenuje a odvolává ředitel bezpečnostního sboru nebo jím pověřený služební funkcionář. O úspěšném vykonání služební zkoušky vystaví předseda zkušební komise příslušníkovi písemné osvědčení. Brání-li příslušníkovi ve vykonání služební zkoušky závažná překážka, služební funkcionář prodlouží příslušníkovi dobu trvání služebního poměru tak, aby ji mohl příslušník vykonat do 1 měsíce po odpadnutí této překážky. Příslušník, který nevykonal služební zkoušku úspěšně, má právo na její opakování. Služební zkoušku příslušník opakuje před zkušební komisí v jiném složení. Tuto zkoušku lze vykonat nejdříve po uplynutí 2 týdnů od neúspěšné zkoušky a nejpozději před uplynutím doby, na kterou byl příslušník zařazen do služebního poměru na dobu určitou. Služební zkoušku lze opakovat jen jednou. Ustanovení odstavce 4 o prodloužení služebního poměru platí

³² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 94-98.

obdobně. Způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení se řídí nařízením vlády č. 506/2004 Sb.³³

2.2.2.3 Komparace vzniku pracovního a služebního poměru autorem práce

Základním rozdílem je proces vzniku poměru. U pracovního poměru obvykle dochází k podpisu pracovní smlouvy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, tedy dvoustrannému právnímu jednání, které je typické v soukromoprávním sektoru. Oproti tomu ke vzniku pracovního poměru dochází rozhodnutím služebního funkcionáře a doručením rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, tedy jednostranným právním jednáním mezi státem a uchazečem, tedy má charakter veřejnoprávní.

Příslušníku PČR je přijetím do služebního poměru a po splnění dalších podmínek zákonem dána řada pravomocí, kterými může zasahovat do základních práv jiných osob, a proto jsou zákonem stanovena přísná kritéria pro přijetí. Stanovení těchto kritérií vede k vyloučení uchazečů, kteří by nebyli schopni řádně plnit výkon služby.³⁴

2.2.3 Práva a povinnosti zaměstnance a příslušníka PČR

2.2.3.1 Práva a povinnosti zaměstnance

Práva a povinnosti zaměstnance jsou úzce spojeny s povinnostmi zaměstnavatele. Povinnosti vyplývající zaměstnanci z pracovního poměru je povinen dodržovat od jeho vzniku. Především jde o povinnosti, které slouží k bezproblémovému chodu pracovního procesu.³⁵ Jednotlivá práva a povinnosti jsou taxativně vyjmenovány v ust. § 106 zákoníku práce. Především se jedná o povinnosti spojené s bezpečností a ochranou zdraví, dodržováním právních předpisů a předepsaných postupů, zákaz požívání alkoholu a jiných návykových

³³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 72-98.

³⁴ *Ibidem*, str. 78.

³⁵ BĚLINA, Miroslav, PICHRT, Jan. *Pracovní právo*. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-667-8, str. 169.

látek a povinnosti se podrobit testu na jejich přítomnost. Další povinnosti jsou uvedeny v ust. § 301 zákoníku práce, kdy zaměstnanec má pracovat řádně podle svých sil, schopností a znalostí, řídit se pokyny vedoucích pracovníků, využívat řádně pracovní dobu k plnění stanovených úkolů. Více povinností se vztahuje na vedoucí pracovníky a zaměstnance bezpečnostních sborů, úřadů a jiných pracovišť, která jsou taxativně vyjmenována v ust. § 303 odst. 1 zákoníku práce. Jediné omezení vztahující se na pracovní poměr, které je uvedené v zákoníku práce, je zákaz výkonu výdělečné činnosti, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, pokud k tomu nedostane písemný souhlas zaměstnavatele. Výjimkou je činnost vědecká, pedagogická, publicistická, literární a umělecká.³⁶

2.2.3.2 Práva a povinnosti příslušníka PČR

Práva a povinnosti příslušníka PČR jsou dle ZSP rozsáhlejší a jsou zaměřeny především na dodržování služební kázně, což spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Rozkaz musí příslušník splnit i přes pochybnosti, že dochází k porušení právního předpisu, může však vyžadovat jeho písemnou formu a poté je povinen toto oznámit služebnímu funkcionáři nadřízenému tomu, kdo rozkaz vydal. Rozkaz nesmí příslušník splnit jen pokud by jeho splněním zřejmě spáchal trestný čin. Další povinností je zdržet se jednání, které by bylo ve střetu zájmů služby a zájmů osobních a ohrozit tím nestranný výkon služby. Dále je povinen zachovávat mlčenlivost, pokud jí nebyl zproštěn, prohlubovat svoji odbornost a fyzickou zdatnost, která se u příslušníků PČR pravidelně ověřuje testy fyzické zdatnosti, které jsou stejné nebo podobné těm, které musí splnit uchazeč před přijetím do služebního poměru. Důležitou povinností je dodržování pravidel služební zdvořilosti. To znamená, že příslušníci jsou povinni chovat se ohleduplně vůči veřejnosti, ale také vůči sobě navzájem.³⁷ Vyvarovat se chování, které je urážlivé

³⁶ Ust. § 106, § 301 až § 304 zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce ve znění pozdějších předpisů*.

³⁷ Ust. § 45, 46 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

a vůči nadřízenému se chovat uctivě. Příslušník je povinen, i mimo službu, chovat se způsobem, který neohrozí dobrou pověst bezpečnostního sboru.³⁸

Součástí ZSP je také výčet omezení práv příslušníka, který nesmí být členem politické strany nebo hnutí nebo pro tyto vykonávat činnost v jejich prospěch. Nesmí být také členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob mimo těch, které jsou zřízeny státem nebo kam byl služebně vyslán. Dále nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost bez souhlasu služebního funkcionáře, a to z důvodu, aby nemohlo dojít ke střetu zájmů osobních se zájmy služby, mimo výjimky uvedené v zákoně.³⁹

Další práva a povinnosti vyplývají příslušníkovi PČR ze zákona o PČR, který stejně jako ZSP zmiňuje zdvořilost a dále pak iniciativu, přiměřenost postupu, prokazování příslušnosti a poučování. Iniciativou se rozumí povinnost konat a pro příslušníka PČR tato povinnost platí i v době mimo službu, pokud je ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob anebo majetek. Výjimky z této povinnosti jsou taxativně uvedeny v zákoně. Policista během provádění úkonu nebo zákroku musí dbát na to, aby nevznikla bezdůvodná újma a také aby při zásahu do práv a svobod osob, vůči kterým úkon směřuje, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. Policista je také povinen prokázat svoji příslušnost k PČR služebními stejnokrojem, služebními průkazem nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelné identifikační číslo. Pokud toto okolnosti úkonu neumožňují, postačí ústní prohlášení „policie“. Další nedílnou součástí výkonu služby PČR je poučování zúčastněných osob o provedení úkonu a v případě zásahu do práv nebo svobod osoby také poučení o jejich právech a povinnostech. Pokud tomu okolnosti úkonu brání, pak stačí poučení provést, jakmile to okolnosti dovolí.⁴⁰

Vznikem služebního poměru příslušník PČR nabývá velkého množství subjektivních práv neboli oprávnění, kterými za splnění zákonných podmínek může omezovat základní práva osob garantovaná Listinou základních práv a

³⁸ CHROBÁK, Jiří. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2, str. 100–101.

³⁹ Ust. § 47, 48 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

⁴⁰ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-193-6, str. 12-16.

svobod či Ústavou ČR. Mezi nejzásadnější oprávnění patří omezení osobní svobody spočívající v zajištění, připoutání, umístění do policejní cely, prohlídka osoby, vstup do obydlí, prohlídka dopravního prostředku, vykázání nebo použití střelné zbraně a donucovacích prostředků.⁴¹ Nejen zákon o PČR opravňuje policisty k provádění úkonů při výkonu služby i mimo ni. Další oprávnění omezující základní práva osob je například zadržení, odnětí věci, domovní prohlídka nebo osobní prohlídka.⁴²

2.2.3.3 Komparace práv a povinností zaměstnance a příslušníka Policie ČR autorem práce

Z výše uvedeného je zcela zřejmý rozdíl mezi právy a povinnostmi zaměstnanců upravenými zákoníkem práce a příslušníky PČR, jejichž práva a povinnosti stanovuje nejen ZSP, ale i zákon o PČR. Z hlediska oprávnění PČR je právních předpisů celá řada, například zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, nebo č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (tzv. tabákový zákon). V pracovním poměru jsou povinnosti obecně zaměřeny na bezpečnost a ochranu zdraví, zatímco ve služebním poměru jsou zaměřeny na služební kázeň, zdvořilost, plnění rozkazů nebo udržování si dobré fyzické kondice. Dalším rozdílem je omezení práv, kdy pracovní právo upravuje pouze jinou výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, kdy k výkonu této činnosti je třeba písemného souhlasu zaměstnavatele. Oproti tomu příslušník PČR nesmí být členem politické strany či hnutí, členem řídicích a kontrolních orgánů právnických osob, mimo státem zřízených, a jinou výdělečnou činnost může vykonávat vždy jen se souhlasem služebního funkcionáře a vzhledem k možnému střetu služebních a osobních zájmů je výčet těchto činností značně omezen.

⁴¹ Ust. § 25 až § 29, § 35, § 40, § 42, § 44, § 52 a § 56 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Ust. § 76, § 79 a § 82 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.4 Zánik pracovního poměru a zánik služebního poměru

2.2.4.1 Zánik pracovního poměru

Podle zákoníku práce může dojít ke skončení pracovního poměru buď dohodou, výpovědí, okamžitým zrušením, zrušením ve zkušební době a pracovní poměr na dobu určitou také zaniká uplynutím této doby. Pracovní poměr také zaniká smrtí zaměstnance, ale i smrtí zaměstnavatele, který je fyzickou osobou a zaměstnanec nebude pokračovat v živnostenské činnosti.⁴³ Další způsoby ukončení pracovního poměru týkající se cizinců a fyzických osob bez státní příslušnosti nebudou autorem v rámci této kapitoly řešeny, protože podmínkou vzniku služebního poměru je státní občanství ČR.

Dohodnou-li se zaměstnanec a zaměstnavatel na rozvázání pracovního poměru, končí pracovní poměr sjednaným dnem. Dohoda musí být písemná a jedná se dvoustranný projev vůle, schválený oběma stranami podpisem, kdy návrh na skončení pracovního poměru dohodou může iniciovat zaměstnanec i zaměstnavatel.⁴⁴

Další možností ukončení pracovního poměru je výpověď. Obecnou podmínkou je stejně jako u dohody písemná forma. Jedná se o jednostranný akt, který může být iniciován jak ze strany zaměstnavatele, tak i zaměstnance, proto jsou na výpověď kladeny větší požadavky, a to především pokud je iniciována ze strany zaměstnavatele. Zatímco zaměstnanec může podat výpověď z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu, zaměstnavatel musí důvod výpovědi, které jsou vymezeny v ust. § 52 zákoníku práce, jasně definovat, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným. Zaměstnavateli se zakazuje dát zaměstnanci výpověď v ochranné době, která je upravena v ust. § 53 zákoníku práce a výjimky jsou upraveny v ust. § 54 zákoníku práce.⁴⁵

Výjimečně lze pracovní poměr skončit okamžitým zrušením pracovního poměru. Ze strany zaměstnavatele je to možné pouze tehdy, spáchá-li

⁴³ Ust. § 48 zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů*.

⁴⁴ *Ibidem*, ust. § 49.

⁴⁵ *Ibidem*, ust. § 50, § 51 a § 51a.

zaměstnanec úmyslný trestný čin, za který je pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na více jak 1 rok, nebo při pravomocném odsouzení za úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v souvislosti s nimi k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců. Dále pak je možné okamžité zrušení pracovního poměru při porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem. Zaměstnavatel tohoto oprávnění nesmí užít u těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyni na mateřské dovolené, zaměstnance na otcovské dovolené, zaměstnance či zaměstnankyni čerpající rodičovskou dovolenou. Ze strany zaměstnance může k okamžitému zrušení pracovního poměru dojít v případě, že dle lékařského posudku již nemůže vzhledem ke svému zdraví danou práci vykonávat a zaměstnavatel mu po předložení posudku do 15 dnů neumožnil vykonávat jinou pro zaměstnance vhodnou práci a také pokud mu zaměstnavatel nevyplatil mzdu do 15 dnů od uplynutí doby její splatnosti.⁴⁶

Skončení pracovního poměru na dobu určitou je možné skončit způsoby uvedenými v předchozí části. Pokud však zaměstnanec pokračuje v konání prací po uplynutí doby určité s vědomím zaměstnavatele, tak platí, že se jedná o pracovní poměr na dobu neurčitou.⁴⁷

Zrušení pracovního poměru ve zkušební době je možné ze strany zaměstnavatele i zaměstnance z jakéhokoliv důvodu nebo bez udání důvodu mimo období prvních 14 dnů pracovní neschopnosti zaměstnance, kdy zaměstnavatel nesmí pracovní poměr zrušit.⁴⁸

Za podmínek uvedených v ust. § 67 zákoníku práce náleží zaměstnanci, kterému byl ukončen pracovní poměr ze strany zaměstnavatele výpovědí nebo dohodou z důvodu zrušení zaměstnavatele nebo jeho části, přemístění zaměstnavatele nebo jeho části, či se stane zaměstnanec nadbytečným, odstupné, a to ve výši až šestinásobku průměrné měsíční mzdy. Odstupné ve výši minimálně dvanáctinásobku náleží zaměstnanci, kterým skončil pracovní

⁴⁶ Ust. § 55 a § 56 zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů*.

⁴⁷ *Ibidem*, ust. § 65.

⁴⁸ *Ibidem*, ust. § 66.

poměr výpovědí ze strany zaměstnavatele nebo dohodou z důvodu, že zaměstnanec nesmí podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, anebo dosáhl-li na pracovišti určeném rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví nejvyšší přípustné expozice.⁴⁹

2.2.4.2 Zánik služebního poměru

Skončení služebního poměru může nastat jen na základě konkrétní právní skutečnosti, s níž právní předpisy takové právní účinky spojují. Vymezení právních skutečností má význam také pro zajištění určité stability služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Právní stabilita neznamena vyloučení možnosti ukončení služebního poměru vůbec. Jedná se o zakotvení takových způsobů ukončení služebního poměru, při nichž jsou chráněny zájmy obou účastníků služebního poměru – příslušníka i bezpečnostního sboru.⁵⁰ Služební poměr příslušníka podle ZSP končí zrušením ve zkušební době, uplynutím doby určité, propuštěním, úmrtím nebo prohlášením za mrtvého nebo dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let.⁵¹

Ve zkušební době může dojít ke zrušení služebního poměru ze strany bezpečnostního sboru nebo příslušníka, a to i bez udání důvodu. Služební poměr bude ukončen uplynutím pěti kalendářních dní od doručení rozhodnutí služebního funkcionáře příslušníkovi nebo písemného oznámení příslušníka bezpečnostnímu sboru, nejpozději však uplynutím zkušební doby. Oznámení příslušníka musí být doručeno služebnímu funkcionáři nebo podáno na místo, které je k tomuto účelu určeno nebo je pro tyto účely obvyklé, například podatelna bezpečnostního sboru. Zrušení služebního poměru ve zkušební době nebylo vyňato z režimu řízení ve věcech služebního poměru. Z tohoto důvodu má účastník v řízení právo nahlížet do spisu, pořizovat si z něj výpisy, navrhopat

⁴⁹ Ust. § 67 zákona č. 262/2006 Sb., *zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.*

⁵⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou.* Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 189.

⁵¹ Ust. § 41 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.*

důkazy, činit jiné návrhy a další práva upravená v ust. § 174 ZSP. Vzhledem k tomu, že dle právní úpravy nemusí být příslušníkovi sdělován důvod zrušení služebního poměru ve zkušební době a rozhodnutí služebního funkcionáře nemusí obsahovat odůvodnění, je právní úprava zrušení služebního poměru ve zkušební době s právní úpravou řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zakotvení tohoto institutu skončení služebního poměru vyžaduje úpravu dalších ustanovení ZSP.⁵²

Jednostranným projevem vůle služebního funkcionáře je propuštění. Právní úprava tohoto způsobu skončení služebního poměru stanovuje řadu omezení, kterými je příslušník chráněn před neopodstatněným skončením služebního poměru. Cílem je ochrana stability služebního poměru a právní a sociální jistoty příslušníka. Důvody, proto které musí být příslušník propuštěn, jsou taxativně vyjmenovány v ust. § 42 ZSP. Při rozhodování o propuštění v řízení ve věcech služebního poměru musí služební funkcionář postupovat pečlivě, shromažďovat veškeré důkazy potvrzující zákonnost propuštění a příslušníkovi musí být dostatečně umožněno uplatnění jeho práv.⁵³ Výjimkou je propuštění na základě žádosti příslušníka, kde není dokazování nutné, ale přesto ke skončení služebního poměru dojde až na základě rozhodnutí služebního funkcionáře a uplynutí dvou kalendářních měsíců následujících po dni doručení žádosti o propuštění, pokud služební funkcionář nerozhodne na základě žádosti příslušníka o době kratší. Lhůta pro vydání rozhodnutí o propuštění na základě žádosti příslušníka není nijak stanovena, není však pochyb, že tak musí učinit bezodkladně.⁵⁴

Příslušník je při prvním přijetí do služebního poměru přijat na dobu určitou v trvání tří let, kdy v této době je povinen vykonat služební zkoušku. Uplynutím doby určité je tedy skončen služební poměr příslušníka, který služební zkoušku nevykonal nebo nevykonal neúspěšně. Doba určitá může být služebním

⁵² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 191-193.

⁵³ *Ibidem*, str. 194-195.

⁵⁴ *Ibidem*, str. 220-221.

funkcionářem prodloužena, pokud mu ve vykonání služební zkoušky brání závažná překážka.⁵⁵

Služební poměr je také ukončen dnem, kdy došlo k úmrtí příslušníka. Smrt se podle ust. § 26 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník (dále jen OZ), prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem. Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout stanoveným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti.⁵⁶

Posledním způsobem skončení služebního poměru je dosažení stanoveného věku 65 let, kdy služební poměr skončí ze zákona ke dni 31. prosince daného kalendářního roku, kdy k dovršení stanoveného věku došlo.⁵⁷

Stejně jako u pracovního poměru má příslušník bezpečnostního sboru při skončení služebního poměru nárok na odchodné. Podle ZSP má na odchodné nárok každý, jehož služební poměr skončil a vykonával službu alespoň po dobu šesti let. Toto neplatí, pokud služební poměr skončil propuštěním z důvodů uvedených v ust. § 42 odst. 1 písm. a), c), d), m) ZSP, souvisejících se spácháním úmyslného trestného činu nebo porušením služebního slibu jednáním, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Základní výše odchodného po vykonání služby v délce šesti let činí jeden průměrný hrubý měsíční příjem. Tato částka se navyšuje za každý další rok služby o jednu třetinu a maximální výše odchodného je stanovena na šestnásobek průměrného hrubého měsíčního příjmu.⁵⁸

Další nárokovou složkou příslušníka bezpečnostního sboru při skončení služebního poměru, který vykonával službu alespoň po dobu patnácti let, je výsluhový příspěvek. Podmínky nároku na výsluhový příspěvek jsou stejné jako u odchodného. Základní výměra výsluhového příspěvku za patnáct let služby

⁵⁵ Ust. § 10 a § 12 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 190.

⁵⁷ Ust. § 41 písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ *Ibidem*, ust. § 155 a § 156.

činí 20 % měsíčního služebního příjmu. Za každý další ukončený rok služby se výměra výsluhového příspěvku zvyšuje podle podmínek uvedených v ust. § 158 ZSP. Nejvýše může činit 50 % měsíčního služebního příjmu.⁵⁹

2.2.4.3 Komparace zániku pracovního a služebního poměru autorem práce

Skončení pracovního poměru iniciovaného zaměstnancem nebo služebního poměru příslušníkem bezpečnostního sboru si je velmi blízké. Zaměstnanec ani příslušník nemusí udávat důvody ke skončení poměru a ten skončí na základě jejich vůle. U příslušníka je možné skončit služební poměr dle ZSP propuštěním na jeho žádost, zatímco ZP umožňuje skončení pracovního poměru výpovědí, ale také dohodou. Zrušení služebního poměru a pracovního poměru ve zkušební době bez udání důvodu je totožné, jen lhůty ZP a ZSP stanovují odlišně.

Rozdílné pojetí nacházíme v případě skončení služebního poměru propuštěním a pracovního poměru výpovědí. Zatímco ZP uvádí důvody, za kterých „MŮŽE“ být pracovní poměr rozváznán výpovědí, ZSP stanovuje podmínky, za kterých „MUSÍ“ být příslušník propuštěn ze služebního poměru. Dalším rozdílem je možnost výpovědi na základě organizačních důvodů zaměstnavatele, kterou ZP umožňuje, toto je však dle ZSP možné pouze u příslušníka ve služebním poměru na dobu určitou, a to za podmínky, že jej není možné ustanovit na jiné služební místo. V případě pravomocného odsouzení za spáchání trestného činu nebo porušení služebního slibu zavrženímhodným jednáním, které má znaky trestného činu, příslušníkem bezpečnostního sboru a za dalších podmínek stanovených ZSP musí být příslušník také propuštěn. Z hlediska zavinění postačí i nedbalost, pokud jednání, kterým čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. ZP se opět přiklání k možnosti, že zaměstnavatel pouze může okamžitě zrušit pracovní poměr se zaměstnancem, který byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než jeden rok nebo za úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů k nepodmíněnému

⁵⁹ Ust. § 157 a § 158 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

trestu odnětí svobody na dobu nejméně šest měsíců. ZP tedy vyžaduje úmyslnou formu zavinění a pravomocné odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, zatímco dle ZSP může být v trestním řízení pravomocně rozhodnuto i jinak.

Služební poměr příslušníka skončí dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém příslušník dovršil věku 65 let. Věková hranice zaměstnance není ZP nijak upravena.

Zaměstnanci, kterému je ukončen pracovní poměr výpovědí dle ust. § 52 písm. a) až c) ZP, tedy z organizačních důvodů, nebo dohodou ze stejných důvodů, náleží odstupné podle doby trvání pracovního poměru ve výši až šestinásobku průměrného výdělku, a to pouze za splnění další podmínky uvedené v ust. § 86 odst. 4 ZP. Této výše může dosáhnout již po dvou letech trvání pracovního poměru. Příslušník bezpečnostního sboru má nárok na odchodné až po šesti letech trvání služebního poměru. Nejvyšší výměry odchodného, tedy šestinásobku průměrného měsíčního příjmu dosáhne až dovršením 21 let trvání služebního poměru. V délce trvání poměru tedy sledujeme značný rozdíl, ale příslušníkovi náleží odchodné vždy, mimo skončení služebního poměru propuštěním podle ust. § 42 odst. 1 písm. a), c), d), m) ZSP, v souvislosti se spácháním úmyslného trestného činu nebo porušením služebního slibu zavrženíhodným jednáním, které má znaky trestného činu. Dle ZSP dále příslušníkovi po minimálně 15 letech trvání služebního poměru náleží výsluhový příspěvek, který může činit až 50 % měsíčního služebního příjmu. Podmínky nároku na něj jsou stejné jako u odchodného. ZP takovou nárokovou složku nijak neupravuje.

3 Řízení ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky

Řízení ve věcech služebního poměru je specifický druh správního řízení, pro které ZSP stanovuje odchylnou právní úpravu od obecné úpravy správního řízení podle správního řádu (dále jen SpŘ). V řízení ve věcech služebního poměru se rozhoduje o právech a povinnostech účastníků.⁶⁰ Tato kapitola bude zaměřena na základní zásady, vymezení základních pojmů jako je služební předpis, služební funkcionář, využití správního řádu v rámci řízení ve věcech služebního poměru. Další části potom budou věnované jednotlivým hlavám řízení ve věcech služebního poměru upravených služebním zákonem.

3.1 Vymezení základních pojmů služebního poměru

V této podkapitole bude blíže specifikován pojem služební předpis, služební funkcionář a také možné využití správního řádu v řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

3.1.1 Služební předpis PČR

Služební předpis můžeme definovat jako interní normativní instrukci, tedy není právní předpisem, který by byl obecně závazný, ale vztahuje se pouze na složky, které jsou podřízené vydávajícímu orgánu. Služební předpis je upraven v ust. § 5 odst. 1 ZSP, který uvádí, že služební předpis stanoví zejména rozsah oprávnění příslušníků, kteří řídí výkon služby dalších příslušníků, dávat podřízeným příslušníkům rozkazy k výkonu služby.⁶¹ Tato definice ZSP je poněkud zavádějící, jelikož z ní lze vyvodit, že služební předpis je adresován pouze pro vedoucí příslušníky, kterým vymezuje rozsah oprávnění dávat rozkazy podřízeným příslušníkům. V praxi však služební předpisy slouží ke zpřesnění oprávnění a povinností příslušníků vztahujících se k výkonu služby.⁶²

⁶⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 568-569.

⁶¹ Ust. § 5 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sbor, ve znění pozdějších předpisů*.

⁶² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 56.

Nejvyšší správní soud se ke služebnímu předpisu vyjádřil tak, že ačkoliv je v ust. § 5 odst. 1 ZSP poněkud bizarně definován, tak se jedná o klasický interní normativní akt státní služby, který je nástrojem služebního funkcionáře k upravení určitých vztahů uvnitř bezpečnostního sboru. Tyto normativní akty mají časově dynamický charakter, kdy novelizacemi se přizpůsobují měnícím se podmínkám.⁶³

K vydání služebního předpisu je dle ust. § 5 odst. 2 ZSP oprávněn služební funkcionář (viz. [Kapitola 3.1.2 Služební funkcionář PČR](#)). Při tvorbě služebního předpisu musí služební funkcionář postupovat tak, aby nebyl v rozporu s právními předpisy vyšší právní síly. Pokud by k tomuto došlo, je služební funkcionář povinen jej zrušit. Vzhledem k nadřízenosti a podřízenosti, která je pro PČR a další bezpečnostní sbory typická, nesmí být služební předpis vydaný služebním funkcionářem nižšího stupně v rozporu se služebním předpisem služebního funkcionáře vyššího stupně.⁶⁴

Příslušníci PČR jsou povinni se služebními předpisy řídit při výkonu služby, což vyplývá z ust. § 46 odst. 1 ZSP, kdy služební kázeň spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Policie ČR jako bezpečnostní sbor je podle ust. § 77 odst. 11 ZSP povinna vytvářet podmínky pro řádný a pokud možno bezpečný výkon služby spočívající mimo jiné v seznamování se služebními předpisy, nahlížení do nich a obstarávání jejich opisů na svůj náklad podle potřeby, jakož i seznamování se s rozkazy a s informacemi potřebnými k výkonu služby. Dále je služební funkcionář povinen zajistit vedení přehledu platných služebních předpisů a tento přehled průběžně aktualizovat.⁶⁵ V případě porušení povinnosti stanovené služebním předpisem není služebnímu funkcionáři stanovena povinnost prokazovat, zda se příslušník se služebním předpisem řádně seznámil.⁶⁶ K dané povinnosti příslušníka

⁶³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2009, čj. 6 Ads 129/2008-66.

⁶⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 57–58.

⁶⁵ Ust. § 5 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 58.

seznamovat se s příslušnými služebními předpisy se vyjádřil Nejvyšší správní soud, který uvedl, že příslušníci bezpečnostních sborů jsou povinni znát služební předpisy a další akty řízení vydávané ředitelem bezpečnostních sborů a dalšími služebními funkcionáři. Znalost vnitřní organizační struktury bezpečnostních sborů, jakož i věcné příslušnosti služebních funkcionářů k rozhodování ve věcech služebního poměru, lze u příslušníků bezpečnostních sborů presumovat, a proto není možno hovořit ani o případném ohrožení právní jistoty účastníků řízení ve věcech služebních poměrů.⁶⁷

PČR za účelem seznamování se se služebními předpisy a jinými dokumenty potřebnými k řádnému plnění služebních povinností a výkonu služby zřídila elektronický systém eSIAŘ (aplikace Seznam Interních Aktů Řízení), ve kterém jsou příslušníci zařazeni dle organizačních článků, na kterých působí, a ze strany služebních funkcionářů jsou jim přidělovány příslušné dokumenty k seznámení. Seznámení se s dokumentem příslušník v systému potvrdí, čímž se zaznamená datum a čas seznámení, které příslušník posléze nemůže rozporovat. V praxi se bohužel často můžeme setkat s velkým počtem služebních předpisů, díky čemuž se příslušníci s předpisy řádně neseznámí, ale jen potvrdí seznámení, aby si splnili svoji povinnost. Systém zároveň slouží jako archiv těchto dokumentů, ke kterým má každý příslušník zpětně přístup.⁶⁸

Jak již bylo uvedeno, příslušník je povinen v rámci služební kázně řádně plnit své služební povinnosti vyplývající z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Závaznost služebního předpisu pro příslušníky je také upravena služebním zákonem.⁶⁹ Porušení povinnosti vyplývající ze služebního předpisu může být kvalifikováno jako kázeňský přestupek.⁷⁰

3.1.2 Služební funkcionář Policie ČR

Služebním funkcionářem je podle ZSP ředitel bezpečnostního sboru, který může rozhodovací pravomoc delegovat na vedoucí organizačních částí

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 05. 2009, sp. zn.: 4 Ads 138/2008.

⁶⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 58-59.

⁶⁹ Ust. § 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Ibidem, ust. § 50.

bezpečnostního sboru společně se stanovením rozsahu této pravomoci, což je projevem dekoncentrace pravomoci v oblasti rozhodování ve věcech služebního poměru. Ředitelem bezpečnostního sboru PČR je policejní prezident, tč. genpor. Mgr. Martin Vondrášek. Ve věcech služebního poměru ředitele bezpečnostního sboru jedná a rozhoduje jménem státu ministr, jemuž je ředitel bezpečnostního sboru odpovědný za činnost bezpečnostního sboru, tedy v případě PČR ministr vnitra.⁷¹

Zákon přímo neupravuje pojem „organizační část bezpečnostního sboru“, ale z poznámky pod čarou č.1 uvedené v ust. § 2 odst. 1 ZSP, která se odkazuje na ust. § 2 odst. 1 zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 362/2003 Sb., který byl zrušen, tj. v současné době na § 5 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů, podle něhož záchranný sbor tvoří generální ředitelství, hasičské záchranné sbory krajů, záchranný útvar a škola. Toto lze vztáhnout na PČR, kdy v ust. § 6 odst. 1 zákona o PČR je uvedeno, že Policii tvoří Policejní prezidium České republiky, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství (viz. [Kapitola 1.2 Současný stav Policie ČR](#)). Lze tedy dovodit, že služebními funkcionáři jsou ředitelé útvarů s celostátní působností, ředitelé krajských ředitelství a ředitelé oblastního nebo obvodního ředitelství policie. V praxi často ředitelé přenáší svoji personální pravomoc na vedoucí nižších organizačních jednotek, jejich náměstký a zástupce, kteří zcela zjevně nejsou vedoucími organizační části bezpečnostního sboru.⁷² V rámci PČR je personální pravomoc služebních funkcionářů upravena závazným pokynem policejního prezidenta⁷³ (dále jen ZPPP), kterým svěřuje pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků PČR prvnímu náměstkovi policejního prezidenta, náměstkovi policejního prezidenta, náměstkovi policejního prezidenta pro ekonomiku, řediteli kanceláře policejního prezidenta,

⁷¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 33-34.

⁷² *Ibidem*, str. 35.

⁷³ ZPPP č. 75/2013, *závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc), ve znění pozdějších předpisů*.

řediteli národního centra informačních a komunikačních technologií policejního prezidia a dalším služebním funkcionářům policejního prezidia uvedených v čl. 4 daného ZPPP, řediteli útvaru policie s celostátní působností, řediteli krajského ředitelství policie, náměstkovi ředitele krajského ředitelství policie, ekonomickému řediteli krajského ředitelství policie, řediteli obvodního a řediteli městského ředitelství policie a řediteli územního odboru krajského ředitelství policie. Z uvedeného zcela zřetelně vyplývá, že se jedná i o jiné služební funkcionáře, než lze dovodit z příkladu Hasičského záchranného sboru uvedeného v ZSP. Výše uvedenou praxi posvětil Nejvyšší správní soud, kdy nejprve uvedl, že odkaz v poznámce pod čarou lze považovat pouze za interpretační vodítko směřující k tomu, že části hasičského záchranného sboru uvedené v § 2 odst. 1 zákona o HZS jsou organizačními částmi tohoto bezpečnostního sboru ve smyslu § 2 odst. 1 ZSP. Dále uvedl, že ze zákonných předpisů nelze jednoznačně určit, které součásti jsou organizační součásti, a které nikoliv. Nakonec došel k závěru, že Hasičský záchranný sbor České republiky má tři základní organizační části vymezené v ust. § 2 odst. 1 zákona o HZS, ale to nevylučuje, že se za jeho organizační části mohou považovat i další vymezené strukturní úseky těchto organizačních částí, stanovené na základě aktů řízení vydaných generálním ředitelem hasičského záchranného sboru.⁷⁴

Služební funkcionář, jemuž byla delegována pravomoc rozhodování ve věcech služebního poměru ředitelem bezpečnostního sboru, není oprávněn tuto pravomoc delegovat na jiné příslušníky. Přípustné je pověření jím řízených příslušníků nebo civilních zaměstnanců k provedení úkonů v řízení, s výjimkou vydání konečného rozhodnutí. Koho služební funkcionář pověří k provedení úkonů v rámci řízení, je výlučně na jeho rozhodnutí, pokud nejsou v tomto rozhodování omezení interními akty řízení. ZSP ani interní akty řízení nestanoví formu pověření. Pověřená osoba musí být poznamenána ve spise a účastníci řízení se o tomto vyrozumí.⁷⁵

⁷⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 03. 2009, sp. zn.: 4 Ads 149/2008.

⁷⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 37-38.

Nestrannost služebního funkcionáře

Základní zásadou veškerých správních řízení, tedy i řízení ve věcech služebního poměru, je rovnost účastníků řízení. Služební funkcionář nebo jím pověřené osoby musí v řízení vystupovat nestranně. V případě porušení nestrannosti je možné využít institut vyloučení z projednávání a rozhodování ve věci pro tzv. podjatost, což je zakotveno v ust. § 14 SpŘ. Podjatostí rozumíme, že služební funkcionář nebo jím pověřená osoba mají s ohledem na poměr k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, že je možné pochybovat o jejich nepodjatosti ve věci. Podjatost služebního funkcionáře nebo jím pověřené osoby může namítat účastník řízení, jakmile se o ní dozví. O námitce rozhodne bezodkladně nadřízený usnesením.⁷⁶

Námítky podjatosti vůči služebnímu funkcionáři by měly být adresovány přímému nadřízenému služebnímu funkcionáři, který o podjatosti bude rozhodovat. V případě námítky podjatosti vůči osobě pověřené služebním funkcionářem, o tomto rozhoduje služební funkcionář, který osobu pověřil k provádění úkonů v řízení. Jak je již zmíněno výše, účastník může otázku podjatosti namítat ihned, jakmile se o ní dozví. V případě, že námitku bez zbytečného odkladu neuplatní, ačkoliv o možné podjatosti prokazatelně věděl, k námitce se nepřihlédne.⁷⁷ Otázkou nepřihlédnutí k námitce se zabýval Nejvyšší správní soud, který k danému uvedl, že námitku podjatosti uplatněnou až po vydání rozhodnutí nelze interpretovat jako bezpředmětnou, ale je na ni třeba nahlížet jako na námitku odvolací podle ust. § 89 odst. 2 SpŘ. Byla-li naplněna podmínka podjatosti dle ust. § 14 odst. 1 SpŘ, šlo by o vadu řízení, která by měla vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí.⁷⁸

⁷⁶ Ust. § 14 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

⁷⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 40-41.

⁷⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 08. 2013, sp. zn.: 2 As 134/2011-200.

3.1.3 Subsidiarita správního řádu v řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Jak již bylo uvedeno dříve, řízení ve věcech služebního poměru podle ZSP je zvláštní úpravou správního řízení, které je obecně upraveno SpŘ, který uvádí, že správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, kterým se v dané věci zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti dotčené osoby, nebo kterým se prohlašuje, zda osoba práva nebo povinnosti má či nikoliv.⁷⁹

V případě, kdy zvláštní zákon nestanovuje jiný postup, použijí se ustanovení uvedená ve SpŘ.⁸⁰ Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatoval, že mezi obecnou úpravou správního řízení a zvláštními právními předpisy je vztah subsidiarity. SpŘ řád se využije i v případě, že zvláštní předpis na správní řád výslovně neodkazuje. Pokud není některý institut upraven zvláštním zákonem komplexně, využije se podpůrně SpŘ v rozsahu neupraveného institutu.⁸¹ Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí také uvedl, že ZSP je zvláštním zákonem upravujícím správní řízení ve věcech služebního poměru, v němž se rozhoduje o právech a povinnostech účastníků a služební funkcionář v tomto řízení vystupuje jako správní orgán. ZSP neobsahuje ustanovení, které by přímo odkazovalo na použití SpŘ, ale neobsahuje ani ustanovení vylučující jeho použití.⁸²

Užití obecné úpravy dle SpŘ bylo autorem zmíněno již v minulé kapitole, kdy ZSP ve své právní úpravě neřeší institut podjatosti služební funkcionáře, respektive vyloučení z projednávání a rozhodování věci a tohoto institutu je využito pro účely řízení ve věcech služebního poměru podle ust. § 14 SpŘ.

⁷⁹ Ust. § 9 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

⁸⁰ *Ibidem*, ust. § 1 odst. 2.

⁸¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, sp. zn.: 3 Ads 79/2011-62.

⁸² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2015, sp. zn.: 6 As 62/2014-69.

3.2 Základní zásady řízení ve věcech služebního poměru

Stejně jako ostatní odvětví práva, tak i ZSP a v něm zakotvené řízení ve věcech služebního poměru, je vybudováno na základních zásadách, které vyplývají z Ústavy ČR, Listiny základních práv a svobod a dalších vnitrostátních i mezinárodních úmluv. ZSP ve své právní úpravě nemá tyto zásady přímo zakotvené, ale je možné některé zásady z jednotlivých ustanovení dovodit. Na základě subsidiarity správního řádu se pro účely řízení ve věcech služebního poměru bude postupovat také podle základních zásad uvedených v § 2 až § 8 SpŘ.⁸³

Zásada legality

Služební funkcionář je povinen postupovat v řízení v souladu se zákony a platnými právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.⁸⁴ Zákonost státní moci je zakotvena v Ústavě ČR, kde v čl. 2 odst. 3 stanovuje, že státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanovuje zákon. Mimo jiné má povinnost se k účastníkům řízení chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstřícně.⁸⁵

Zásada materiální pravdy

Služební funkcionář je povinen postupovat tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a to v takovém rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí ve věci.⁸⁶

Zásada poučovací

Účastníci správního řízení mají právo na poskytnutí přiměřeného poučení o svých právech a povinnostech, pokud je to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.⁸⁷ V řízení ve věcech služebního poměru je tato zásada důležitá v souvislosti s poučením o možnosti podat opravný

⁸³ Ust. § 177 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

⁸⁴ *Ibidem*, ust. § 2.

⁸⁵ *Ibidem*, ust. § 4.

⁸⁶ *Ibidem*, ust. § 3.

⁸⁷ *Ibidem*, ust. § 4.

prostředek proti rozhodnutí. Pokud účastník z důvodu chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podal odvolání po uplynutí zákonné lhůty nebo u nepříslušného funkcionáře má se za to, že je podal včas a u příslušného služebního funkcionáře, učiní-li tak nejpozději do 90 dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.⁸⁸

Zásada rovnosti účastníků

Jednou ze stěžejních zásad spravedlivého procesu je zásada rovnosti stran zakotvená v čl. 37 Listiny základních práv a svobod a v čl. 96 odst. 1 Ústavy ČR a promítá se také do řady ustanovení procesních předpisů.⁸⁹ Všichni účastníci řízení jsou si před zákonem rovni. Služební funkcionář postupuje nestranně a vyžaduje od dotčených osob plnění jejich povinností rovnou měrou.⁹⁰

Zásada rychlosti a hospodárnosti

Jedná se o základní zásadu garantovanou čl. 38 Listiny základních práv a svobod, ve které je zakotveno právo každého na projednání věci bez zbytečných průtahů. Tato zásada stanovuje služebnímu funkcionáři za povinnost vyřídit věc bez zbytečných průtahů v zákonné lhůtě, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a aby dotčené osoby co možná nejméně zatěžoval.⁹¹

Zásada oficiality

Zásada oficiality stanovuje, že služební funkcionář v případě, že se dozví o skutečnostech, pro které je třeba zahájit řízení ve věcech služebního poměru, je povinen ho zahájit ze své úřední povinnosti (*ex officio*) a určuje předmět takového řízení. Řízení je zahájeno dnem, kdy služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníkovi řízení.⁹²

Zásada dispoziční

⁸⁸ Ust. § 190 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.*

⁸⁹ Nález ústavního soudu ze dne 11. 5. 1999, sp. zn.: I. ÚS 13/98.

⁹⁰ Ust. § 7 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů.*

⁹¹ *Ibidem*, ust. § 6.

⁹² Ust. § 178 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.*

Podle této zásady je zahájení řízení ve věcech služebního poměru v dispozici účastníka, který má na řízení zájem. Řízení je zahájeno dnem, kdy byla žádost účastníka doručena věcně příslušnému služebnímu funkcionáři. Zároveň z této zásady vyplývá, že účastník, který žádost podal, může tuto vzít zpět a řízení bude zastaveno.⁹³

Zásada práva nahlížet do spisu

Účastník řízení ve věcech služebního poměru má právo nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům.⁹⁴

Zásada volného hodnocení důkazů

Služební funkcionář v rámci své pravomoci hodnotí důkazy dle vlastního uvážení, kdy každý důkaz hodnotí jednotlivě a všechny důkazy ve vzájemné souvislosti, ale vždy musí postupovat v souladu se zákonem a ostatními zásadami správního řízení.⁹⁵

Zásada práva na řádné odůvodnění rozhodnutí

Rozhodnutí služebního funkcionáře v určité věci upravuje práva anebo povinnosti účastníka řízení a musí proto obsahovat mimo jiné řádné odůvodnění, které musí být v souladu s právními předpisy a musí být dostatečně obsahově určité. V odůvodnění uvede důvody vydání rozhodnutí, z jakých podkladů vycházel, jakým způsobem je hodnotil a v případě návrhů či námitek účastníka, jak se s těmito vypořádal. Odůvodnění rozhodnutí není třeba, pokud služební funkcionář vyhověl žádosti účastníka v plném rozsahu.⁹⁶

⁹³ Ust. § 178 odst. 2 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁴ Ibidem, ust. § 174 odst. 1 písm. a).

⁹⁵ Ibidem, ust. § 180 odst. 4.

⁹⁶ Ibidem, ust. § 181 odst. 1, 2, 5.

Zásada neveřejnosti

ZSP upravuje řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů jako neveřejné.⁹⁷ Neveřejnost v tomto případě znamená, že se řízení nemohou účastnit libovolné třetí osoby z občanské iniciativy či vlastní zvědavosti. Mimo služebního funkcionáře či osob jím pověřených, účastníků řízení, jejich zástupců a předvolaných osob (znalci, svědci, tlumočníci), je však možná přítomnost dalších osob, jejichž přítomnost není nahodilá, bezúčelná, založená na vlastní iniciativě, ale napomáhá zdárnému průběhu řízení. Jedná se například o zapisovatele, technický personál, nadřízené kolegy provádějící dozorovou či kontrolní činnost nebo další nestranné osoby.⁹⁸

Zásada presumpce nevinny

Stěžejní zásadou v oblasti kázeňského trestání je zásada presumpce nevinny, podle níž se pokládá každá osoba za nevinnou, dokud její vina není vyslovena pravomocným rozhodnutím, přičemž vina musí být nepochybně prokázána.⁹⁹ Obviněný není povinen prokazovat svoji nevinu a nesmí být nucen k výpovědi nebo k doznání (zásada *nemo tenetur se ipsum accusare*). Pokud má služební funkcionář pochybnosti o vině obviněného, musí vždy rozhodnout v jeho prospěch (zásada *in dubio pro reo*).¹⁰⁰

3.3 Obecná ustanovení řízení ve věcech služebního poměru

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, ZSP je v poměru speciality vůči SpŘ, tedy i jeho dvanáctá část, kterou je řízení ve věcech služebního poměru. V hlavě první této části jsou upravena obecná ustanovení, která reflektují specifika tohoto druhu řízení a podle kterých se v řízení ve věcech

⁹⁷ Ibidem, ust. § 178 odst. 3.

⁹⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 643-647.

⁹⁹ Ust. § 186 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹⁰⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn.: II. ÚS 788/02.

služebního poměru postupuje přednostně, SpŘ se využije pouze v případech, že ZSP danou úpravu v plném rozsahu nepokrývá.¹⁰¹

3.3.1 Účastníci řízení ve věcech služebního poměru

Řízení ve věcech služebního poměru nemůže existovat bez účastníka nebo účastníků řízení, neboť rozhodování ve věci bez vztahu k určité osobě by postrádalo smysl. Obecně lze účastníky řízení charakterizovat jako osoby, vůči kterým nebo s nimiž je řízení vedeno.¹⁰² Účastníkem řízení podle ZSP je příslušník, bývalý příslušník nebo pozůstalý po příslušníkovi a účastníkem řízení, které má znaky přestupku, je též navrhovatel.¹⁰³ S ohledem na ust. § 107, § 108 a § 110 ZSP je třeba za účastníka považovat také osobu, která uhradila náklady spojené s pohřbem, dědice příslušníka, či členy rodiny, kterým byl příslušník povinen poskytovat výživu. Z uvedeného vyplývá, že výčet účastníků uvedený v ust. § 169 ZSP není taxativní a účastenství je vždy posuzováno s ohledem na charakter daného řízení.¹⁰⁴

Účastníci řízení k participaci na řízení musí disponovat právní osobností ve smyslu ust. § 15 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen OZ) a také procesní způsobilostí, která spočívá v jejich schopnosti v řízení před služebním funkcionářem samostatně činit procesní úkony a jejich prostřednictvím realizovat procesní práva a povinnosti. Procesní způsobilost má každý v rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost¹⁰⁵ ve smyslu ust. § 30 OZ, kdy plné svéprávnosti je dosaženo osmnáctým rokem věku, přiznáním svéprávnosti či uzavřením manželství. Možnosti omezení svéprávnosti jsou upraveny v ust. § 55 - § 65 OZ, kdy v rozsahu těchto omezení nemá ani procesní

¹⁰¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 568-569.

¹⁰² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 574.

¹⁰³ Ust. § 169 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 574-575.

¹⁰⁵ Ust. § 29 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

způsobilost. Účastník řízení bez procesní způsobilosti musí být v řízení zastoupen (viz. [Kapitola 3.3.3 Zastoupení účastníka řízení](#)).¹⁰⁶

Účastník dle ust. § 169 ZSP je též navrhovatel s odkazem na ust. § 68 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který byl s účinností od 1.7.2017 zrušen a nahrazen zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve kterém byla opuštěna konstrukce tzv. návrhových přestupků, na niž bylo ohledně navrhovatele, jakožto účastníka řízení ve věcech služebního poměru, výslovně odkázáno. Tato významná změna v oblasti přestupkového práva se však nijak nepromítla v právní úpravě ZSP, ačkoliv jeho jiná ustanovení byla v souvislosti s rekodifikací přestupkového práva novelizována. Ke vzniklému problému lze přistoupit dvěma způsoby. Podle dřívějšího přístupu se aplikační praxe přikláněla spíše k výkladu, podle kterého je třeba k přiznání procesního postavení navrhovatele určité osobě v řízení o jednání, které má znaky přestupku, kumulativní splnění podmínek, kdy se musí jednat o osobu blízkou, která byla postižena spácháním přestupku ublížení na cti, ublížení na zdraví z nedbalosti, úmyslného narušení občanského soužití nebo přestupku proti majetku. Dále pak postižená osoba podala podnět k zahájení řízení a služební funkcionář v dané věci zahájil řízení vůči příslušníkovi předepsaným způsobem. Tento výklad ovšem skýtá vícero úskalí. Podle druhého přístupu, který v současné době převládá, by vzhledem ke zrušení institutu tzv. návrhových přestupků bylo možné považovat dikci § 169 ZSP „účastníkem řízení o jednání, které má znaky přestupku, je též navrhovatel“ za obsoletní.¹⁰⁷ K dané věci se vyjádřilo Policejní prezidium České republiky, kdy analyticko-legislativní oddělení vydalo stanovisko, ve kterém navrhovateli (pouze osoba blízká) v kázeňském řízení přisuzuje speciální postavení, nikoli postavení účastníka řízení, kdy navrhovatel bude moci brojit proti rozhodnutí řádnými i mimořádnými opravnými prostředky.¹⁰⁸ K danému se vyjádřil Městský soud v Praze, který osobě podávající návrh na zahájení kázeňského řízení nepřiznal institut účastníka

¹⁰⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 576.

¹⁰⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 576-578.

¹⁰⁸ Stanovisko analyticko-legislativního oddělení Policejního prezidia České republiky k výkladu zákonných ustanovení ve spojitosti s rekodifikací přestupkového práva ke dni 1. 7. 2017 ze dne 8. 8. 2017.

řízení s odůvodněním, že podaný návrh je pouze podnětem pro služebního funkcionáře, na základě kterého může, ale nemusí, zahájit řízení ve věcech služebního poměru z moci úřední podle ZSP.¹⁰⁹

3.3.2 Předmět řízení ve věcech služebního poměru

Podle ust. § 170 ZSP se v řízení ve věcech služebního poměru rozhoduje o právech nebo povinnostech účastníků řízení. Z daného vyplývá, že předmětem řízení ve věcech služebního poměru je rozhodovací činnost služebních funkcionářů, jejímž účelem je vydání rozhodnutí v posuzované věci, kterým se upravují práva anebo povinnosti jmenovitě určeného účastníka nebo jímž se prohlašuje, že tento účastník má určitá práva a povinnosti.¹¹⁰

Řízení ve věcech služebního poměru se nevztahuje na výjimky taxativně vyjmenované v ust. § 171 ZSP. V těchto případech se jedná o rozhodování ve vztahu ke způsobu a podmínkám výkonu služby ve smyslu určení času a místa, v němž má být služba vykonávána, resp. pro ty případy, kde má rozhodování povahu rozkazu vedoucího příslušníka. Uvedené plně platí pro vyslání na služební cestu, nařízení služební pohotovosti, vyslání na ozdravný pobyt, rozvržení doby služby v týdnu, nařízení služby přesčas, určení nástupu dovolené a odvolání z ní. Rozhodnutí o vyslání na studijní pobyt ve smyslu poskytnutí studijního volna je vázáno na předchozí rozhodnutí služebního funkcionáře v řízení ve věcech služebního poměru ve věci žádosti o povolení studia, po jehož schválení příslušník nabývá nových práv a povinností, konkrétně práva na studijní volno v rozsahu podle ust. § 73 odst. 2 a 3 ZSP, ale také povinnost po ukončení studia setrvat ve služebním poměru po dobu trvání studia nebo uhradit náklady spojené se studiem podle podmínek uvedených v ust. § 74 ZSP. Mezi výluky dále patří přijímací řízení, které předchází vzniku služebního poměru, ale rozhodnutí podléhá přezkumu ve správním soudnictví¹¹¹, a služební hodnocení, které nemá povahu rozhodování o právech a povinnostech daného příslušníka. Novelizací ZSP v roce 2019 byl okruh výluk rozšířen o přiznání stabilizačního

¹⁰⁹ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2021, sp. zn.: 3 Ad 4/2018-235.

¹¹⁰ Ust. § 181 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, sp. zn.: 1 As 185/2016-36.

příspěvku. Na závěr nutno zdůraznit, že se jedná o výčet taxativní, tedy ve všech ostatních případech se rozhoduje v rámci formalizovaného řízení.¹¹²

3.3.3 Zastoupení účastníka řízení ve věcech služebního poměru

Možnosti zastoupení účastníka řízení ve věcech služebního poměru jsou upraveny v ust. § 172 a § 173 ZSP a lze je rozdělit na dva druhy. Prvním druhem je fakultativní zastupování na základě plné moci z vlastní vůle účastníka a v rozsahu uvedeném v takové plné moci. Dalším druhem je obligatorní zastupování účastníka, jehož svéprávnost byla omezena na základě rozhodnutí soudu, jímž byl zároveň ustanovený opatrovník.¹¹³

Fakultativní zastoupení účastníka řízení

V případě zastupování na základě plné moci je nutné, aby tato měla písemnou formu a byl v ní uveden rozsah zmocněnčova oprávnění, jinak je neplatná. Ačkoliv záleží na účastníkovi řízení, zda a koho si k zastupování vybere, služební funkcionář vždy dané zastoupení akceptovat. V případě, kdy bude zjevné, že tímto úkonem se účastník snaží dané řízení protahovat nebo dokonce mařit, například v důsledku výběru zmocněnce s doručovací adresou ve vzdálené zemi, který navíc neovládá český jazyk, služební funkcionář zmocnění nepřijme, ale je nutné, aby dané rozhodnutí náležitě odůvodnil.¹¹⁴ Zmocněnec musí splňovat základní podmínku účastenství stejně jako účastník řízení o jehož právech a povinnostech se řízení vede, tedy svéprávnost.¹¹⁵ K prokázání oprávnění zmocněnce zastupovat v řízení účastníka postačí plná moc, udělená v souladu s ust. § 33 odst. 1 OZ, předložená v prosté kopii, pokud služební funkcionář nemá na základě konkrétních okolností pochybnosti, zda byla skutečně udělena a může vyzvat zmocněnce, aby předložil plnou moc v originále nebo ověřené kopii.¹¹⁶ Vypovězení plné moci je vůči služebnímu funkcionáři

¹¹² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 584.

¹¹³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 586-594.

¹¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn.: 1 As 27/2011-81.

¹¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn.: 8 As 6/2016-34.

¹¹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2014, sp. zn.: 4 As 171/2014-26.

účinné až ve chvíli, kdy se o daném úkonu dozví. Toto neplatí u plné moci, která je časově limitována, v tomto případě není oznámení služebnímu funkcionáři nutné. Zemře-li zastoupený nebo vypoví-li zástupce plnou moc, je zástupce povinen učinit takové úkony, které nesnesou odkladu, aby zastupovaný neutrpěl újmu na svých právech.¹¹⁷ Je-li účastník v řízení ve věcech služebního poměru zastupován, doručuje se rozhodnutí pouze jeho zástupci.¹¹⁸

Obligatorní zastoupení účastníka řízení

Druhým způsobem zastoupení, jak bylo uvedeno na začátku této kapitoly, je obligatorní zastoupení opatrovníkem z důvodu rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti. K omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.¹¹⁹ Opatrovnictví vznikne právní mocí rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti, ve kterém je jmenována konkrétní osoba opatrovníkem, a to s přihlédnutím na přání opatrovance, k jeho potřebám a podnětům osob blízkých, a dbá, aby výběrem opatrovníka nezaložil nedůvěru opatrovance k opatrovníkovi.¹²⁰ Povinností opatrovníka je hájit zájmy opatrovance, být v řízení procesně aktivní a pečlivě zvažovat provedení určitých úkonů. Opatrovník se může v řízení nechat zastoupit ve smyslu ust. § 172 ZSP.¹²¹

V řízení ve věcech služebního poměru je možné, aby v řízení vystupoval tzv. podpůrce¹²², jehož postavení je upraveno v § 45 až § 48 OZ. Jedná se o možnost nápomoci účastníkům při rozhodování, kterým to pro duševní poruchu působí obtíže, ale nemají omezenou svéprávnost. Základem možnosti využití

¹¹⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 588.

¹¹⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn.: 3 Ads 61/2013.

¹¹⁹ Ust. § 55 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*.

¹²⁰ *Ibidem*, ust. § 62.

¹²¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 592.

¹²² Ust. § 36 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

tohoto institutu je smlouva o nápomoci mezi podpůrcem a účastníkem, která musí být schválena pravomocným rozhodnutím soudu. SpŘ podpůrci přiznává určitá práva, jako nahlížet do spisu nebo se účastnit neveřejného zasedání.¹²³ Podpůrce však není zástupcem účastníka v řízení ve věcech služebního poměru.¹²⁴

3.3.4 Práva a povinnosti účastníka v řízení

Ustanovení § 174 ZSP upravuje základní práva a povinnosti účastníků řízení ve věcech služebního poměru, díky kterým mohou ovlivňovat průběh řízení a podobu výsledného rozhodnutí služebního funkcionáře. Nejedná se však o komplexní výčet všech práv, účastníkům řízení náleží i jiná práva vyplývající ze ZSP, ale také ze SpŘ.¹²⁵

Právo nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy

Možnost nahlížení účastníka řízení do spisu je základním způsobem, kterým se účastník může seznámit s jeho obsahem a předmětem řízení. Nahlížení do spisu účastníkem řízení, jeho zástupcem nebo podpůrcem je upraveno v ust. § 38 odst. 1 SpŘ. Právo pořizovat si ze spisu výpisy je v ust. § 38 odst. 4 SpŘ oproti ZSP rozšířeno o právo, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části, z čehož toto právo vyplývá i pro účastníka řízení ve věcech služebního poměru ve vztahu ke služebnímu funkcionáři jakožto zvláštnímu správnímu orgánu. Vzhledem k rozvoji informačních technologií a snaze o rozšíření komunikace s orgány veřejné správy prostřednictvím informačních technologií bez nutnosti fyzické přítomnosti v sídle daného orgánu, vyvstává otázka, zda má účastník řízení právo žádat kopie spisu nebo jeho části společně se zasláním elektronicky nebo poštou služebním funkcionářem. K tomuto se vyjádřil poradní sbor ministerstva vnitra, kdy konstatoval, že nelze z právní úpravy dovodit povinnost správního orgánu, tedy i služebního funkcionáře, zaslat pořízené kopie

¹²³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 592-593.

¹²⁴ Závěr poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu č. 131 ze dne 14. 2. 2014.

¹²⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 594-597.

spisového materiálu poštou nebo elektronicky.¹²⁶ Tento závěr byl již v minulosti podepřen rozhodnutím Nejvyššího správního soudu, který k dané věci uvedl, že účastník má právo na pořízení nejen výpisů, ale také pořízení kopií ze spisu, nicméně z tohoto není možné vyvodit povinnost kopie pořídít a zaslat účastníku řízení.¹²⁷

Ačkoliv není právo na nahlížení do spisu podle ust. § 38 odst. 1 SpŘ nijak omezené, nelze toto požadovat kdykoliv a kdekoliv podle požadavku účastníka řízení. Služební funkcionář může po domluvě stanovit místo a čas vzhledem k tomu, že se spisem pracuje a provádí úkony v rámci daného řízení, aniž by se jednalo o omezení práva na nahlížení do spisu. K tomuto se ve svém rozhodnutí vyjádřil Nejvyšší správní soud, který konstatoval, že pokud bylo nahlížení do spisu z časových důvodů omezeno na domluvu, jelikož je pochopitelné, že se s příslušným spisem pracuje a ten tak fyzicky nemůže být k dispozici vždy. Trvání sdělení času soud nepovažuje za nic překvapivého či neobvyklého.¹²⁸

Nahlížením do spisu je možné od zahájení řízení ve věcech služebního poměru, v průběhu celého řízení, včetně řízení o opravných prostředcích, a také po právní moci rozhodnutí, a to i tehdy, je-li spis již archivován. Osoby oprávněné k nahlížení do spisu podle ust. § 38 odst. 1 SpŘ nemusí zdůvodňovat proč nebo do jaké části spisu chtějí nahlédnout. Mohou nahlížet i do těch částí spisu, které obsahují utajované informace, avšak za předpokladu, že jimi byl nebo bude prováděn důkaz a účastníci byli seznámeni s následky porušení povinnosti mlčenlivosti o těchto skutečnostech, o čemž je sepsán protokol, který podepíší. Pořizování kopií není možné. Nahlédnutí do takové části spisu je možné odepřít, pokud by v důsledku nahlédnutí mohlo v konkrétním případě dojít k mimořádně vážné nebo vážné újmě zájmům České republiky, k ohrožení života či zdraví osob nebo k ohrožení nebo vážnému narušení činnosti zpravodajských služeb.¹²⁹

¹²⁶ Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání č. 169 ze dne 31. 5. 2019.

¹²⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, sp. zn.: 5 As 16/2011.

¹²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2017, sp. zn.: 6 Ad 3/2015-50.

¹²⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 596.

Právo navrhopat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, vyjádřit v řízení své stanovisko

Uvedené právo účastníka vyplývá ze základního práva na spravedlivý proces garantovaný v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Tato práva náleží účastníkům řízení po celou dobu řízení, což je podstatou zásady jednotnosti řízení, pokud zákon nestanoví výjimku v podobě tzv. zásada koncentrace řízení zakotvená v § 82 odst. 4 SpŘ, díky které může správní orgán usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy, a může určit přiměřenou lhůtu na provedení úkonu. Nejvyšší správní soud k tomuto ve svém rozhodnutí uvedl, že užití zásady koncentrace ve správním řízení značí, že určité úkony je třeba učinit v určité etapě řízení, popř. ve lhůtě stanovené správním orgánem.¹³⁰ Uplatnění zásady koncentrace však není možné v řízení o přestupku a ve všech řízeních, v nichž má být z moci úřední uložena povinnost.¹³¹

Výše uvedeným procesním právům účastníka řízení odpovídá povinnost služebního funkcionáře, umožnit účastníkovi řízení uplatnit tyto práva, rozhodnout o vznešených návrzích a pokud jim nevyhoví, tak v rozhodnutí vyložit, z jakého důvodu navržené důkazy neprovedl.¹³² Pokud tedy služební funkcionář neumožní účastníkovi řízení formulovat návrhy či námítky, nemůže ani rozhodnutí obsahovat popis, jak se s těmito vypořádal a jedná se o vadu řízení.¹³³

Právo na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů

Toto právo účastníka řízení je zakotveno v ust. § 4 odst. 3 SpŘ, kdy služební funkcionář je povinen s dostatečným předstihem uvědomit dotčenou osobu o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu. Příkladem porušení této povinnosti může být nevyrozumění dotčené

¹³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, sp. zn.: 4 Ads 114/2009-49.

¹³¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, sp. zn.: 5 As 7/2011-48.

¹³² Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 2000, sp. zn.: III. ÚS 58/2000.

¹³³ Rozhodnutí městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2017, sp. zn.: 6 Ad 11/2013-29.

osoby o ústním jednání, kdy Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí k věci uvedl, že se jedná o vadu řízení.¹³⁴

Právo klást otázky svědkům a znalcům

Možnost klást otázky svědkům a znalcům patří k základním procesním právům účastníků řízení. V případě, že v jednom řízení je více účastníků, tito si mohou klást otázky navzájem. S tímto právem zároveň souvisí povinnost služebního funkcionáře umožnit účastníkům řízení otázky položit. Možnost klást otázky je samozřejmě spjata s přítomností účastníka při výslechu, který o tomto úkonu musí být v rámci výše uvedeného práva na poskytování informací o řízení potřebných k hájení svých práv, s dostatečným předstihem vyrozuměn. Tuto povinnost služební funkcionář nemá, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo pokud se účastník vzdal práva účasti při dokazování.¹³⁵ Dotazovanou osobu musí služební funkcionář řádně poučit o právu odmítnout výpověď na otázku, stejně jako by mohla odmítnout výpověď v postavení svědka ve smyslu ust. § 55 odst. 2, 3 a 4 SpŘ, tedy v souvislosti s utajovanými informacemi, povinností mlčenlivosti nebo pokud by svojí výpovědí sobě nebo osobě blízké způsobil nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt.¹³⁶

V řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku, musí být příslušníkovi ve smyslu ust. § 186 odst. 3 ZSP dána možnost vyjádřit se k věci, navrhnout důkazy a hájit se. Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí uvedl, že právo klást otázky svědkům, je nutné považovat za součást práva hájit se a není možné, aby při absenci tohoto práva ve výčtu uvedeného ustanovení v souladu se zásadou spravedlivého procesu, bylo toto právo účastníka vyloučeno.¹³⁷

¹³⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, sp. zn.: 5 A 144/2001-59.

¹³⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2008, sp. zn.: 1 As 29/2008.

¹³⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 598.

¹³⁷ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2013, sp. zn.: 7 Ca 210/2009-52.

Právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění

Služební funkcionář je v konečné fázi řízení povinen vyzvat účastníky řízení, aby se s podklady pro rozhodnutí seznámili, měli možnost se k nim vyjádřit a případně navrhnout jejich doplnění. V případě, že tak služební funkcionář neučiní a účastníkům řízení nebude možno své právo uplatnit, jedná se vždy o procesní vadu řízení, která téměř vždy způsobuje vadu řízení. Ve standardních řízeních tedy vždy po skončení dokazování a před vydáním meritorního rozhodnutí musí být dán prostor k uplatnění tohoto práva. Toto právo se neuplatňuje jen v případech, kdy vydání rozhodnutí je prvním úkonem v dané věci, například v řízení o pořádkové pokutě, příkazním řízení či zvláštním řízení o propuštění, pouze však v prvním stupni řízení.¹³⁸

K výše uvedenému se vyjádřil Ústavní soud, kdy upření tohoto práva účastníka ze strany služebního funkcionáře je porušením principu právního státu, který je zakotven v čl. 1 Ústavy České republiky, a práva na soudní ochranu a soudní přezkum, vyplývajícího z čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny.¹³⁹

Služební funkcionář je oprávněn na uplatnění tohoto práva stanovit lhůtu, ve které se mohou účastníci řízení vyjádřit k podkladům rozhodnutí.¹⁴⁰

Zmiňovaná výzva služebního funkcionáře směrem k účastníkům řízení ohledně uplatnění zmiňovaného práva musí být formulována tak, aby bylo zřejmé, že shromažďování podkladů již bylo ukončeno.¹⁴¹

Jiná procesní práva účastníků řízení, rozsah poučovací povinnosti služebního funkcionáře

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, výčet práv uvedených v ust. § 174 ZSP není taxativní a zcela komplexní. Účastníkům řízení ve věcech služebního

¹³⁸TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 598-599.

¹³⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2005, sp. zn.: II. ÚS 329/04.

¹⁴⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2010, sp. zn.: 8 Afs 21/2009-243.

¹⁴¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2003, sp. zn.: 7 A 112/2002-36.

poměru náleží i další práva vyplývající z dalších ustanovení ZSP, jakož i práva zakotvená v právní úpravě SpŘ. Mezi další práva účastníků patří právo na poučování o procesních právech v řízení (uplatnění poučovací zásady), právo vzdát se účasti na ústním jednání, právo žádat o přerušování řízení, právo namítat podjatost služebního funkcionáře, právo podat stížnost proti postupu služebního funkcionáře v řízení, právo domáhat se ochrany před nečinností služebního funkcionáře a další.¹⁴²

O jednotlivých právech musí být účastník řízení řádně poučen. Poučení o právech a povinnostech účastníků není návodem k postupu účastníka v rámci řízení a nemůže nahrazovat poskytování právních služeb, k němuž jsou příslušní kvalifikovaní zástupci. Poučovací povinnost by měla být splněna adekvátním způsobem a odpovídat schopnostem účastníka řízení. Účastníka řízení ve věcech služebního poměru je nutné na začátku řízení vždy poučit minimálně v rozsahu práv vyplývajících z ust. § 172 odst. 1, § 174 a § 186 odst. 3 ZSP. O případných dalších právech poučí služební funkcionář účastníka v souvislosti s prováděným úkonem, pokud je to nutné vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům účastníka.¹⁴³

Povinnosti účastníků řízení ve věcech služebního poměru

Povinností účastníka řízení v ust. § 174 odst. 2 ZSP je postupovat v řízení tak, aby toto neztěžovalo a nezpůsobovalo jeho průtahy. Jde především o povinnost neprodleně oznámit skutečnosti nasvědčující vyloučení služebního funkcionáře pro pochybnosti o jeho nepodjatosti, jakmile se o nich dozvěděli, o povinnost odstranit nedostatky podání, o povinnost provádět úkony ve stanovených lhůtách, o povinnost dostavit se na předvolání služebního funkcionáře, podrobit se nucenému výkonu rozhodnutí a další. Povinnost poskytovat služebnímu funkcionáři veškerou potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí, povinnost předložit listinu potřebnou k provedení důkazu, povinnost předložit předmět ohledání a povinnost strpět

¹⁴² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 599-600.

¹⁴³ *Ibidem*, str. 602.

ohledání na místě se nevztahují na příslušníka, vůči němuž je vedeno kázeňské řízení.¹⁴⁴

3.3.5 Podání a postoupení podání služebnímu funkcionáři

Podání v souvislosti s řízením ve věcech služebního poměru rozumí jakýkoliv úkon činěný účastníkem řízení, jehož prostřednictvím komunikuje a obrací se na služebního funkcionáře. Jde o projev vůle účastníka řízení, kterým uplatňuje svá procesní práva a povinnosti. Podání, má-li mít právní účinky, musí být učiněno svobodně.¹⁴⁵

V řízení ve věcech služebního poměru je v ust. § 175 odst. 1 ZSP vedeno, že podání musí směřovat vůči služebnímu funkcionáři, který je oprávněn ve věci rozhodnout a musí být učiněno písemně, ústně do protokolu nebo v elektronické podobě s příslušným elektronickým podpisem, jehož podoba je upravena zvláštním zákonem.¹⁴⁶ Pro elektronickou komunikaci s orgány veřejné moci je možné v současné době využít institutu datové schránky, kdy podání učiněné jejím prostřednictvím nemusí být podepsáno elektronickým podpisem a má stejné účinky jako podání učiněné písemně s podpisem.¹⁴⁷ Podání učiněné výše uvedenými způsoby je považováno za tzv. kvalifikované podání, což znamená, že vyvolává zamýšlené právní účinky bez dalšího. U ostatních tzv. nekvalifikovaných forem podání, jako je například prostřednictvím e-mailu bez elektronického podpisu, dálnopisem či faxem, je nutné provést následné potvrzení ve lhůtě tří dnů, a to jedním z kvalifikovaných způsobů. Služební funkcionář není povinen k doplnění podatele vyzývat.¹⁴⁸

V ust. § 175 odst. 2 ZSP je uvedeno, že podání se posuzuje podle obsahu, kdy z něj musí být patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co podatel požaduje. Bude-li mít služební funkcionář pochybnosti o tom, co chce podatel podáním učinit, takového vyzve, aby nedostatky podání odstranil či upřesnil a poskytne

¹⁴⁴ Ibidem, str. 600

¹⁴⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn.: 2 As 88/2006-56.

¹⁴⁶ Ust. § 5, § 6 a § 7 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn.: 1 Ans 5/2010-172.

¹⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, sp. zn.: 9 As 90/2008-70.

mu k tomu přiměřenou lhůtu. V této výzvě služební funkcionář uvede spatřované nedostatky a způsob jakým mají být odstraněny.¹⁴⁹ Při odstraňování nedostatků podání, učiněného v rámci již probíhajícího řízení, je možné využít institutu přerušování řízení ve smyslu ust. § 64 odst. 1 písm. a) SpŘ.¹⁵⁰ Služební funkcionář není povinen účastníka řízení poučovat o následcích nesplnění výzvy k odstranění nedostatků.¹⁵¹

Podání je doručeno, pokud jej převzal služební funkcionář, který je oprávněný ve věci rozhodnout. Pokud je však podání vázáno určitou lhůtou, pak se považuje za doručené, jestliže je podáno na místo, které je k tomu účelu určeno nebo je k tomu účelu obvyklé (podatelna PČR), anebo je podáno držiteli poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo jinému provozovateli poštovních služeb s označením „doporučené“.¹⁵² Podání učiněné prostřednictvím datové schránky je doručeno v okamžiku dodání do příslušné datové schránky PČR nebo ministerstva vnitra, bez ohledu na to, kdy se oprávněná osoba do datové schránky přihlásí.¹⁵³

V případě, že bude podání doručeno nepřislušnému služebnímu funkcionáři, tento je povinen jej bezodkladně postoupit příslušnému služebnímu funkcionáři. Forma postoupení není ZSP upravena, proto je nutné vycházet z právní úpravy SpŘ a postoupení realizovat usnesením, které se poznamenává do spisu. O tomto služební funkcionář vyrozumí podatele. Za doručené se podání považuje až poté, co je příslušnému služebnímu funkcionáři postoupeno. Pokud je k podání stanovena zákonná lhůta, potom se za podané včas uznává tehdy, pokud je ve lhůtě i postoupeno příslušnému služebnímu funkcionáři.¹⁵⁴

Základní lhůta pro vyřízení podání je v ust. § 175 odst. 5 ZSP stanovena na třicet dní, ve složitějších případech je třeba o podání rozhodnout ve lhůtě šedesáti dní. Počátek běhu lhůty je spojen s doručením podání, jak je uvedeno

¹⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2017, sp. zn.: 2 As 12/2017-57.

¹⁵⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 610-611.

¹⁵¹ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 8. 2014, sp. zn.: 78 A 19/2013-36.

¹⁵² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 611.

¹⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn.: 9 Afs 28/2010-79.

¹⁵⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2006, sp. zn.: 5 As 39/2004-66.

v předchozím odstavci. Složitějším případem se rozumí řízení, ve kterém je třeba někoho předvolat, provést místní šetření, vyžádat si znalecký posudek apod.¹⁵⁵ Nedodržení zákonné lhůty nemůže mít za následek nezákonnost později vydaného rozhodnutí¹⁵⁶, jelikož se jedná o lhůty pořádkové, ale je poté možné využít institutu opatření proti nečinnosti. Nečinnost služebního funkcionáře je však nutné posuzovat zvlášť podle druhu řízení, a tedy i možnost využití opatření proti nečinnosti, jelikož ne každá nečinnost je přičitatelná správnímu orgánu (služebnímu funkcionáři). Má-li zjištěná nečinnost příčinu ve vystupování účastníka řízení, pak není možné se dovolávat ochrany proti ní.¹⁵⁷

3.3.6 Doručování v rámci řízení ve věcech služebního poměru

Institut doručování je v rámci řízení ve věcech služebního poměru základním způsobem komunikace mezi služebním funkcionářem a účastníky řízení, jejich zástupci a ostatními osobami vystupujícími v řízení, např. svědky či znalci. Za doručení písemnosti, resp. jejího obsahu, adresátovi, nese odpovědnost policejní sbor. Služební funkcionář zajišťuje vyhotovení, vybavení, odeslání či předání písemnosti určenému adresátovi.¹⁵⁸

Z právní úpravy doručování uvedené v ust. § 176 ZSP vyplývá, že tato upravuje pouze doručování písemností účastníkům řízení, popř. jejich zástupcům. Při doručování jiným osobám zúčastněným v řízení postupuje služební funkcionář podle ust. § 19 až § 26 SpŘ. Formulace způsobu doručování v ZSP nevyklučuje doručování prostřednictvím datové schránky.

Základním způsobem doručení písemnosti účastníkovi řízení je doručení do vlastních rukou na služebně, v místě trvalého pobytu nebo kdekoliv, kde bude zajištěn.¹⁵⁹ Předání písemnosti přímo na místě provedení úkonu je nejrychlejším a nejjistějším a zároveň také primárním způsobem doručování písemností

¹⁵⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 612.

¹⁵⁶ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2018, sp. zn.: 5 Ad 2/2015-65.

¹⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2012, sp. zn.: 2 Ans 14/2012-41.

¹⁵⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 621.

¹⁵⁹ Ust. § 176 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

v režimu ZSP. Teprve není-li možné písemnost doručit přímo na místě, např. účastník nebyl přítomen prováděnému úkonu, přistoupí služební funkcionář k doručování jiným způsobem. K doručení písemnosti může služební funkcionář pověřit jinou osobu.¹⁶⁰

V pořadí dalším způsobem doručení písemnosti, který není upraven služebním zákonem, ale tento nevylučuje, je doručování do datové schránky, kdy z ust. § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, vyplývá, že pokud služební funkcionář nedoručí písemnost na místě provádění úkonu nebo na služebně, je povinen tuto doručit právě prostřednictvím datové schránky, pokud ji má adresát zřízenou.¹⁶¹ Dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se oprávněná osoba do datové schránky přihlásí. Pokud tak neučiní do 10 dnů od dodání do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. Doručení písemnosti prostřednictvím datové schránky má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou.¹⁶² Pokud služební funkcionář nedoručí písemnost přednostně prostřednictvím datové schránky, nebylo-li doručeno na místě, nýbrž prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, jedná se o procesní pochybení, které však nemá vliv na platnost doručení, byla-li písemnost doručena nezpochybnitelným způsobem a adresát se s ní seznámil.¹⁶³ Pokud však písemnost není adresátovi doručena a služební funkcionář tuto nesprávně doručoval prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, ačkoliv adresát měl zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku, je vyloučeno uplatnění doručení ve lhůtě 10 dnů dle ust. § 24 odst. 1 SpŘ.¹⁶⁴

Z obecné úpravy správního řízení, konkrétně z ust. § 19 odst. 4 SpŘ, vyplývá účastníkům řízení ve věcech služebního poměru a jejich zástupcům právo požadovat, aby jim byly písemnosti doručovány na elektronickou adresu (e-mail), který za tímto účelem sdělí služebnímu funkcionáři, a to především za účelem

¹⁶⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 622.

¹⁶¹ Ibidem, str. 622.

¹⁶² Ust. § 17 odst. 3, 4 a 5 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn.: 1 As 90/2010-95.

¹⁶⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2013, sp. zn.: 4 As 6/2013-28.

urychlení řízení. Pokud tedy žadatel o uplatnění tohoto práva nemá zřízenou datovou schránku a disponuje uznávaným elektronickým podpisem, je služební funkcionář povinen žádosti vyhovět.¹⁶⁵ Pokud však shledá důvody možného zneužití tohoto práva (např. uvedení adresy, na kterou nelze doručovat, operuje v nich různými diakritickými znaménky apod.), je oprávněn na požadovanou adresu písemnost nezasílat a písemnost doručuje, jako by účastník o doručování na elektronickou adresu vůbec nepožádal. Toto je povinen účastníkovi sdělit, a to včetně odůvodnění. Jestliže služební funkcionář neshledá důvody nevyhovění žádosti a bude účastníkovi zasílat písemnosti na jím uvedenou adresu, ovšem účastník převzetí této zprávy nepotvrdí, je služební funkcionář další písemnosti zasílat tak, jako by účastník o doručování na elektronickou adresu vůbec nepožádal.¹⁶⁶

Pokud nebylo možné adresátovi písemnost doručit jedním z výše uvedených způsobů, lze k tomuto využít provozovatele poštovních služeb. Písemnost se zasílá na poslední známé místo pobytu účastníka jako zásilka s označením „do vlastních rukou“ a se žádostí o písemné potvrzení o jejím doručení.¹⁶⁷ V případě, že účastník využije práva účastníka zvolit si adresu pro doručování písemností, stejně jako u adresy elektronické, měl by služební funkcionář tuto adresu upřednostnit, neboť právě na této adrese existuje největší předpoklad úspěšného doručení zásilky. V případě, že účastníkem je příslušník PČR nebo jiného bezpečnostního sboru, nemělo by doručení písemnosti prostřednictvím provozovatele poštovních služeb činit potíže, jelikož součástí personálních spisů a jiných evidencí vedených pro vnitřní potřebu, je uvedena adresa trvalého bydliště či jiná adresa současného pobytu (Nařízení Ministerstva vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 41/2019, o personální evidenci a o zpracovávání osobních údajů, které s ní souvisejí). U dalších účastníků řízení a

¹⁶⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 623.

¹⁶⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2010, sp. zn.: 5 As 44/2010-56.

¹⁶⁷ Ust. § 176 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

ostatních osob vystupujících v řízení ve věcech služebního poměru může být doručování písemností provozovatelem poštovních služeb složitější.¹⁶⁸

V případě, že se adresáta písemnosti nepodaří v místě doručení zastihnout, doručovaná zásilka se uloží v místně příslušné provozovně provozovatele poštovních služeb nebo u orgánu obce (např. je-li doručováno na adresu ohlašovny) a účastníka o tom uvědomí oznámením o neúspěšném doručení, aby si adresát případně mohl zásilku vyzvednout v místě jejího uložení. Oznámení o neúspěšném doručení se vkládá do poštovní schránky nebo na jiné vhodné místo (např. poštovní přihrádka P.O. Box)¹⁶⁹ a obsahuje informace o místě uložení s vymezením času možného vyzvednutí, a také poučení. Pokud si adresát zásilku nevyzvedne v místě uložení ve lhůtě 10 dnů, tato je vrácena odesílajícímu služebnímu funkcionáři jako nedoručitelná. Případně-li konec 10denní lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší pracovní den.¹⁷⁰ Odmítne-li adresát zásilku převzít, provozovatel poštovních služeb tuto skutečnost na zásilce vyznačí a vrátí ji zpět odesílajícímu služebnímu funkcionáři. V obou uvedených případech dojde k naplnění ust. § 176 odst. 4 ZSP a také ust. § 24 odst. 1 SpŘ a písemnost je považována za doručenu tzv. fikcí. Zvrácení fikce je možné pouze, pokud adresát spolehlivě prokáže, že si z objektivních důvodů nemohl zásilku vyzvednout a v souladu s ust. § 41 SpŘ provede potřebné úkony k navrácení v předešlý stav.¹⁷¹

Z obsahu ust. § 176 odst. 5 a 6 ZSP vyplývá, že rozhodnutí a ostatní písemnosti jsou, je-li účastník řízení zastoupen, doručovány jeho zástupci, a tento je s nimi následně seznámen. Výjimkou jsou případy, kdy má zastoupený účastník něco osobně vykonat, kdy v těchto případech se doručují písemnosti též jemu,¹⁷² ale účinky doručení nastávají okamžikem doručení zástupci účastníka. V případě opomenutí služebního funkcionáře doručit písemnost

¹⁶⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 623-624.

¹⁶⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2011, sp. zn.: 8 As 16/2011-83.

¹⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2008, sp. zn.: 4 Ads 83/2008-93.

¹⁷¹ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2011, sp. zn.: 51 Ca 17/2009-31.

¹⁷² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn.: 1 As 100/2008-61.

zástupci účastníka se jedná o vadu, na jejímž základě nemůže dojít k počátku běhu procesních lhůt spojených s doručením.¹⁷³

3.3.7 Náklady spojené s řízením ve věcech služebního poměru

V řízení ve věcech služebního poměru Příslušníků České republiky jsou stranami Policie České republiky (autorem bude dále uváděno obecně „bezpečnostní sbor“) na straně jedné a účastník řízení na straně druhé. Oběma stranám v průběhu řízení vznikají náklady. Bezpečnostnímu sboru vznikají náklady spojené například s platy zaměstnanců, provoz budov, náklady hrazené znalcům apod., zatímco účastníkům řízení vznikají náklady spojené především s cestovními výlohami, s právním zastoupením, se ztrátou výdělku apod. Služební funkcionář je povinen postupovat v řízení tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady v souladu se zásadou hospodárnosti.¹⁷⁴

Výše uvedené platí pro řízení v prvním stupni. Jestliže je účastník v řízení odvolání, rozkladu, v obnoveném nebo přezkumném řízení úspěšný, má nárok na náhradu nákladů od bezpečnostního sboru, a jestliže je úspěšný jen částečně, pak má nárok na poměrnou část. Tento nárok musí uplatnit před ukončením řízení, a jestliže to není možné, tak do 3 dnů ode dne doručení rozhodnutí, jinak zaniká.¹⁷⁵ Příkladem k tomuto je vyjádření Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí, kdy účastník řízení uplatnil nárok na náhradu nákladů 2 dny po doručení rozhodnutí o odvolání, a ačkoliv byl částečně úspěšný, neuplatnil nárok před rozhodnutím o odvolání. Nejvyšší správní soud však konstatoval, že došlo k pochybení služebního funkcionáře, který nevyrozuměl účastníka o tom, že je ukončeno dokazování a může se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí, tedy je uplatnění nároku na náhradu nákladů v souladu s ust. § 177 odst. 2 ZSP.¹⁷⁶

¹⁷³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 625.

¹⁷⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 632.

¹⁷⁵ Ust. § 177 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2015, sp. zn.: 6 As 62/2014-69.

Bezpečnostní sbor je podle ust. § 177 odst. 3 ZSP povinen uhradit svědkovi nutné výdaje spojené s podáním svědecké výpovědi a prokázaný ušlý výdělek. Rozsah hrazení hotových výdajů a ušlého výdělku upravuje vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení. O tzv. svědečném se rozhoduje rozhodnutím, které musí splňovat náležitosti uvedené v ust. § 181 ZSP. Nárok musí svědek uplatnit nejpozději do 5 dnů ode dne jejich vzniku, jinak nárok zaniká.¹⁷⁷

Ustanovení § 177 odst. 4 ZSP dále přiznává nárok na uplatnění náhrady nákladů spojených s předložením listiny nebo s ohledáním osobám, které nejsou účastníky řízení. Nárok musí osoba uplatnit ve stejné lhůtě jako u svědečného, tedy do 5 dnů ode dne jejich vzniku, jinak nárok zaniká.¹⁷⁸

Poslední skupinou osob zúčastněných na řízení ve věcech služebního poměru, které mají nárok na náhradu výdajů a poskytnutí odměny, jsou znalci a tlumočníci, u kterých se postupuje podle zvláštního právního předpisu.¹⁷⁹ V poznámce po čarou, která je uvedena u ust. § 177 odst. 5 ZSP, je odkazováno na zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, který byl k 1. 1. 2021 nahrazen zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen zákon o znalcích). Dále je pak nutné zmínit vyhlášku č. 504/2020 Sb., o znalečném, ve které je upravena výše znalečného a další skutečnosti důležité pro určení nákladů na znalce. Podle ust. § 34 zákona o znalcích platí, že byl-li znalecký posudek zadán orgánem veřejné moci, je znalec povinen vyúčtovat znalečné společně s podáním znaleckého posudku. Služební funkcionář, který rozhodl o ustanovení znalce, rozhodne o znalečném bez odkladu, nejpozději do 30 dnů od doručení vyúčtování. Znalečné se uhradí bez zbytečného odkladu po právní moci rozhodnutí o znalečném, nejpozději do 15 dnů.¹⁸⁰

¹⁷⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 633.

¹⁷⁸ Ust. § 177 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁹ Ibidem, ust. § 177 odst. 5

¹⁸⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 634.

Autor komentáře k ust. § 177 ZSP doc. JUDr. PhDr. Zdeněk Fiala, PhD. uvádí „Ve vztahu k tzv. znalečnému, popř. též tlumočnému, je nutné zmínit zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, a vyhlášku č. 504/2020 Sb., o znalečném“.¹⁸¹ Podle autora této práce je v rámci nákladů řízení spojených s tlumočením nutné zmínit zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, a také vyhlášku č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočnicka a soudního překladatele, které upravují skutečnosti v souvislosti s tlumočnickými a jejich odměňováním.

3.4 Průběh řízení ve věcech služební poměru

V této podkapitole bude rozebrána právní úprava části dvanácté hlavy druhé služebního zákona.

3.4.1 Zahájení řízení ve věcech služebního poměru

Řízení ve věcech služebního poměru může být zahájeno dvěma způsoby. Prvním způsobem je zahájení řízení na žádost účastníka a druhým způsobem je zahájení z podnětu bezpečnostního sboru, tedy z moci úřední.¹⁸²

Řízení zahájené na žádost účastníka je zahájeno dnem, kdy byla žádost doručena služebnímu funkcionáři, který je oprávněn ve věci rozhodovat. Zahájení na žádost je projevem zásady dispoziční. Byla-li žádost podána, je služební funkcionář povinen ve věci rozhodnout i v případě, že je mu zcela zřejmé, že žádost zamítne. V případě, že účastník žádost vezme svou žádost zpět, řízení se zastaví.¹⁸³ Pokud se žadatel domáhá zahájení řízení, které může být zahájeno pouze z moci úřední, pak služební funkcionář k této žádosti přistoupí pouze jako k podnětu a řízení bude zahájeno z moci úřední.¹⁸⁴

¹⁸¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 634.

¹⁸² Ust. § 178 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 641.

¹⁸⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 10. 2008, sp. zn.: 15 Ca 77/2008-48.

Zahájení řízení z moci úřední je projevem vůle služebního funkcionáře, který tak může učinit na základě vlastních zjištění, nebo z podnětu jiné osoby. Služební funkcionář případný podnět jiné osoby nejprve posoudí, a teprve když shledá důvody, tak řízení zahájí. Na základě zásady oficiality má služební funkcionář oprávnění řízení zahájit, ale zároveň má povinnost zahájit řízení, pokud k takovému jsou důvody. Zahájení řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy služební funkcionář učinil vůči účastníkovi první procesní úkon. ZSP neupravuje náležitosti takového úkonu, ale s přihlédnutím k ust. § 46 SpŘ je třeba zahájení řízení spojovat s doručením oznámení o zahájení řízení účastníkovi nebo s ústním prohlášením o zahájení řízení.¹⁸⁵ Obsahovými náležitostmi takového oznámení jsou označení služebního funkcionáře nebo jím pověřené osoby, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis služebního funkcionáře. Oznámení o zahájení řízení může být spojeno i s jiným úkonem.¹⁸⁶

Předmět řízení v oznámení o zahájení řízení by měl být dostatečně specifikován, jelikož v průběhu daného řízení je možné provést pouze takové změny v předmětu řízení, aby nedošlo k jeho zásadnímu rozšíření nebo úplné změně. V případě upřesnění předmětu řízení musí služební funkcionář s tímto řádně seznámit účastníky řízení a dát jim možnost se k danému vyjádřit.¹⁸⁷

Ustanovení § 178 odst. 3 ZSP definuje řízení ve věcech služebního poměru jako neveřejné. Ohledně zásady neveřejnosti bylo pojednáno dříve (viz. [Kapitola 3.2 Základní zásady řízení](#))

3.4.2 Zastavení řízení ve věcech služebního poměru

Institut zastavení řízení je možné využít u obou druhů zahajování řízení, tedy jak u řízení zahájeného z moci úřední ve smyslu ust. § 178 odst. 2 písm b) ZSP, tak u zahájeného na žádost účastníka ve smyslu ust. § 178 odst. 2 písm. a) ZSP. Zastavení řízení se nevztahuje k vydání rozhodnutí v řízení ve smyslu ust. § 181

¹⁸⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 641.

¹⁸⁶ Ust. § 46 odst. 1 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

¹⁸⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn.: 1 Afs 58/2009-541.

ZSP. K důvodům zastavení řízení musí služební funkcionář přihlížet po celou dobu řízení a jsou-li tyto důvody naplněny, rozhodne o zastavení řízení.¹⁸⁸

V případě zahájení řízení z moci úřední je možné řízení zastavit, pokud odpadá jeho důvod.¹⁸⁹ Důvody pro zastavení řízení o kázeňském přestupku jsou samostatně upraveny v ust. § 188 ZSP (viz. [Kapitola 3.6.3 Zastavení řízení o kázeňském přestupku](#)). Důvody pro zastavení řízení zahájeno z moci úřední mohou být například tehdy, jestliže účastník zemřel či došlo-li k zániku práva podle ust. § 42 odst. 4 ZSP.¹⁹⁰

Důvody k zastavení řízení ve věcech služebního poměru zahájeného na základě žádosti účastníka jsou zpětvzetí žádosti, účastník v určené lhůtě neodstraní podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení, byla podána žádost zjevně právně nepřijatelná nebo se žádost stala zjevně bezpředmětnou.¹⁹¹

Zpětvzetí žádosti účastníka řízení vyplývá ze zásady dispoziční, podle níž je žadatel tím, kdo disponuje předmětem řízení. K tomuto úkonu však může dojít pouze u řízení v prvním stupni. U odvolacího řízení není možné dané právo využít, jelikož ve věci již bylo rozhodnuto v prvním stupni řízení.¹⁹²

Dalším důvodem pro zastavení řízení o žádosti je, že žadatel ve lhůtě stanovené služebním funkcionářem neodstraní podstatné vady žádosti, které brání v pokračování v řízení. Podstatnými vadami v řízení se rozumí nepřesnost, neurčitost nebo nesrozumitelnost náležitostí, tedy z žádosti není patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá. Další vadou je chybějící podpis žadatele.¹⁹³

Nepřijatelnost je dalším důvodem pro zastavení řízení o žádosti. Toto označení představuje neurčitý právní pojem. S ohledem na ochranu práv

¹⁸⁸ Ust. § 179 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁹ Ust. § 179 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 649.

¹⁹¹ Ust. § 179 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 648.

¹⁹³ Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 50 ze dne 11. 12. 2006.

účastníků řízení je možné zastavit řízení z tohoto důvodu jen v případě, že na první pohled je zřejmé, že žádosti nelze vyhovět.¹⁹⁴

Posledním důvodem pro zastavení řízení o žádosti je, pokud se stala zjevně bezpředmětnou. Tento výraz znamená, že toto ustanovení dopadá pouze na případy, kdy v průběhu řízení o žádosti dojde k takové změně skutkových nebo právních okolností, že žádost, která v době jejího podání nebyla bezpředmětná, se bezpředmětnou stane. Bepředmětnost je nutno vnímat jako stav, kdy jakýmkoli rozhodnutím o žádosti, ať už kladným či záporným, nedojde k žádné změně v právním postavení žadatele.¹⁹⁵ Příkladem může být zastavení řízení o propuštění na žádost příslušníka v situaci, kdy byl příslušník během tohoto propuštění z jiného důvodu. K tomuto důvodu zastavení řízení o žádosti lze zařadit i situaci, kdy žadatel zemřel.¹⁹⁶

3.4.3 Podklady pro rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru

Služební funkcionář je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochyby, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem so opatřit potřebné poklady pro rozhodnutí.¹⁹⁷ Z uvedeného vyplývá, že důkazní břemeno leží především na služebním funkcionáři, aby sám zjistil rozhodné skutečnosti.¹⁹⁸ Toto však nijak nevylučuje aktivitu a součinnost účastníků řízení, mimo kázeňského řízení, kdy s ohledem na zákaz sebeobviňování, není účastník povinen poskytovat potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro rozhodnutí. Zjištěné skutečnosti musí být součástí spisového materiálu, neboť jen tak může být zajištěno, aby se k nim mohl účastník vyjádřit ve smyslu § 174 odst. 1 písm. b) ZSP, ale také, aby je při přezkoumání rozhodnutí mohl soud ve správní řízení podrobit své kognici.¹⁹⁹

¹⁹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2008, sp. zn.: 2 As 74/2007-55.

¹⁹⁵ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2010, sp. zn.: 10 Ca 15/2009-49.

¹⁹⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 648-649.

¹⁹⁷ Ust. § 180 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2011, sp. zn.: 3 Ads 132/2010-109.

¹⁹⁹ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 8. 2011, sp. zn.: 22 Ca 293/2009-30.

Podkladem pro rozhodnutí může být vše, co může přispět k objasnění věci. Demonstrativní výčet důkazů je uveden v ust. § 180 odst. 2 ZSP. Služební funkcionář musí k opatřenému důkazy vždy uvést, ze které jeho činnosti či postupu jsou mu známy. Např. u zdroje z internetové stránky, je třeba tuto vhodným způsobem zachytit (tisk, uložení na elektronický nosič) a označit datem pořízení, aby takovýto důkaz mohl být přezkoumatelný.²⁰⁰ Služební zákon ve své současné podobě nijak neupravuje postupy při opatřování a provádění jednotlivých důkazních prostředků. Zde služební funkcionář uplatní obecnou úpravu obsaženou ve SpŘ, tedy předvolání, předvedení, předběžné opatření, pořádkovou pokutu a vykázání z místa konání úkonu. Tyto instituty jsou upraveny v ust. § 59 až § 63 SpŘ. Při provádění dokazování postupuje služební funkcionář také subsidiárně dle ust. § 51 až § 56 SpŘ, jelikož tyto také nejsou součástí právní úpravy ZSP. Služební funkcionář tedy při provádění důkazních prostředků postupuje vždy podle ust. § 180 odst. 2 ZSP ve spojení s příslušným ustanovením SpŘ. Důkazy mohou být provedeny jak v rámci ústního jednání, tak i mimo něj. O provádění důkazů musí být účastníci včas vyrozuměni a mají právo být při jejich provedení přítomni.²⁰¹ Toto neplatí při provedení důkazu listinou.²⁰²

Služební funkcionář hodnotí důkazy podle svého uvážení v souladu se zákonem (zásada volného hodnocení důkazů), tedy pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro služebního funkcionáře závazný. Zásada volného hodnocení důkazů však neznamená, že by měl služební funkcionář na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli.²⁰³ Z odůvodnění rozhodnutí musí být jednoznačné, jaké důkazy byly provedeny, jak byly hodnoceny nebo proč byly odmítnuty.²⁰⁴

Výjimku ze zásady volného hodnocení důkazů shledáme v ust. § 180 odst. 3 ZSP, pokud účastník řízení tvrdí, že byl přímo i nepřímo diskriminován z důvodu svého pohlaví, národnosti nebo rasy, kdy tyto na základě presumpce pravdivosti

²⁰⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, sp. zn.: 1 As 33/2011-58.

²⁰¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 653-654.

²⁰² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, sp. zn.: 1 As 157/2012-40.

²⁰³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2009, sp. zn.: 5 As 29/2009-48.

²⁰⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2012, sp. zn.: 5 Azs 2/2012-49.

je služební funkcionář povinen brát jako prokázané, pokud se neprokáže opak.²⁰⁵

Ustanovení § 180 odst. 5 ZSP se věnuje řešení předběžných (prejudiciálních) otázek, kdy může jít o otázky jak skutkové, tak i právní povahy, na jejichž řešení závisí rozhodnutí ve věci, kdy k rozhodování o těchto otázkách není služební funkcionář, který dané řízení ve věcech služebního poměru vede, příslušný. V případě, že se v průběhu řízení vyskytne taková otázka, o níž již bylo pravomocně rozhodnuto příslušným orgánem, je služební funkcionář povinen se tímto rozhodnutím řídit. V případě, že o otázce ještě nebylo rozhodováno, služební funkcionář dá podnět příslušnému orgánu k projednání dané věci a počká do výsledku projednání. Služební funkcionář je oprávněn si udělat úsudek o prejudiciální otázce sám, výjimkou je úsudek o osobním stavu příslušníka a o tom, zda byl spáchán trestný čin a kdo za něj odpovídá. Pokud však učiněný úsudek služebního funkcionáře od později vydaného rozhodnutí příslušného orgánu, pak je možné dosáhnout nápravy využitím institutu obnovy řízení ve smyslu ust. § 192 ZSP.²⁰⁶

3.4.4 Rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru

Rozhodnutí služebního funkcionáře je projevem jeho vůle, jakožto účel a výsledek celého řízení, kterým se zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti účastníka řízení nebo kterým se danému účastníkovi určitá práva a povinnosti přiznávají. Samotné rozhodnutí musí být v souladu s právními předpisy, musí být vydáno příslušným služebním funkcionářem, musí být dostatečně obsahově určité, musí obsahovat předepsané náležitosti a vždy musí mít písemnou formu.²⁰⁷

Rozhodnutí musí obsahovat výrokovou část, která je jádrem celého rozhodnutí. Služební funkcionář musí ve výrokové části uvést řešení otázky,

²⁰⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 655.

²⁰⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 655.

²⁰⁷ Ust. § 181 odst. 1 a 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

kteřá byla předmětem daného řízení, ustanovení právního nebo služebního předpisu, podle kterého bylo ve věci rozhodnuto, popřípadě také rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady řízení a s tím spojenou lhůtu pro takové plnění.²⁰⁸ Výrok musí být po obsahové stránce jasný, srozumitelný, přesný a určitý, aby mohl být závazný a vykonatelný.²⁰⁹ Součástí výrokové části rozhodnutí musí být vždy označení účastníků řízení, popř. také jejich zástupců. Ve výjimečných případech mohou být účastníci uvedeni ve zvláštní příloze, na kterou bude ve výrokové části odkázáno a tato bude považována za nedílnou součást výrokové části.²¹⁰ Ve výrokové části rozhodnutí o kázeňském přestupku anebo jednání, které má znaky přestupku, je nutné uvést přesnou specifikaci skutku, která musí obsahovat označení místa, času a způsobu jeho spáchání, aby nebylo možné dané jednání zaměnit s jiným, a také právní kvalifikaci, u jejichž požadavků lze vycházet z pravidel trestního řízení.²¹¹ Ačkoliv to ze zákona o služebním poměru přímo nevyplývá, jeví se vhodné minimálně, bylo-li předmětem rozhodování jednání, které má znaky přestupku zapisovaného do evidence přestupků vedené při Rejstříku trestů, aby služební funkcionář ve výrokové části uvedl formu zavinění, zejména je-li zákonem výslovně vyžadována forma úmyslu.²¹²

Obsahem rozhodnutí řízení ve věci služebního poměru musí být také odůvodnění, která slouží k seznámení účastníka se skutkovými a právními závěry služebního funkcionáře v dané věci. Má přesvědčit účastníka řízení o správnosti postupu služebního funkcionáře.²¹³ V odůvodnění služební funkcionář uvede důvody vydání rozhodnutí, z jakých podkladů vycházel při rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při jejich hodnocení a při výkladu právních a služebních předpisů, jakož i způsob, jakým se vypořádal s návrhy a námitkami účastníka a s jeho vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Odůvodnění rozhodnutí není třeba, jestliže služební funkcionář vyhoví žádosti účastníka v plném

²⁰⁸ Ust. § 181 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 21. 7. 2004, sp. zn.: II. ÚS 583/2003.

²¹⁰ Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 35 ze dne 12. 6. 2006.

²¹¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn.: 9 As 263/2015.

²¹² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 674-675.

²¹³ *Ibidem*, str. 675.

rozsahu.²¹⁴ Z uvedeného vyplývá, že služební funkcionář musí věnovat dostatečnou pozornost návrhům a námitkám účastníka řízení a k těmto se jasně vyjádřit, proč je vzal nebo nevzal za podklady svého rozhodnutí. Stejně platí pro důkazy, ke kterým je třeba se vyjádřit a zdůvodnit, proč některé důkazy odmítl a jakými úvahami se řídil při jejich vyhodnocení.²¹⁵

Další obsahovou náležitostí uvedenou v ust. § 181 odst. 3 ZSP je poučení o odvolání (rozkladu), tedy o opravném prostředku. Součástí poučení o opravném prostředku je samotné určení, zda je rozhodnutí konečné nebo je možno proti němu využít řádných opravných prostředků uvedených v ust. § 190 a § 191 ZSP. V případě možnosti využití těchto prostředků je v poučení nutné uvést údaje o tom, od kterého dne běží lhůta pro podání odvolání (rozkladu), v jaké lhůtě je možné je podat a ke kterému služebnímu funkcionáři.²¹⁶ Služební funkcionář není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout rozhodnutí žalobou včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby.²¹⁷ Dále není povinen poučit účastníky o podmínkách pro uplatnění mimořádných opravných prostředků.²¹⁸

Ustanovení § 181 odst. 7 ZSP upravuje nemožnost rozhodnout opakovaně o konkrétním právu či povinnosti bez změny skutkového stavu, nejde-li o přezkoumání rozhodnutí neboli tzv. zákaz dvojího rozhodování o stejném skutku. V případě, že by došlo v dalším řízení k rozhodnutí v téže věci, jako v již dříve rozhodnutém řízení, aniž by došlo ke změně podmínek a okolností, za kterých bylo v předchozím řízení rozhodováno, je v pořadí druhé rozhodnutí nezákonné. Zákaz se nevztahuje na řízení o opravných prostředcích a řízení o žalobě proti rozhodnutí. Dále je pak za využití SpŘ možné provést tzv. nové řízení a v něm vydat nové rozhodnutí ve smyslu ust. § 101 SpŘ. Tento institut lze využít pouze v případě, kdy prvním rozhodnutím byla žádost pravomocně zamítnuta a

²¹⁴ Ust. § 181 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 675-676.

²¹⁶ Ust. § 181 odst. 6 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, sp. zn.: 8 Afs 47/2007-90.

²¹⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 677.

v novém řízení bude žádosti v téže věci vyhověno, samozřejmě pokud se změnili podmínky a okolnosti, za kterých bylo v předchozím řízení rozhodováno.²¹⁹

Institut tzv. nového rozhodnutí nachází v podmínkách řízení ve věcech služebního poměru uplatnění např. tehdy, kdy je to nezbytné při postupu v rámci režimu prominutí zmeškání lhůty či prominutí nebo snížení uložené pořádkové pokuty, případě též v řízení o náhradě škody, jestliže po rozhodnutí dojde k podstatné změně podmínek, za nichž bylo o škodě rozhodnuto, ale také přichází v úvahu situace, kdy služební funkcionář novým rozhodnutím upustí od výkonu zbytku kázeňského trestu zákazu činnosti za podmínek stanovených zákonem. Novým rozhodnutím vydaným ve smyslu ust. § 101 SpŘ se původní rozhodnutí neruší, ale nové rozhodnutí brání jeho vykonatelnosti nebo mění jeho účinky.²²⁰

Rozhodnutí tedy musí obsahovat výrokovou část, odůvodnění a poučení o odvolání (rozkladu), jak je popsáno výše. Dále však musí obsahovat jméno, příjmení, datum narození, případně evidenční číslo, služební hodnost a hodnostní označení nebo hodnost účastníka, kterého se rozhodnutí týká, ale také jméno, příjmení, služební hodnost, hodnostní označení nebo hodnost a podpis služebního funkcionáře a otisk razítka bezpečnostního sboru se státním znakem. Součástí rozhodnutí je také datum vydání rozhodnutí.²²¹ Absence data vyhotovení je nepochybně vadou v písemném vyhotovení rozhodnutí, zpravidla však nepůjde o vadu způsobující nicotnost daného rozhodnutí a většinou ani o takovou nezákonnost, pro kterou by bylo nezbytné je zrušit.²²² Z právní úpravy SpŘ pak vyplývá, že písemné rozhodnutí musí obsahovat také označení „rozhodnutí“ nebo jiné označení stanovené zákonem a také číslo jednací.²²³ V případě, že účastník není příslušníkem bezpečnostního sboru (např.

²¹⁹ Ibidem, str. 679.

²²⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 679-680.

²²¹ Ust. § 181 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

²²² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn.: 7 As 23/2011-82.

²²³ Ust. § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

pozůstalý), označí se v rozhodnutí jménem, příjmením, datem narození a místem trvalého pobytu.²²⁴

Pokud vydané rozhodnutí ve své písemné formě obsahuje zřejmé nesprávnosti, chyby v psaní či počtech, služební funkcionář rozhodnutí opraví kdykoliv i bez návrhu a vyrozumí o tom účastníky.²²⁵ Nejprve je nutné definovat zřejmé nesprávnosti. K tomuto se vyjádřil Nejvyšší správní soud, který uvedl, že za zjevnou nesprávnost může být považována pouze chyba, ke které došlo zjevným a okamžitým selháním v duševní nebo mechanické činnosti osoby a která je každému zřejmá. Zřejmost takové nesprávnosti vyplývá především z porovnání výroku rozhodnutí s jeho odůvodněním, případně i z jiných souvislostí.²²⁶ V jiném rozhodnutí Nejvyšší správní soud uvedl, že se jedná o zjevné omyly ohledně údajů, které jsou však dostatečně podloženy zjištěními, prokazujícími jejich správné znění.²²⁷ Zákon o služebním poměru nestanovuje formu, jakou by se oprava měla provést, je zde pouze povinnost o opravě této chyby vyrozumět účastníka řízení. V současné době je tedy právně přípustné provést opravu rozhodnutí v řízení ve věcech služebního poměru dvěma způsoby. Prvním způsobem je provést opravu běžným přípisem, tedy bez možnosti tzv. kvalifikované ochrany, nebo subsidiárně postupovat podle ust. § 70 SpŘ, tedy. Pokud by se jednalo o chybu týkající se výroku rozhodnutí, služební funkcionář by vydal opravné rozhodnutí, a pokud by se týkala jiných částí rozhodnutí, tak by služební funkcionář vydal opravné usnesení.²²⁸

Zákon o služebním poměru ohledně rozhodnutí upravuje lhůty pro jeho vydání pouze v souvislosti se zahájením řízení na základě žádosti účastníka, kdy v ust. § 175 odst. 5 ZSP je uvedeno, že služební funkcionář je povinen rozhodnout o takovém podání do 30 dnů a ve složitějších případech do 60 dnů od jeho doručení. Neupravuje však lhůty pro vydání rozhodnutí zahájené z moci úřední. V tomto případě se uplatní ust. § 71 odst. 1 a 3 SpŘ, podle kterého má

²²⁴ Ibidem, ust. § 68 odst. 2.

²²⁵ Ust. § 181 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2011, sp. zn.: 4 Ads 139/2011-400.

²²⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn.: 1 Afs 58/2009-541.

²²⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 680.

být rozhodnutí vydáno bez zbytečného odkladu (zásada rychlosti), a pokud tak nelze učinit, tak do 30 dnů od zahájení řízení. K této lhůtě lze připočítat dobu až 30 dnů, jestliže je v řízení třeba provést některé úkony, jako např. ústní jednání, místní šetření, někoho předvolat, předvést, či jedná-li se o zvlášť složitý případ.²²⁹

3.4.5 Právní moc rozhodnutí a vykonatelnost rozhodnutí

K nabytí právní moci rozhodnutí dojde, pokud již proti němu nelze podat odvolání (rozklad), tedy marným uplynutím odvolací lhůty 15 dnů, zpětvzetím odvolání, vzdáním se práva na odvolání nebo ukončením odvolacího řízení. Pravomocně vydané rozhodnutí je závazné pro všechny účastníky řízení a pravomocné rozhodnutí, které by se týkalo věci, např. při uložení kázeňského trestu propadnutí věci nebo ochranného opatření zabrání věci, je závazné i pro právní nástupce původních účastníků.²³⁰

Rozhodnutí je vykonatelné, jestliže je v právní moci nebo jestliže odvolání (rozklad) proti němu nemá odkladný účinek. Je-li v rozhodnutí uložena povinnost k plnění, pravomocné rozhodnutí je vykonatelné, uplynula-li lhůta k plnění.²³¹

3.5 Řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) ZSP

Uvedené ustanovení o propuštění uvádí, že příslušník musí být propuštěn, jestliže porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. V ust. § 183 ZSP je uvedeno, že se jedná o zvláštní řízení, v němž je postupováno podle hlav I a II s výjimkou ust. § 174 odst. 1 písm. b) ZSP, tedy služební funkcionář nemá povinnost seznámit příslušníka s podklady pro vydání rozhodnutí, které může být i prvním úkonem v řízení.²³² V případě, že bude rozhodnutí vydáno jakožto první úkon v řízení, jednáme o zvláštním řízení

²²⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8, str. 681-682.

²³⁰ Ibidem, str. 689.

²³¹ Ust. § 182 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²³² Ibidem, ust. § 183.

zkráceném a pokud vydání rozhodnutí nebude prvním úkon v řízení, tak jednáme o zvláštním řízení nezkráceném.²³³

Zákonodárce zavedením režimu zvláštního řízení reflektuje potřebu dané řízení maximálně urychlit, a to nejspíše z důvodu vysoké společenské škodlivosti protiprávního jednání, která se neslučuje s požadavky kladenými na příslušníka bezpečnostního sboru.²³⁴

Zkrácené zvláštní řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) ZSP

Jak již bylo uvedeno, u tohoto druhu zvláštního řízení nemohou být splněny podmínky standardního řízení, tedy ani právo na seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí a možnost vyjádřit se k nim, jelikož vydání rozhodnutí je prvním úkonem daného řízení. K tomuto však musí být spolehlivě zjištěný skutkový stav věci, o němž nesmí být žádné pochybnosti.²³⁵ Jinak řečeno, tento postup nelze použít, pokud není věc dostatečně objasněna, a kde se takové její náležité objasnění předpokládá až v průběhu řízení.²³⁶ Je vhodné blíže vymezit povinnost služebního funkcionáře zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Takto vysoký důkazní standard čerpá z povinnosti zjištění tzv. materiální pravdy, která je pro správní orgány jako princip přejata z trestního řízení. Podstatou je úsilí o nalezení pravdy o skutku, který je předmětem řízení. Skutková zjištění, k nimž správní orgán dospěl, mají vést k pravdivému poznání skutečnosti, a tím ke spravedlivému a přesvědčivému rozhodnutí ve věci.²³⁷ Dále je otázkou, jak služební funkcionář může k danému rozhodnutí dojít bez provedení jiného úkonu. K tomuto se vyjádřil ve svém rozhodnutí Městský soud v Praze, podle kterého správní orgán sice může použít také podklady získané od jiných orgánů veřejné moci, avšak své rozhodnutí musí opřít zejména o původní

²³³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 692.

²³⁴ Ibidem, str. 694.

²³⁵ Ust. § 184 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

²³⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 692.

²³⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn.: 6 Ads 77/2013-54.

důkazy, které sám provede.²³⁸ Nejvyšší správní soud se k takto získaným podkladům vyjádřil ve svém rozhodnutí, kdy uvedl, že na základě podkladů získaných od orgánů činných v trestním řízení, aniž by jejich správnost ověřila vlastním dokazováním, nemohlo učinit spolehlivý úsudek o tom, že příslušník skutečně porušil slib zavrženíhodným jednáním majícím znaky trestného činu a byly tak splněny podmínky pro propuštění ze služebního poměru podle ust. § 42 odst. 1 písm. d) ZSP.²³⁹

Lze proto říct, že v praxi se ve většině případů propuštění podle ust. § 42 odst. 1 písm. d) ZSP bude postupovat v nezkráceném zvláštním řízení.²⁴⁰

Nezkrácené zvláštní řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) ZSP

I v tomto druhu zvláštního řízení o propuštění, kdy rozhodnutí není prvním úkonem v řízení, služební zákon umožňuje výjimku, že služební funkcionář není povinen poskytnout účastníkovi možnost seznámení se s podklady rozhodnutí a vyjádření se k nim. Příslušník v tomto druhu zvláštního řízení disponuje ostatními právy uvedenými v ust. § 174 odst. 1 písm. s) ZSP, tedy právem nahlížet do spisu, navrhopvat důkazy, činit jiné návrhy apod. Tyto návrhy posléze musí být řádně vypořádány v odůvodnění meritorního rozhodnutí.²⁴¹

Odvolání proti rozhodnutí ve zvláštním řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) ZSP

Právní úprava zvláštního řízení o propuštění dále upravuje lhůtu pro odvolání, která je oproti standardnímu řízení zkrácena na dobu 7 dnů od doručení rozhodnutí o propuštění, a také, že podání odvolání nemá odkladný účinek.²⁴² V případném odvolacím řízení se již postupuje standardně a účastník

²³⁸ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2006, sp. zn.: 7 Ca 104/2005-26.

²³⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2012, sp. zn.: 4 Ads 89/2011.

²⁴⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 693.

²⁴¹ *Ibidem*, str. 693.

²⁴² Ust. § 185 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

tohoto řízení již není nijak krácen na svých právech jako je tomu ve zvláštním řízení o propuštění.²⁴³

3.6 Řízení o kázeňském přestupku a řízení o jednání, které má znaky přestupku

V této kapitole budou autorem vymezeny pojmy kázeňský přestupek, jednání, která má znaky přestupku a kázeňský trest včetně druhů kázeňských trestů, které je možno příslušníkovi uložit. Dále bude blíže popsáno řízení o kázeňském přestupku a jednání, které má znaky přestupku (dále jen kázeňské řízení), a to včetně ukládání kázeňských trestů, zastavení řízení o kázeňském přestupku, postoupení věci, a také zvláštní postup při projednávání jednání, které má znaky přestupku.

3.6.1 Kázeňský přestupek

Kázeňským přestupkem příslušníka je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo jednání, které má znaky přestupku. Kázeňským přestupkem je dále rozuměno i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.²⁴⁴ Obligatořním znakem kázeňského přestupku je forma zavinění, kdy ke spáchání kázeňského přestupku může dojít z nedbalosti, tedy, že příslušník věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že se tak nestane (nedbalost vědomá), nebo nevěděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ačkoliv to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl (nedbalost nevědomá).²⁴⁵ Ke spáchání kázeňského přestupku může dojít i úmyslně, kdy příslušník chtěl svým jednáním povinnost porušit (úmysl přímý), nebo věděl, že povinnost porušit může, a pokud ji poruší, byl s tím srozuměn (úmysl nepřímý).²⁴⁶ Za kázeňský přestupek se

²⁴³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 694.

²⁴⁴ Ust. § 50 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁵ Ibidem, odst. 2.

²⁴⁶ Ibidem, odst. 3.

považuje také opomenutí konání, neboli omisivní jednání, v případě, kdy příslušník byl povinen konat, ale nekonal.²⁴⁷

Pro kázeňský přestupek je stanovena pouze jedna obecná skutková podstata, kterou je porušení služební povinnosti, resp. i služební kázně. V případě příslušníka PČR se jedná o služební povinnosti definované v ust. § 45 a násl. ZSP, v zákoně 273/2008 Sb., o Policii České republiky a ve služebních předpisech PČR. Vždy se však musí jednat o povinnost vyplývající ze služebního poměru, nejedná se o přestupek při porušení interních předpisů, pokud jde například o stravování nebo ubytování příslušníků apod. O kázeňský přestupek se také nejedná, pokud se příslušník porušením služební povinnosti dopustil trestného činu či přestupku.²⁴⁸

3.6.2 Jednání, které má znaky přestupku

Jednání, které má znaky přestupku lze charakterizovat jako škodlivý protiprávní čin, jenž splňuje stejné zákonné znaky jako přestupek, nejedná-li se o trestný čin, kterého se dopustila osoba požívající výsad a imunit podle jiného právního předpisu, mimo jiné příslušník bezpečnostního sboru. Za splnění uvedených podmínek nelze jednání, které má znaky přestupku, nelze jako přestupek podle ZOPŘ projednat, ale bude projednán podle zvláštní právní úpravy, tedy u příslušníka bezpečnostního sboru dle služebního zákona.²⁴⁹

3.6.3 Kázeňský trest

Kázeňskými tresty ukládanými příslušníkovi jsou písemné napomenutí, snížení základního tarifu až o 25 % na dobu až 3 měsíců, odnětí služební medaile, odnětí služební hodnosti, pokuta, propadnutí věci, nebo zákaz činnosti.²⁵⁰

²⁴⁷ Ust. § 50 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 247.

²⁴⁹ Ust. § 4 a § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁰ Ust. § 51 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Kázeňským trestem je uvalení nějakého omezení, újmy nebo ztráty, jímž bezpečnostní sbor vymáhá po příslušníkovi dodržování služební kázně. Smyslem trestu může být náprava, odstrašení, ochrana společnosti nebo obnovení narušeného řádu. Kázeňský trest je tedy sankcí preventivně-represivní. V souladu se zásadou *nulla poena sine lege* (není trestu bez zákona) je možné za kázeňské přestupky a jednání, které má znaky přestupku, ukládat jen takové tresty a v takové výši, jaké uvádí zákon.²⁵¹

Kázeňský trest napomenutí se zpravidla ukládá za nedbalostní přestupky či přestupky se zanedbatelným následkem. Tento je vykonán okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí. Kázeňský trest snížení základního tarifu se zpravidla ukládá za kázeňské přestupky závažnější povahy. Kázeňský trest odnětí služební medaile se ukládá zpravidla za kázeňské přestupky související s jednáním příslušníka, které je v rozporu s profesní etikou a ctí příslušníka. Kázeňské tresty pokuta, propadnutí věci a zákaz činnosti lze uložit výlučně za jednání, které má znaky přestupku a lze je uložit společně, např. s písemným napomenutím či odnětím služební medaile.²⁵²

Zvláštním kázeňským trestem je odnětí služební hodnosti, který se ukládá za kázeňský přestupek se zvlášť škodlivým následkem, za kázeňský přestupek spočívající v závažném porušení povinností nebo omezení stanovených v § 48 ZSP (omezení práv příslušníka), za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů nevedlo v období 3 let k obnovení služební kázně příslušníka, za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.²⁵³ Tento kázeňský trest je rovněž vykonán okamžikem, kdy rozhodnutí nabude právní moci. Důsledkem kázeňského trestu

²⁵¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 248.

²⁵² *Ibidem*, str. 249-250.

²⁵³ Ust. § 186 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

odnětí služební hodnosti je povinnost propustit příslušníka ze služebního poměru.²⁵⁴

3.6.4 Ukládání kázeňských trestů

3.6.4.1 Základní zásady řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku

V hlavě čtvrté části dvanácté služebního zákona je zakotvena právní úprava ukládání kázeňských trestů. Základním zásadou v řízení ve věcech služebního poměru je zásada zákonnosti a zásada řádného zákonného procesu, dle které nesmí být proti nikomu vedeno řízení trestní povahy jinak než ze zákonných důvodů, z čehož vyplývá, že kázeňský trest může být uložen pouze takovým orgánem, který je stanoven a upraven zákonem a který současně musí naplňovat určité požadavky s ohledem na národní i evropský standard výkonu trestní působnosti a pravomoci veřejné správy. Tímto zákonným postupem je kázeňské řízení a oprávněnou osobou je služební funkcionář, který musí zajistit, aby byl v řízení naplněn prvek prevence a represe ve vztahu k dodržování služební kázně, na druhou stranu je povinen zajistit obviněnému příslušníkovi realizaci všech práv, která mu přísluší. Kázeňské řízení je zvláštním druhem řízení ve věcech služebního poměru, v němž služební funkcionář rozhoduje o vině a kázeňském trestu. Služební funkcionář stejně jako u standardního řízení ve věcech služebního poměru postupuje přednostně podle služebního zákona, poté subsidiárně využívá obecné úpravy správního řádu²⁵⁵ a je-li předmětem rozhodování jednání, které má znaky přestupku, pak je nutné postupovat též podle příslušných ustanovení zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen ZOPŘ).²⁵⁶

Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku, vede služební funkcionář ústně. O ústním jednání a o důležitých úkonech v řízení

²⁵⁴ Ust. § 42 odst. 1 písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁵ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 9. 2008, sp. zn.: 53 Ca 2/2008.

²⁵⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 700-701.

vyhotovuje písemný záznam.²⁵⁷ V kázeňském řízení je tedy uplatňována zásada ústnosti ve spojení se zásadou neveřejnosti. K ústnímu jednání služební funkcionář vždy předvolá všechny účastníky řízení. S odkazem na ust. § 49 SpŘ platí, že pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, vyrozumí služební funkcionář o o ústním jednání účastníky nejméně s 5denním předstihem. Je také nutné rozlišovat mezi výsledkem obviněného a účastí obviněného při ústním jednání, při kterém jeho osobní účast nezbytná, popř. může svá práva uplatnit prostřednictvím svého zástupce.²⁵⁸

Další zásadou, vyplývající z právní úpravy ukládání kázeňských trestů, je zásada presumpce nevinu, kdy na příslušníka, o jehož kázeňském trestu nebo jednání, které má znaky přestupku, se vede řízení, se do doby, než je o jeho vině pravomocně rozhodnuto, hledí, jako by byl nevinen.²⁵⁹ Tato zásada vyžaduje, aby byla vina obviněného v řízení plně a nezpochybnitelně prokázána, přičemž obviněný není povinen dokazovat skutečnosti svědčící ani v jeho prospěch, ani neprospěch. Platí pravidlo, že neprokázaná vina má stejný význam jako nedokázaná nevina.²⁶⁰ Obviněný nemůže být nucen k součinnosti se služebním funkcionářem. Žádnou spolupráci nelze vynucovat ukládáním sankcí a také nelze pokutovat osobu, která odmítne podat služebnímu funkcionáři vysvětlení v případě, kdy by tímto mohl přispět ke svému postihu za přestupek.²⁶¹ Pokud má služební funkcionář i po provedení všech důkazů pochybnosti musí vždy, na základě zásady rozhodování v pochybnostech ve prospěch obviněného, v jeho prospěch rozhodnout.²⁶²

²⁵⁷ Ust. § 186 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 701.

²⁵⁹ Ust. § 186 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 704-705.

²⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn.: I. ÚS 1849/08.

²⁶² Nález Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn.: II. ÚS 788/02.

3.6.4.2 Postup při jednání, které má znaky přestupku zapisovaného do evidence přestupků

Ustanovení § 186 odst. 2 ZSP upravuje povinnost služebního funkcionáře projednávajícího jednání příslušníka, které má znaky přestupku zapisovaného do evidence přestupků vedené rejstříkem trestů. Tento je povinen si po zahájení řízení o tomto jednání opatřit opis z evidence přestupků týkající se obviněného příslušníka. Služební funkcionář je povinen si opis opatřit i před vydáním příkazu, rozhoduje-li o takovém přestupku. Z hlediska určení druhu a výměry trestu je totiž opis významný nejen ve vztahu ke zpřísněnému postihu recidivy, ale též i pro posouzení existence přitěžující okolnosti ve smyslu ust. § 40 písm. c) ZOPŘ (spáchání přestupku opakovaně). Dílčí výčet přestupků, které se zaznamenávají do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, obsahuje ust. § 12 ZOPŘ.²⁶³

3.6.4.3 Právo na obhajobu a povinnost služebního funkcionáře provést výslech osoby, která podala podnět k zahájení řízení

Služební funkcionář má povinnost umožnit příslušníkovi před uložením trestu se k věci vyjádřit, navrhopat důkazy a hájit se (viz. [Kapitola 3.3.4 Práva a povinnosti účastníka řízení](#)). Specifickým pravidlem v rámci postupu před vydáním rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je povinnost služebního funkcionáře vyslechnout osobu, která podala podnět k zahájení řízení. Tato osoba byla v aplikační praxi považována za tzv. navrhovatele ve smyslu zákona o přestupcích, avšak Nejvyšší správní soud toto tvrzení označil za nesprávné s odůvodněním, že tento závěr nevyplývá z žádného ustanovení služebního zákona a tento ani na zákon o přestupcích nijak neodkazuje. Mimo jiné ze služebního zákona vyplývá, že ust. § 186 se vztahuje jak k řízení o kázeňském přestupku, tak k řízení o jiném jednání, které má znaky přestupku, a nikoli jen k poslednímu jmenovanému. Závěr, že osobou, která podala podnět, je

²⁶³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 702-703.

navrhovatel, není nijak odůvodněn.²⁶⁴ Služební funkcionář nemusí výslech osoby, která podnět podala, provést, není-li to nezbytné k uplatnění práv příslušníka, o jehož kázeňském přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, se vede řízení.²⁶⁵ Provedení výslechu této osoby nebude nezbytné, pokud na základě podkladů a provedených důkazů lze skutkový stav věci považovat za řádně zjištěný a prokázaný.²⁶⁶

3.6.4.4 Společné řízení o kázeňských přestupcích

Na úvod je nutné uvést, že společné řízení není možné vést o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku.²⁶⁷

Společné řízení je zvláštním druhem řízení o kázeňském přestupku, případně o jednání, které má znaky přestupku. Účelem společného řízení je především efektivita a hospodárnost s vypořádáním se s protiprávním jednáním příslušníka. Rozlišujeme 4 druhy společného řízení:

- Společné řízení vedené o více kázeňských přestupcích téhož příslušníka
- Společné řízení vedené o kázeňském přestupku více příslušníků
- Společné řízení vedené o vícero jednáních, které mají znaky přestupku, téhož příslušníka
- Společné řízení vedené o jednání či jednáních, které má znaky přestupku, více příslušníků

V případě prvního uvedeného druhu je služební funkcionář povinen uložit kázeňský trest podle nejzávažnějšího kázeňského přestupku.²⁶⁸ Služební funkcionář v tomto druhu společného řízení postupuje podle ust. § 140 SpŘ, jelikož služební zákon nestanovuje podrobnosti ohledně způsobu vedení. Jestliže není řízení jako společné již zahájeno, může k tomuto druhu řízení dojít

²⁶⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, sp. zn.: 1 As 303/2016.

²⁶⁵ Ust. § 186 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 704.

²⁶⁷ Ust. § 186 odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁸ Ibidem, odst. 7.

buď rozšířením předmětu řízení nebo spojením řízení, pokud v nich ještě nebylo pravomocně rozhodnuto. Ke spojení řízení dochází usnesením, které je poznamenáno do spisu. O rozšíření předmětu či spojení řízení musí služební funkcionář příslušníka vyrozumět. Pokud by služební funkcionář Policie ČR spojil řízení a např. s ohledem na závažnost by nebyl oprávněn ve věci rozhodnout, postoupí řízení jako celek z důvodu nepřislušnosti tomu služebnímu funkcionáři, který příslušný je.²⁶⁹

Služební funkcionář je ze společného řízení oprávněn podle ust. § 140 odst. 3 SpŘ vyloučit jeho část, a to za účelem urychlení společného řízení nebo z jiného důležitého důvodu, a rozhodnout o ní samostatně. V souladu s ust. § 140 odst. 4 SpŘ o tomto rozhodne usnesením, které se poznamená do spisu. V praxi je možné tohoto využít, např. v situaci, kdy objasnění jednoho z projednávaných skutků je obzvláště složité.²⁷⁰

Služební funkcionář může vést společné řízení proti více příslušníkům za předpokladu, že jejich kázeňské přestupku spolu souvisejí a pokud má nad nimi kázeňskou pravomoc stejný služební funkcionář. Tento postup se však v praxi příliš nevyužívá, kdy např. u Policie ČR využívaný informační systém EKIS neumožňuje vydat společné rozhodnutí vůči více příslušníkům.²⁷¹

3.6.4.5 Určení druhu kázeňského trestu

Služební funkcionář v rámci řízení o kázeňském přestupku a jednání, které má znaky přestupku, rozhoduje nejen o vině, ale také o trestu, tedy druhu trestu, které jsou uvedeny v ust. § 51 odst. 1 ZSP (viz. [Kapitola 3.6.2 Kázeňský trest](#)), popř. také o výměře, v jaké bude příslušníkovi uložen, což přichází v úvahu u kázeňského trestu snížení základního tarifu, pokuty a zákazu činnosti.²⁷² Druh a výměra trestu musí odpovídat závažnosti kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, která spočívá ve způsobu spáchání, jeho následkům

²⁶⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 705-706.

²⁷⁰ Ibidem, str. 706-707.

²⁷¹ Ibidem, str. 707.

²⁷² Ibidem, str. 707-708.

a okolnostem, za nichž byl spáchán.²⁷³ Odůvodnění rozhodnutí ve věci musí být jasně specifikované a služební funkcionář musí jednotlivě řešené otázky nejen zohlednit, ale i řádné odůvodnit. Z těchto odůvodnění musí být zřejmé, jakými úvahami se služební funkcionář ubíral při stanovení druhu a výměry trestu.²⁷⁴

Ke skutečnosti, že ust. § 186 odst. 6 ZSP zmiňuje pouze „závažnost kázeňského přestupku“, tedy nezmiňuje jednání, které má znaky přestupku, se vyjádřil Nejvyšší správní soud, který toto považuje za terminologickou nepřesnost.²⁷⁵ Z tohoto vyplývá, že uvedené se vztahuje i na jednání, které má znaky přestupku. Vzhledem k úpravě výše uvedeného ustanovení, by měl služební funkcionář mimo již zmíněné přihlídnout také k míře zavinění, pohnutkám, dosavadnímu přístupu příslušníka k plnění služebních povinností a pokud by příslušník spáchal více kázeňských přestupků, popř. vícero jednání, které má znaky přestupku, projedná je ve společném řízení a uloží trest za nejzávažnější s přihlédnutím k počtu projednávaných deliktů. Při ukládání trestů za jednání, které má znaky přestupku služební funkcionář dále přihlédne ke kritériím závažnosti přestupku obsažených v zákoně o odpovědnosti za přestupky.²⁷⁶

3.6.4.6 Trest odnětí služební hodnosti

Nejpřísnějším kázeňským trestem je odnětí služební hodnosti, jelikož při jeho uložení musí být příslušník propuštěn ze služebního poměru podle ust. § 42 odst. 1 písm. e) ZSP. Podmínky uložení tohoto trestu jsou upraveny v ust. § 186 odst. 8 ZSP (viz. [Kapitola 3.6.2 Kázeňský trest](#)).

Pokud je naplněna některá z hypotéz uvedená v ust. § 186 odst. 8 ZSP, nastoupí povinnost služebního funkcionáře uložit tento druh kázeňského trestu, bez prostoru pro správní uvážení služebního funkcionáře, a to z důvodu, aby nedocházelo ke zneužití tohoto důvodu propuštění. Jednání uvedená v právní úpravě tohoto trestu zákonodárce koncipoval jako jednání natolik závažná, že za

²⁷³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn.: 7 As 43/2004-51.

²⁷⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2006, sp. zn.: 8 As 8/2005-57.

²⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn.: 5 As 35/2014.

²⁷⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 709-710.

jejich spáchání předpokládá uložení právě nejpřísnějšího kázeňského trestu. Není zde dán prostor pro zvážení kritérií podle ust. § 186 odst. 6 ZSP, neboť právě typová závažnost má za následek nutnost uložení nejpřísnějšího kázeňského trestu.²⁷⁷

Naplnění neurčitých právních pojmů (zvláště škodlivý následek, škodlivý následek a rozpor s požadavky na příslušníka) musí být v každém jednotlivém případě spolehlivě zjištěno a přezkoumatelně odůvodněno.²⁷⁸

3.6.4.7 Lhůta pro uložení kázeňského trestu

Ohledně lhůty pro uložení kázeňského trestu za spáchání kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, z právní úpravy služebního zákona vyplývá, že kázeňský trest lze uložit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy ke spáchání došlo. Do běhu této lhůty se nezapočítává doba, pro kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení, soudní řízení správní nebo řízení o přestupku.²⁷⁹ K této lhůtě Nejvyšší správní soud konstatoval, že podle ust. § 186 odst. 10 ZSP, ve znění účinném od 1. 7. 2017, musí být příslušníkům bezpečnostních sborů před uplynutím roční prekluzivní lhůty od spáchání kázeňského přestupku uložen kázeňský trest pravomocným rozhodnutím.²⁸⁰ Pokud v průběhu řízení uplyne lhůta, služební funkcionář řízení zastaví.²⁸¹

3.6.4.8 Upuštění od uložení kázeňského trestu

V neposlední řadě je potřeba zmínit, že od uložení kázeňského trestu lze v rozhodnutí o kázeňském přestupku upustit, jestliže k nápravě příslušníka postačí samotné projednání kázeňského přestupku.²⁸² Jestliže služební funkcionář upustí od potrestání, vydá rozhodnutí, kterým vysloví vinu příslušníka, ale kázeňský trest mu neuloží, kdy toto řádně odůvodní v odůvodnění

²⁷⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn.: 5 As 35/2014-25.

²⁷⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 711.

²⁷⁹ Ust. § 186 odst. 10 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

²⁸⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2022, sp. zn.: 4 As 176/2021.

²⁸¹ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2000, sp. zn.: 28 Ca 145/99.

²⁸² Ust. § 186 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

rozhodnutí.²⁸³ Kázeňský trest nelze uložit příslušníkovi, který již byl za týž skutek pravomocně odsouzen (princip *non bis in idem*).²⁸⁴

3.6.5 Postoupení věci v řízení o kázeňském přestupku

V řízení ve věcech služebního poměru rozhoduje oprávněný služební funkcionář, který je věcně příslušný k projednání dané věci. V případě protiprávního jednání příslušníka PČR, rozhoduje příslušný služební funkcionář v řízení o kázeňském přestupku nebo v řízení o jednání, které má znaky přestupku. Pokud však již před zahájením řízení nebo v jeho průběhu nasvědčují zjištěné skutečnosti, že se jedná o trestný čin, služební funkcionář věc bezodkladně postoupí příslušným orgánům činným v trestním řízení, jímž je v případě příslušníka PČR Generální inspekci bezpečnostních sborů.²⁸⁵

Služební zákon v předmětném ustanovení nijak neupravuje formu tohoto procesního úkonu, je třeba vycházet z ust. § 12 SpŘ a nahlížet na tento institut jako na zvláštní formu postoupení věci pro nepříslušnost. Služební funkcionář postoupení realizuje formou usnesení, jelikož se nejedná o meritorní rozhodnutí, o čemž příslušníka vyrozumí. Postoupení věci prakticky znamená zaslání celého spisu, tedy včetně všech provedených procesních úkonů, pokud byly provedeny, spolu s průvodním dopisem, kde postoupení věci řádně odůvodní.²⁸⁶

3.6.6 Zastavení řízení o kázeňském přestupku

V průběhu kázeňského řízení může dojít k tomu, že odpadne důvod daného řízení nebo nastane jiná skutečnost, která vyvolává povinnost služebního funkcionáře řízení zastavit. Služební funkcionář ve smyslu ust. § 188 ZSP kázeňské řízení zastaví, jestliže:

- a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není kázeňským přestupkem – služební funkcionář v průběhu řízení dojde ke zjištění,

²⁸³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 713.

²⁸⁴ Ust. § 186 odst. 11 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸⁵ Ibidem, § 187 písm. a).

²⁸⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 727-728.

- že k řešenému protiprávnímu jednání vůbec nedošlo, nebo tímto jednáním nebyla naplněna skutková podstata kázeňského přestupku;
- b) skutek nespáchal příslušník PČR
 - c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo příslušníkovi PČR prokázáno – pokud má služební funkcionář důvodné pochybnosti o vině příslušníka, musí v souladu se zásadou *in dubio pro reo* rozhodnout v jeho prospěch;
 - d) odpovědnost za kázeňský přestupek zanikla – podle ust. § 186 odst. 10 ZSP uplynutím lhůty zaniká odpovědnost za kázeňský přestupek, čímž služební funkcionář ztrácí oprávnění ve věci rozhodovat, resp. protiprávní jednání příslušníka postihnout;
 - e) o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto orgánem činným v trestním řízení
 - f) příslušník zemřel – v případě příslušníka coby fyzické osoby nelze uvažovat o pokračování v řízení s právními nástupci;
 - g) věc byla postoupena podle ust. § 187 ZSP po zahájení řízení

Z hlediska zastavení řízení ve smyslu ust. § 188 písm. g) ZSP se tento institut jeví jako nelogický, jelikož v případě, že by nebylo v dané věci v rámci trestního řízení pravomocně rozhodnuto a orgán činný v trestním řízení by věc vrátil služebnímu funkcionáři, bylo by nutné kázeňské řízení znovu zahajovat, resp. odstranit překážku v podobě zastavení řízení.²⁸⁷

Ustanovení § 188 a § 179 ZSP, upravující institut zastavení řízení, nijak nestanovuje, jakou formou má služební funkcionář řízení zastavit, proto služebnímu funkcionáři opětovně nezbyvá než využití ust. § 66 odst. 2 SpŘ, tedy zastavení řízení učinit formou usnesení s poznamenáním tohoto do spisu. Usnesení o zastavení řízení je samostatně přezkoumatelné jak v přezkumném řízení, tak i ve správním soudnictví, proto musí být řádně odůvodněn důvod zastavení řízení.²⁸⁸

²⁸⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 729.

²⁸⁸ *Ibidem*, str. 729-730.

3.6.7 Zvláštní postup v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Jestliže správní orgán v souvislosti s přestupkovým jednáním, ať již před zahájením řízení nebo v jeho průběhu, zjistí, že se daného jednání dopustil příslušník bezpečnostního sboru, věc podle ust. § 64 odst. 1 písm. b) ZOPŘ předá příslušnému služebnímu funkcionáři. Služební funkcionář následně skutek projedná podle zákona o služební poměru, ale také subsidiárně užije správního řádu a v rámci tzv. delegované působnosti aplikuje takové instituty přestupkového práva, na které je zákonem o služební poměru výslovně odkázáno.²⁸⁹

Ustanovení § 4 odst. 6 ZOPŘ uvádí, že pokud není správnímu orgánu do vydání rozhodnutí známo, že obviněný je příslušníkem bezpečnostního sboru, věc projedná jako přestupek podle ZOPŘ, a pokud tato skutečnost vyjde najevo po vydání rozhodnutí v první stupni, správní orgán bezodkladně vyrozumí příslušného služebního funkcionáře. Důvodem zakotvení tohoto ustanovení je, aby příslušníci záměrně nezatajovali svou příslušnost a po roce od spáchání skutku upozornili na tuto vadu a vyhnul se tak nejen kázeňskému postihu, ale i zpětně odpovědnosti za přestupek. Toto ustanovení takovému jednání zabraňuje a není tak důvod pro zrušení rozhodnutí nebo prohlášení rozhodnutí za nicotné. Mimo jiné by na základě tohoto došlo k porušení povinnosti příslušníka podle ust. § 45 odst. 1 písm. j) ZSP, podle kterého je příslušník povinen nejpozději po zahájení řízení o přestupku, z něhož je obviněn, bez zbytečného odkladu oznámit správnímu orgánu příslušnému k projednání přestupku, že je příslušníkem, z čehož je možné vyvodit odpovědnost za kázeňský přestupek.²⁹⁰

V souvislosti s ust. § 4 odst. 7 ZOPŘ je nutné podotknout, že jednání, které má znaky přestupku, se projedná jako přestupek, pokud jeho pachatel přestal být příslušníkem bezpečnostního sboru před vydáním rozhodnutí v prvním stupni. V případě, že by tato situace nastala, služební funkcionář věc postoupí

²⁸⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8, str. 731.

²⁹⁰ Ibidem.

pro nepřislušnost v souladu s ust. § 12 SpŘ a zastaví řízení o jednání, které má znaky přestupku ve smyslu ust. § 179 ZSP.²⁹¹

Jak již bylo uvedeno, na základě delegované působnosti služební funkcionář projednává jednání, které má znaky přestupku, dle ZOPŘ v případech uvedených v ust. § 189 odst. 1 ZSP. V další části této kapitoly budou autorem práce jednotlivé případy blíže specifikovány.

3.6.7.1 Rozhodování o tom, zda má jednání příslušníka všechny znaky potřebné k určení viny

Jednání, které má znaky přestupku, bylo již popsáno v jedné z předešlých kapitol (viz. [Kapitola 3.6.2 Jednání, které má znaky přestupku](#)). Stejně jako u přestupků je nutné, aby i u jednání, které má znaky přestupku, byly naplněny všechny znaky uvedené v zákoně, a aby byly naplněny potřebnou mírou společenské škodlivosti. Obligatočním znakem skutkové podstaty přestupku je zavinění. Dále je třeba odlišit jednání, které má znaky přestupku, od trestného činu. Příslušníkovi vzniká odpovědnost za jednání, které má znaky přestupku, tedy v případě naplnění všech znaků přestupku i jeho pokusu, je-li trestný, ale také v případě, že se příslušník dopustí přestupku jako spolupachatele, nepřímý pachatele, zákonný zástupce anebo opatrovník, též jako organizátor, návodce či pomocník. V souvislosti s posuzováním jednání, které má znaky přestupku, je také důležité zmínit problematiku omylu, který může mít vliv na formu zavinění (ust. § 16 ZOPŘ – skutkový omyl), popř. může zavinění zcela vyloučit (ust. § 17 ZOPŘ – omluvitelný právní omyl).²⁹² Omluvitelný je jen takový omyl, k němuž došlo i přesto, že jednajícím osobou postupovala s obvyklou mírou opatrnosti, kterou lze se zřetelem k okolnostem případu po každém požadovat k tomu, aby se takovému omylu vyhnul.²⁹³

²⁹¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 732.

²⁹² Ibidem, str. 735-736.

²⁹³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2009, sp. zn.: 29 Cdo 1830/2007.

3.6.7.2 Pokus jednání, které má znaky přestupku

Příslušník se dopustí pokusu jednání, které má znaky přestupku, pokud jeho jednání bezprostředně směřuje k dokonání přestupku a kterého se dopustil v úmyslu přestupek spáchat, jestliže nedošlo k jeho dokonání. Pokus jednání, které má znaky přestupku, je trestné, pokud tak výslovně uvádí zákon. Odpovědnost příslušníka za pokus jednání, které má znaky přestupku, zanikne, jestliže od dokonání přestupku dobrovolně upustil a odstranil nebezpečí, které jeho jednáním vzniklo zájmu chráněnému zákonem.²⁹⁴

Pojmovými znaky jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustí příslušník bezpečnostního sboru, jsou společenská škodlivost, bezprostřední směřování k dokonání, absence následku a úmysl spáchat dané jednání. Z hlediska stanovení druhu a výměry kázeňského trestu je třeba zvážit, do jaké míry se jednání příslušníka přiblížilo k dokonání přestupku, jakož i k okolnostem a důvodům, pro které k jeho dokonání nedošlo.²⁹⁵

3.6.7.3 Zánik odpovědnosti za jednání, které má znaky přestupku

V podmínkách jednání, které má znaky přestupku, řešeného v působnosti služebního zákona jsou důvody k zániku odpovědnosti tyto:

- uplynutí promlčecí doby
- smrt příslušníka
- vyhlášení amnestie

Posledním důvodem, který upravuje zákon o odpovědnosti za přestupky, je zánik právnické osoby, což je v souvislosti s řízením o jednání, které má znaky přestupku, irelevantní.²⁹⁶

²⁹⁴ Ust. § 6 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 737.

²⁹⁶ Ust. § 29 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Promlčecí doba začíná plynout dnem následujícím po dni spáchání přestupku, kdy dnem spáchání přestupku rozumí den, kdy došlo k ukončení jednání, kterým byl přestupek spáchán. Pokud je však znakem přestupku účinek, promlčecí doba začíná plynout dnem následujícím po dni, kdy tento účinek nastal. Dopustil-li se příslušník více jednání, které má znaky přestupku, běží pro každý z nich promlčecí doba zvlášť. V případě pokračujícího jednání, které má znaky přestupku, začíná promlčecí doba plynout následující den po dni, kdy došlo k poslednímu dílčímu útoku, u hromadného jednání, které má znaky přestupku, je to dnem následujícím po dni, kdy došlo k poslednímu útoku a u trvajících jednání, které má znaky přestupku, je to dnem následujícím po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu.²⁹⁷

Délka promlčecí doby je 1 rok nebo 3 roky, pokud jde o jednání, které má znaky přestupku, za které zákon stanovuje sazbu pokuty s horní hranicí minimálně 100 000 Kč. Odpovědnost za jednání, které má znaky přestupku zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání a jde-li o jednání, které má znaky přestupku, za které zákon stanovuje pokutu s horní hranicí minimálně 100 000 Kč, zaniká odpovědnost za toto jednání nejpozději 5 let od spáchání, a to vzhledem k možnosti přerušení promlčecí doby upravené v ust. § 32 odst. 2 ZOPŘ. Do této doby se nezapočítává doba stavení, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení, po kterou bylo řízení o přestupku přerušeno proto, že bylo možné očekávat uložení trestu obviněnému z přestupku za jiný skutek v trestním řízení, přičemž správní trest, který lze uložit v řízení o přestupku, je bezvýznamný vedle trestu, který by bylo možné uložit v trestním řízení, po kterou se o věci vedlo soudní řízení správní a po kterou trvalo podmíněné upuštění od uložení správního trestu.²⁹⁸

Smrt fyzické osoby je právní skutečnost, se kterou právní řád spojuje zánik právní osobnosti podle ust. § 23 OZ, a proto je na ni navázán okamžik zániku

²⁹⁷ Ust. § 31 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹⁸ Ibidem, ust. § 30 a § 32.

odpovědnosti za přešupek. V případě prohlášení za mrtvého určí soud v rozhodnutí den, který platí za den smrti podle ust. § 26 OZ.²⁹⁹

Amnestii ve věcech přešupků uděluje prezident republiky, který může nařídít, aby se řízení nezahajovalo nebo, pokud již bylo zahájeno, aby se v něm nepokračovalo. Dále může odpustit nebo zmírnit uložený trest nebo jeho zbytek či nařídít vyřazení přešupku z evidence přešupků. Amnestie nabývá účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.³⁰⁰

3.6.7.4 Určení povahy a závažnosti jednání, které má znaky přešupku, polehčující a přitěžující okolnosti

Povaha a závažnost jednání, které má znaky přešupku, posuzovaná podle zákona o odpovědnosti za přešupky, je dána zejména:

- významem zákonem chráněného zájmu, který byl jednání porušen nebo ohrožen
- významem a rozsahem následku jednání
- způsobem a okolnostmi spáchání
- druhem a mírou zavinění, popřípadě pohnutkou
- délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele
- počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v jednání, které má znaky přešupku

Tento výčet je pouze demonstrativní, tedy služební funkcionář může přihlédnout i k dalším okolnostem a kritériím. V souvislosti s tímto je také nutné zmínit polehčující a přitěžující okolnosti, které služební funkcionář musí zohlednit v rámci řízení o jednání, které má znaky přešupku. Při posuzování těchto okolností se uplatňuje zákaz dvojího přičítání, tedy skutečnost, která je

²⁹⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 739.

³⁰⁰ Ust. § 104 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

v posuzovaném jednání dána v určité intenzitě potřebné pro naplnění zákonného znaku skutkové podstaty konkrétního porušení právní povinnosti, nemůže být současně hodnocena jako skutečnost polehčující nebo přitěžující.³⁰¹

Polehčující okolnosti jsou upraveny ust. § 39 ZOPŘ a dle tohoto ustanovení se jako k polehčující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel:

- spáchal jednání, které má znaky přestupku ve věku blízkém věku mladistvého – orientačně věk 19, 20 let
- spáchal jednání, které má znaky přestupku, aby odvrátil útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela naplněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze, nebo překročil meze jiné okolnosti vylučující protiprávnost
- napomáhal k odstranění škodlivého následku jednání nebo dobrovolně nahradil způsobenou škodu
- oznámil jednání správnímu orgánu a při jeho objasňování účinně pomáhal – vzhledem ke slučovací spojce „a“ musí příslušník splnit obě uvedené podmínky, aby se jednalo o polehčující okolnost
- spáchal jednání pod vlivem hrozby nebo nátlaku anebo pod tlakem podřízenosti nebo závislosti na jiném – podřízenost a závislost zohledňuje do jisté míry omezenou svobodu rozhodování a jednání pachatele v důsledku vlivu třetí osoby. Podřízenost vyplývá ze vztahů pracovních, služebních, funkčních či podobných. Závislost ze vztahů rodinných, citových či vyplývajících z určitého vzájemného postavení osob. U hrozby a nátlaku se předpokládá, že pachatel nemá k osobě, jež na něj nátlak vyvíjí, žádný určitý vztah. Zpravidla půjde o nátlak psychický, pohrůžku pozdějším a zatím nekonkretizovaným násilím apod.³⁰²

³⁰¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 739-740.

³⁰² *Ibidem*, str. 740-741.

Přítěžující okolnosti jsou upraveny ust. § 40 ZOPŘ a dle tohoto ustanovení se jako k přítěžující okolnosti přihlídnou zejména k tomu, že pachatel:

- spáchal jednání, které má znaky přestupku tak, že využil něčí bezbrannosti, podřízenosti nebo závislosti na jiné osobě – pachatel využije bezbrannosti, pokud si je vědom toho, že určitá osoba je ve stavu, kdy není schopna klást mu odpor, a on tohoto zneužije. Bezbrannost může vyplývat z bezvědomí (např. mdloba, tvrdý spánek, nemoc, opilost), fyzické nemohoucnosti (např. zranění, zdravotní handicap, nemoc, spoutání) apod.
- spáchal více přestupků – souběh neboli konkurence
- spáchal přestupek opakovaně – recidiva
- zneužil ke spáchání jednání, které má znaky přestupku, svého zaměstnání, postavení nebo funkce
- spáchal jednání, které má znaky přestupku, jako člen organizované skupiny – sdružení více osob, kde je typická dělba úkolů a jejíž činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinací, což zvyšuje škodlivost a závažnost jednání. Soudní praxe vyžaduje, aby šlo o sdružení nejméně tří odpovědných osob. Existence organizované skupiny není podmíněna tím, aby všichni její členové byli současně spolupachateli jednání. Dále nemusí trvalejší charakter, může se jednat i jen o jednorázový čin.
- spáchal jednání, které má znaky přestupku, na dítěti, osobě těhotné, nemocné, zdravotně postižené, vysokého věku nebo nemohoucí – za dítě se podle zákona o odpovědnosti za přestupky považuje osoba mladší 18 let

Dle výše uvedeného služební funkcionář posuzuje nejen povahu a závažnost jednání, ale také druh a výměru kázeňského trestu v případě prokázání viny obviněnému příslušníkovi. Jestliže příslušník spáchá vícero jednání, které mají znaky přestupku, projedná je funkcionář ve společném řízení a uloží trest podle nejzávažnějšího a současně přihlídnou při ukládání druhu

kázeňskému trestu i k počtu projednávaných deliktů, stejně jako u kázeňského přestupku.³⁰³

3.6.7.5 Podmíněné upuštění od uložení kázeňského trestu, upuštění od uložení kázeňského trestu a mimořádné snížení výměry kázeňského trestu pokuty

Ohledně podmíněného upuštění od uložení kázeňského trestu je zásadní otázkou, zda je vůbec možné daného oprávnění v podmínkách kázeňského řízení využít, jelikož služební funkcionář není oprávněn rozhodovat o náhradě škody a zároveň účastníkem řízení ve věcech služebního poměru nemůže být poškozený, jelikož se nerozhoduje o jeho právu či povinnosti. Vzhledem k uvedenému zastávají autoři zákona o služebním poměru s komentářem (viz. poznámka pod čarou), že využití tohoto institutu služebním funkcionář v podmínkách řízení ve věcech služebního poměru není možné, s čímž se ztotožňuje i autor této práce.³⁰⁴

Služební funkcionář je oprávněn ve smyslu ust. § 189 odst. 1 písm. i) ZSP v rozhodnutí o jednání, které má znaky přestupku, zcela upustit od uložení kázeňského trestu, za podmínek uvedených v ust. § 43 ZOPŘ, tedy jestliže nebylo konáno společné řízení o dvou nebo více přestupcích téhož pachatele a trest za některý z nich v samostatném řízení lze považovat za dostačující, anebo pokud služební funkcionář považuje vzhledem k závažnosti jednání, které má znaky přestupku, jeho projednání za dostačující. Pokud služební funkcionář tohoto institutu využije, vydá rozhodnutí, ve kterém vysloví vinu příslušníka, ale kázeňský trest mu neuloží.³⁰⁵

Institut mimořádného snížení výměry kázeňského trestu pokuty, který je služební funkcionář oprávněn využít při ukládání trestu za jednání, které má znaky přestupku, za podmínek stanovených v ust. § 44 ZOPŘ, je v podmínkách

³⁰³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 742-743.

³⁰⁴ *Ibidem*, str. 744.

³⁰⁵ *Ibidem*.

kázeňského řízení téměř vyloučené, neboť zde již samotná skutečnost, že pachatel je příslušníkem bezpečnostního sboru, sama o sobě zvyšuje společenskou škodlivost jednání. Možnost využití je v případě excessu z okolností vylučujících protiprávnost, kdy např. příslušník způsobil dopravní nehodu při pronásledování ujíždějícího vozidla.³⁰⁶

3.6.7.6 Rozhodování o propadnutí věci a ukládání propadnutí náhradní hodnoty v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Propadnutí věci je společně s pokutou a zákazem činnosti kázeňský trest, který jde uložit jen za jednání, které má znaky přestupku. Jedná se o kázeňský trest majetkové povahy, jehož smyslem je zabránit pachateli v dalším přestupkovém jednání. Podmínky pro vyslovení propadnutí věci podle ust. § 48 ZOPŘ jsou:

- věc byla ke spáchání jednání, které má znaky přestupku, užita nebo určena
- věc pachatel získal jednáním, které má znaky přestupku, nebo jako odměnu za něj
- věc pachatel, byť i jen zčásti, získal za věc jednáním, které má znaky přestupku, získanou, pokud hodnota věci není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná
- věc náleží pachateli přestupku
- hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze jednání, které má znaky přestupku. Tato podmínka je však irelevantní a nepřihlíží se k ní, jestliže propadnutí věci vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obdobný zájem

Pokud příslušník věc zničí, poškodí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zůžítkuje, dříve, než dojde k uložení kázeňského trestu propadnutí věci, může mu být uložen kázeňský trest propadnutí náhradní hodnoty podle ust. § 189 odst.

³⁰⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 744-745.

1 písm. m) ZSP. Propadnutí náhradní hodnoty může být uloženo až do výše, která odpovídá hodnotě věci. Vlastníkem propadlé věci či propadlé náhradní hodnoty se stává stát.³⁰⁷

3.6.7.7 Rozhodování o zákazu činnosti a upuštění od výkonu jeho zbytku v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Tento kázeňský trest plní především výchovnou a preventivní funkci, avšak může nepřímo způsobit i majetkovou újmu, kdy vzhledem k zákazu činnosti nebude moci vykonávat jinou činnost (např. u příslušníka PČR zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, může z majetkového hlediska ovlivnit příslušníka, který vykonává činnost učitele autoškoly). Z tohoto vyplývá, že vyslovením zákazu činnosti dochází k zásahu do osobnostní i majetkové sféry příslušníka. O uložení zákazu činnosti rozhoduje služební funkcionář rozhodnutím, kdy činnost, které se zákaz týká, musí být ve výrokové části přesně specifikována.³⁰⁸ Kázeňský trest zákazu činnosti se vykoná i tehdy, jestliže příslušníkovi, kterému byl uložen, služební poměr skončil.³⁰⁹

Služební funkcionář může uložit kázeňský trest zákazu činnosti jen tehdy, pokud to umožňuje zákon, a nejvýše na dobu stanovenou zvláštním zákonem. Pokud zvláštní zákon dobu trvání zákazu činnosti neupravuje, pak lze zákaz činnosti uložit na dobu nejvýše 3 let. Pokud příslušník nemohl na základě úředního opatření činnost vykonávat již před vydáním rozhodnutí o zákazu činnosti, pak se tato doba počítá do doby zákazu činnosti. Příslušník si u služebního funkcionáře, který rozhodnutí vydal, může po uplynutí poloviny doby zákazu činnosti požádat o upuštění od výkonu jeho zbytku, pokud prokáže způsobem svého života nebo provedeným účinných opatření, že jeho další výkon není potřebný. Pokud však byl s kázeňským trestem zákazu činnosti uložen i kázeňský trest pokuta, je nutné, aby tato byla uhrazena anebo bylo

³⁰⁷ Ust. § 48 a § 49 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 746.

³⁰⁹ Ust. § 189 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

rozhodnuto o rozložení pokuty do splátek či o odložení splatnosti pokuty. V opačném případě nelze od výkonu zbytku zákazu činnosti upustit. Na závěr je třeba doplnit, že nelze zakázat takovou činnost, jejíž výkon zákon ukládá.³¹⁰

Pokud by příslušník zakázanou činnost vykonával i přes uložený zákaz této činnosti, dopustil by se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle ust. § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Avšak v případě, že bylo využito institutu doručení fikcí podle ust. § 24 odst. 1 SpŘ, tedy adresát si rozhodnutí nepřevzal a po uplynutí zákonné lhůty 10 dnů se písemnost považuje za doručenou, a zároveň by pachateli nebylo prokázáno, že o zákazu činnosti věděl, nebyla by taková věc kvalifikována jako trestný čin, ale jako přestupkové jednání. Podle autora této práce je však doručení fikcí v případě příslušníka PČR, ale i příslušníka jiného bezpečnostního sboru, téměř zcela vyloučené a připadá v úvahu jedině u bývalého příslušníka, kterému skončil služební poměr v průběhu řízení o jednání, které má znaky přestupku, a rozhodnutí o zákazu činnosti bylo vydáno až po skončení jeho služebního poměru.

3.6.7.8 Ukládání ochranného opatření zabránění věci a zabránění náhradní hodnoty v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Smyslem ochranného opatření zabránění věci je zabránit příslušníkovi v dalším páchání jednání, které má znaky přestupku, s konkrétní věcí a odejmutí prospěchu ze spáchaného jednání. Zabránění věci lze uložit v případě, kdy není možné uložit kázeňský trest propadnutí věci a jsou-li splněny podmínky, že:

- služební funkcionář do 60 dnů, kdy jednání, které má znaky přestupku, vyšlo najevo, nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o jednání, které má znaky přestupku, proti určité osobě
- věc náleží pachateli, proti němuž nelze vést řízení o jednání, které má znaky přestupku, nebo jemuž nelze za takové jednání uložit správní trest

³¹⁰ Ust. § 47 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

- věc náleží pachateli, u něhož bylo upuštěno nebo podmíněně od uložení kázeňského trestu
- věc nenáleží pachateli nebo mu nenáleží zcela
- vlastník věci není znám

Další podmínkou je, že zabrání věci vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obdobný obecný zájem. Služební funkcionář může o zabrání věci rozhodnout do 5 let od spáchání jednání, které má znaky přestupku a v případě využití tohoto institutu se vlastníkem věci stává stát.³¹¹

Služební funkcionář postupuje stejně jako při rozhodování o propadnutí věci. Služební funkcionář musí vždy posuzovat hodnotu věci, která nesmí být ve vztahu k povaze spáchaného jednání, které má znaky přestupku, v nápadném nepoměru. Po vydání rozhodnutí o zabrání věci, provede služební funkcionář nejnutnější úkony k jejímu zajištění. Pokud osoba, které věc patří a jíž by mohla být zabráněna, ji před zabráním zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zůžitkuje nebo jinak zabrání věci zmaří, může jí být uloženo zabrání náhradní hodnoty až do výše, které odpovídá takové věci.³¹²

3.6.7.9 Posuzování, zda byla zmeškána lhůta k podání podnětu v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Vzhledem ke změně zákona o přestupcích, kdy bylo upuštěno od tzv. návrhových přestupků, jak zde již bylo zmíněno v souvislosti s účastníkem řízení v podobě navrhovatele, lze k tomuto ustanovení přistupovat jako k obsoletnímu, tedy k němu již vůbec nepřihlížet, anebo na něj nahlížet jako na ustanovení odkazující na ust. § 79 ZOPŘ jako na zahájení řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Služební zákon však nepostupuje stran procesní podmínky spočívající v souhlasu poškozených s projednáváním některých přestupků, jako tomu je v zákoně o odpovědnosti za přestupky. Místo

³¹¹ Ust. § 53 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³¹² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 748.

toho stanovuje vlastní podmínku, kterou je podnět k zahájení řízení učiněný specifickou osobou. Služebnímu funkcionáři tedy stačí podnět daně osoby a nevyžaduje její další souhlas. Tento institut by tedy našel uplatnění pouze tehdy, pokud by dané jednání, které má znaky přestupku, zjistil služební funkcionář z úřední činnosti, popř. by skutečnost o tom, že jde o osoby blízké, vyšla najevo v průběhu řízení, a na základě tohoto zjištění by vyzval osobu postiženou příslušníkovým jednáním k podání podnětu a poskytl jí k tomu lhůtu ne kratší než 30 dnů. Pokud by daná osoba podnět nedala, mělo by to za následek odložení věci či zastavení řízení.³¹³

3.6.7.10 Společné řízení o jednání, které má znaky přestupku

Pokud se příslušník dopustil více jednání, které má znaky přestupku, jejichž skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy, a k jejich projednání je příslušný týž služební funkcionář, projednají se ve společném řízení. Ve společném řízení se rovněž projednají jednání, které mají znaky přestupku, více příslušníků, jestliže spolu souvisejí, jejichž skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy a k jejich projednání je příslušný týž služební funkcionář.³¹⁴

Služební funkcionář ve společném řízení o jednání, které má znaky přestupku, postupuje nejen podle zákona o přestupcích, ale také subsidiárně využije správního řádu, konkrétně ust. § 140 SpŘ. Společnou souvislostí mezi jednáními, které mají znaky přestupku, lze rozumět taková jednání, která se vyskytují v určitém souhrnu právních norem a mající stejného jmenovatele, kterým je shodný nebo obdobný veřejný zájem, který je třeba chápat ve vztahu ke skutkovým podstatám daného jednání jako skupinový objekt. Dále je možné ve společném řízení projednat pouze jednání, které mají znaky přestupku, která byla spáchána před zahájením řízení o jiném jednání, které má znaky přestupku,

³¹³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 748-749.

³¹⁴ Ust. § 88 odst. 1 a 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

tedy v průběhu již zahájeného řízení již není možné přibrat další skutky, které byly spáchány až po zahájení řízení a tyto musí být řešeny v samostatném řízení. Další náležitosti tohoto druhu řízení jsou stejné jako v řízení o kázeňském přestupku (viz. [Kapitola 3.6.4.4 Společné řízení o kázeňských přestupcích](#)).³¹⁵

3.6.7.11 Odložení věci v řízení o jednání, které má znaky přestupku

Pokud služební funkcionář před zahájením řízení neshromáždí takové podklady, které by odůvodňovaly zahájení řízení, nebo že by řízení o jednání, které má znaky přestupku, nevedlo k potrestání pachatele, případně, že by došlo k nadbytečným nákladům, tak věc odloží a řízení nezahájí. V podmínkách služebního poměru přicházejí podle ust. § 76 ZOPŘ jako relevantní tyto důvody:

- došlý podnět neodůvodňuje zahájení řízení o jednání, které má znaky přestupku nebo předání věci – v podmínkách služebního zákona postoupení dle ust. § 187 ZSP
- příslušník podezřelý z jednání, které má znaky přestupku, nebyl v době spáchání skutku pro nepřičetnost za toto jednání odpovědný
- odpovědnost za jednání zanikla
- příslušník podezřelý z jednání, které má znaky přestupku, zemřel
- o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení způsobem uvedeným v ust. § 77 odst. 2 ZOPŘ
- o skutku již bylo rozhodnuto jako o disciplinárním deliktu a uložené opatření lze považovat za postačující – např. v případě příslušníka studujícího na vysoké škole

V uvedených případech je služební funkcionář povinen věc odložit, neboť pokud by tak neučinil, muselo by být následně řízení stejně zastaveno. O odložení věci služební funkcionář vydá usnesení, které poznamená do spisu. Oznamovatel je o odložení věci služebním funkcionářem vyrozuměn podle ust. § 42 SpŘ, tedy pokud o to požádal. Pokud by se jednalo o podnět osoby přímo

³¹⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 749-750.

postižené jednáním, které má znaky přestupku, k zahájení řízení podle ust. § 189 odst. 2 ZSP, bude oznamovatel vyrozuměn i pokud o to nepožádal.³¹⁶

Služební funkcionář může věc usnesením odložit také, jestliže podezřelý z jednání, které má znaky přestupku, spáchal jedním skutkem více jednání, které mají znaky přestupku, které nebyly projednány ve společném řízení, a kázeňský trest uložený za některé z nich považuje za postačující, nebo kázeňský trest, který lze za jednání, které má znaky přestupku, uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl příslušníkovi uložen v trestním řízení za jiný skutek. Usnesení o odložení se oznamuje příslušníkovi a osobě dotčené jednáním příslušíka, je-li mu známa.³¹⁷

3.6.7.12 Zastavení řízení o jednání, které má znaky přestupku

Důvody pro zastavení řízení o kázeňském přestupku (viz. [Kapitola 3.6.6 Zastavení řízení o kázeňském přestupku](#)), které se užití totožně i případě zastavení řízení o jednání, které má znaky přestupku.

Řízení o jednání, které má znaky přestupku, uvedené v ust. § 189 odst. 2 ZSP služební funkcionář zastaví, jestliže osoba, která dala podnět k zahájení řízení, vyjádří vůli na zpětvzetí podnětu.³¹⁸

Pokud služební funkcionář vede řízení o jednání, které má znaky přestupku, uvedené v ust. § 189 odst. 2 ZSP, kdy teprve v průběhu řízení vyjde najevo, že se mezi příslušníkem a postiženou osobou je vztah osob blízkých, a postižená osoba po výzvě služebního funkcionáře ve stanovené lhůtě ne kratší než 30 dnů nedoplní podnět k zahájení řízení.³¹⁹

³¹⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 751.

³¹⁷ Ust. § 76 odst. 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³¹⁸ Ibidem, ust. § 86 odst. 1 písm. n).

³¹⁹ Ibidem, písm. m).

Dalším důvodem zastavení řízení o jednání, které má znaky přestupku, je v případě, že příslušník v době spáchání skutku nebyl pro nepříčetnost za takové jednání odpovědný.³²⁰

Služební funkcionář řízení o jednání, které má znaky přestupku, dále zastaví, jestliže kázeňský trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl příslušníkovi uložen za jiný skutek v trestním řízení.³²¹

O zastavení řízení služební funkcionář rozhodne usnesením, přičemž v souladu s ust. § 86 odst. 2 ZOPŘ se toto oznámení pouze poznamená do spisu, což znamená, že se proti němu nelze odvolat. Účastníci se o zastavení řízení vhodným způsobem vyrozumí dle ust. § 76 odst. 3 a 5 SpŘ. V ostatních případech se usnesení oznamuje dle ust. § 72 SpŘ, tedy je možné se proti němu odvolat, kdy toto odvolání nemá odkladný účinek.³²²

3.6.7.13 Přerušení řízení o jednání, které má znaky přestupku

Ačkoliv je služební funkcionář na základě zásady rychlosti a hospodárnosti povinen postupovat v řízení bez zbytečných průtahů a k naplnění jeho účelu, může za okolností uvedených v ust. § 64 a § 65 SpŘ a také dle ust. § 85 ZOPŘ. Služební funkcionář obligatorně přeruší řízení o jednání, které má znaky přestupku, pokud byla v téže věci podána kasační stížnost podle soudního řádu správního k Nejvyššímu správnímu soudu. Tento důvod pro přerušení řízení reflektuje situaci, kdy krajský soud zruší rozhodnutí služebního funkcionáře a věc mu vrátí k dalšímu řízení se svým závazným právním názorem. Služební funkcionář je poté povinen ve věci znovu rozhodovat a řídit se při tom názorem soudu, a to bez ohledu na to, zda proti rozhodnutí krajského soudu byla podána kasační stížnost či nikoli. Bez přerušení by pak mohlo dojít k situaci, že Nejvyšší správní soud rozhodne ve věci zcela jinak, než rozhodl krajský soud, podle jehož závazného právního názoru v mezidobí služební funkcionář postupuje a

³²⁰ Ust. § 86 odst. 1 písm. g) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³²¹ Ibidem, odst. 5.

³²² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 754.

rozhoduje nebo již rozhodl. Dalšími důvody přerušení řízení o jednání, které má znaky přestupku, jsou neschopnost příslušníka chápat smysl řízení pro přechodnou duševní poruchu, která nastala až po spáchání skutku, anebo pokud lze očekávat uložení trest příslušníkovi za jiný skutek v trestním řízení, přičemž kázeňský trest, který lze uložit v řízení o jednání, které má znaky přestupku, je bezvýznamný vedle trestu, jehož uložení lze očekávat v trestním řízení.³²³

Důsledkem přerušení řízení o jednání, které má znaky přestupku, je dočasné zastavení běhu lhůt pro vydání rozhodnutí. Po dobu přerušení řízení nečiní služební funkcionář žádné úkony mimo neodkladných a neopakovatelných a těch, které směřují k odstranění překážkové skutečnosti, která byla důvodem pro přerušení řízení. Jakmile odpadne překážka, v řízení se pokračuje. O přerušení řízení vydává služební funkcionář usnesení, které oznamuje účastníkům řízení. O pokračování v řízení se usnesení nevydává, toto se poznamená do spisu a služební funkcionář o pokračování v řízení musí účastníky vyrozumět, o čemž učiní záznam do spisu. Pokud tak neučiní, jedná se o vadu řízení, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí.³²⁴

3.6.7.14 Příkaz jako zvláštní druh řízení o jednání, které má znaky přestupku

Příkaz je zvláštním druhem zkráceného řízení, které lze využít při projednání jednání, které má znaky přestupku. Obecně příkaz slouží ke zjednodušení a zrychlení řízení a je upraven v ust. § 90 ZOPŘ, které speciální vůči obecné právní úpravě uvedené v ust. § 150 SpŘ.³²⁵

Služební funkcionář může o jednání, které má znaky přestupku, rozhodnout příkazem, kterým lze uložit kázeňský trest napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, nebo propadnutí věci či náhradní hodnoty.³²⁶ Podmínkou pro vydání příkazu je, že služební funkcionář považuje spisový materiál a skutková zjištění za dostatečně prokazující, že se příslušník jednání dopustil, a vydání příkazu

³²³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 754-755.

³²⁴ Ibidem, str. 755.

³²⁵ Ust. § 189 odst. 1 písm. s) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

³²⁶ Ust. § 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

nebrání jiné překážky, přičemž podle ust. § 150 odst. 1 SpŘ může být vydání příkazu prvním úkonem v řízení. Další možností je, že služební funkcionář zahájí řízení a až poté vydá příkaz. Příkaz musí mít stejné náležitosti jako rozhodnutí a stejně jako rozhodnutí se vydává i oznamuje. Pokud však vydání příkazu není prvním úkonem, nemusí obsahovat odůvodnění.³²⁷

Příkaz musí obsahovat poučení o možnosti podání odporu. Příslušník může proti příkazu do 8 dnů od doručení příkazu podat odpor, a to služebnímu funkcionáři, který příkaz vydal. Včasným podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Pokud odpor nebyl podán, stává se příkaz pravomocný a vykonatelný.³²⁸ Pokud byl podán odpor, nelze příslušníkovi v řízení o jednání, které má znaky přestupku, uložit jiný druh kázeňského trestu s výjimkou napomenutí nebo vyšší výměry kázeňského trestu, než mu byly uloženy příkazem. To neplatí, pokud služební funkcionář v řízení změnil právní kvalifikaci skutku.³²⁹

3.6.8 Zápis jednání, které má znaky přestupku, do evidence přestupků

Služební funkcionář, který vydal rozhodnutí o jednání, které má znaky přestupku zapisovaného do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, je po nabytí právní moci zapisuje do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. Na postup při zápisu pravomocného rozhodnutí o jednání, které má znaky přestupku, do evidence přestupků a postup při uplatňování námitek před služebním funkcionářem, který zápis do evidence přestupků provedl, se použijí obdobně ustanovení zákona o přestupcích.³³⁰

Jak je výše uvedeno, ohledně zápisu do evidence přestupků užije služební funkcionář správního řádu, konkrétně ust. § 106, § 107 a § 108 ZOPŘ. Zápis do evidence se vztahuje rovněž na nové rozhodnutí, kterým služební funkcionář

³²⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 755-757.

³²⁸ Ust. § 150 odst. 3 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*.

³²⁹ Ust. § 90 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů*.

³³⁰ Ust. § 189a zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

rozhodne o účasti pachatele na amnestii tak, že nařídí vyřazení přestupku z této evidence. Zápis do evidence přestupků provede služební funkcionář, který v kázeňském řízení rozhodoval v posledním stupni pomocí elektronického formuláře, jehož podobu a dálkový přístup spravuje Rejstřík trestů, a to do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.³³¹

Proti zápisu do evidence přestupků má osoba, která se domnívá, že údaje uvedené o její osobě v evidenci přestupků nejsou v souladu s provedeným řízením o jednání, které má znaky přestupku, rozhodnutím o účasti na amnestii nebo s rozhodnutím soudu, který rozhodl o žalobě proti rozhodnutí řízení o jednání, které má znaky přestupku, právo podat námitku. Námitku podává u služebního funkcionáře, který zápis provedl. V případě, že služební funkcionář nazná, že námitka je oprávněná, údaje v evidenci přestupků opraví a o tomto osobu, která námitku podala, vyrozumí. Pokud námitku jako odůvodněnou neshledá, rozhodne o neoprávněnosti námitky.³³² Proti rozhodnutí o neoprávněnosti námitky je možné podat odvolání, které nemá odkladný účinek. Na rozhodování o neoprávněnosti námitek se vztahuje správní řád, tedy před vydáním rozhodnutí o odmítnutí musí služební funkcionář umožnit podateli seznámit se s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim.³³³

3.7 Přezkoumávání rozhodnutí vydaných služebním funkcionářem v řízení ve věcech služebního poměru

Na základě procesní zásady dvojinstančnosti správního řízení lze obecně všechna nepravomocná rozhodnutí služebního funkcionáře napadnout řádným opravným prostředkem, kterými jsou odvolání nebo rozklad, případně proti příkazu také odpor. Proti pravomocným rozhodnutím služebního funkcionáře lze využít mimořádných opravných prostředků, kterými jsou přezkumné řízení a obnova řízení. Hlavním rozdílem právní úpravy přezkoumávání rozhodnutí zakotvené ve služebním zákoně oproti obecné právní úpravě správního řízení, spočívá především v konstrukci lhůt pro uplatnění opravných prostředků, které

³³¹ Ust. § 106 a § 107 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³³² Ibidem, ust. § 108.

³³³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 773-774.

jsou oproti správnímu řádu mnohem delší, a také, že v těchto řízeních rozhoduje služební funkcionář na základě návrhu jím zřízené poradní komise.³³⁴

3.7.1 Odvolání

Odvolání je nejčastěji využívaným typem řádného opravného prostředku v řízení ve věcech služebního poměru, který přichází v úvahu u všech rozhodnutí vydaných služebním funkcionářem, pokud zákon nestanoví jinak. Ve služební zákoně je odvolání upraveno v ust. § 190 ZSP, ale v některých případech je nutné využít obecné právní úpravy obsažené v ust. § 81 až § 93 SpŘ, ale také v souvislosti s poradní komisí je nutné zmínit ust. § 194 ZSP a také ust. § 209 ZSP, který upravuje zánik práva na odvolání. Odvolací řízení má dvě stádia, kdy první se odehrává před služebním funkcionářem, který napadené rozhodnutí vydal (přípravná fáze), a druhé před odvolacím orgánem, tedy nadřízeným služebním funkcionářem (přezkumná rozhodovací fáze).³³⁵

Účastník může podat odvolání proti nepravomocnému rozhodnutí služebního funkcionáře ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí, a to u služebního funkcionáře, který rozhodnutí vydal. Účastník má také právo vzít odvolání zpět, a to kdykoliv během odvolacího řízení až do doby, než mu je doručeno rozhodnutí o odvolání. Pokud však vezme odvolání zpět, nemůže jej již opětovně podat a má za následek zastavení řízení. Pokud v rozhodnutí chybí zcela nebo částečně nebo je nesprávné poučení o možnosti podání opravného prostředku, v důsledku čehož účastník podal odvolání až po stanovené lhůtě nebo u nepříslušného služebního funkcionáře, je na toto podání pohlíženo jako na včas podané, učinil-li tak účastník do 90 dnů od doručení rozhodnutí. Odvolání nemá odkladný účinek, s výjimkou odvolání proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, o náhradě škody nebo o povinnosti vrátit bezdůvodné obohacení.³³⁶

Forma podání odvolání se řídí obecnými ustanoveními řízení ve věcech služebního poměru (viz. [Kapitola 3.3.5 Podání a postoupení podání](#)), stejně tak

³³⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 774-775.

³³⁵ Ibidem, str. 776.

³³⁶ Ust. § 190 odst. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

jako zastupování účastníka řízení o odvolání (viz. [Kapitola 3.3.3 Zastoupení účastníka řízení](#)).

Pokud jde o obsahové náležitosti podání odvolání, tak zde musí být obsaženy údaje o tom, proti jakému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu jej napadá, tedy jaký výrok či výroky, popř. odůvodnění, napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo procesního postupu. Dále může a často i obsahuje tzv. petit, tedy návrh rozhodnutí, kterého se odvolatel domáhá. Odvolání se podává v takovém počtu stejnopisů, jako je počet účastníků řízení, to neplatí, bylo-li odvolání podáno elektronicky. Pokud odvolání trpí vadami, služební funkcionář vyzve účastníka k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu podle ust. § 175 odst. 2 ZSP. V případě neodstranění vad odvolání, musí služební funkcionář zvážit závažnost vady. Pokud bude např. chybět podpis odvolatele, není tedy stvrzeno, že odvolatel se ztotožňuje s obsahem podání, nebude se služební funkcionář, pokud nedojde k odstranění vady, tímto odvoláním zabývat. Jestliže bude odvolání trpět méně závažnou vadou, měl by se služební funkcionář, i přes neodstranění vady po výzvě, takovým odvoláním zabývat. V podmínkách řízení ve věcech služebního poměru nelze nijak vyloučit ani tzv. blanketní odvolání, tedy odvolání bez uvedení důvodů, jelikož služební zákon vysloveně odůvodnění odvolání nevyžaduje, to vychází z obecné úpravy správního řádu.³³⁷

Dle ustanovení § 190 odst. 5 ZSP, který byl do zákona vložen v souvislosti s přijetím zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, může odvolatel podle tohoto zákona požadovat odkladný účinek odvolání proti rozhodnutí, které by mohlo mít znaky odvetného opatření (např. rozhodnutí o propuštění, rozhodnutí, jímž dochází ke snížení platu), nebo žádat pozastavení jeho vykonatelnosti. Tento návrh lze podat pouze ve lhůtě pro podání odvolání. O návrhu rozhodne odvolací orgán bez zbytečného odkladu poté, co mu byl předán spis. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Smyslem zákona o ochraně oznamovatelů a uvedeného ustanovení ZSP je umožnit pracovníkům v soukromém i veřejném sektoru, tedy i příslušníkům, bezpečně podat oznámení

³³⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 777-778.

v rámci povinně zřizovaných interních mechanismů, případně externích mechanismů, a následně jim zajistit ochranu před možnými odvetnými opatřeními ze strany jejich zaměstnavatelů a dalších subjektů.³³⁸

Odvolací řízení je zahájeno dnem, kdy bylo odvolání doručeno služebnímu funkcionáři, který rozhodnutí vydal. Služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, může takové rozhodnutí zrušit nebo změnit (tzv. autoremedura), jestliže odvolání plně vyhoví. Proti tomuto rozhodnutí je možné podat odvolání. Jestliže tak služební funkcionář neučiní, sepíše stanovisko s důvody, proč tak neučinil a spolu se spisem jej do 15 ode dne podání předloží odvolacímu orgánu, tedy nadřízenému služebnímu funkcionáři.³³⁹ Stanovisko služebního funkcionáře, který rozhodl v první stupni, netvoří podklad pro rozhodnutí odvolacího orgánu, není pro něj závazné, ani není předmětem jeho rozhodování.³⁴⁰

Odvolací orgán nejprve přezkoumá, zda není odvolání opožděné nebo nepřípustné, a pokud tak nazná, odvolání zamítne a vyzoomí o tom odvolatele. Současně posoudí, zda nejsou dány důvody pro uplatnění mimořádných opravných prostředků. Následně přezkoumá, jestli mu byl poslán celý spis a jestli služební funkcionář, který rozhodoval v prvním stupni, provedl veškeré potřebné úkony. Pokud by odvolací orgán naznal, že je třeba doplnit dokazování, je povinen vyzvat účastníka k seznámení se s podklady a poskytnout mu k tomu přiměřenou lhůtu. Zákonnost řízení v prvním stupni přezkoumává v celém rozsahu³⁴¹, zatímco rozhodnutí a řízení pouze v rozsahu podaného odvolání a k procesním vadám přihlíží pouze, pokud by ovlivňovaly hmotná subjektivní práva účastníka³⁴². V odvolacím řízení se odvolací orgán musí vypořádat se všemi odvolacími důvody, jinak by se jednalo o vadu řízení, pro kterou by mohlo být rozhodnutí o odvolání správním soudem zrušeno.³⁴³

³³⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8, str. 780-781.

³³⁹ Ust. § 190 odst. 6 a 7 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴⁰ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 5. 2022, sp zn.: 30 Ad 10/2021.

³⁴¹ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2014, sp. zn.: 11 A 130/2011-78.

³⁴² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 783-784.

³⁴³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, sp. zn.: 3 As 51/2007-84.

Odvolací orgán je povinen o odvolání rozhodnout do 90 dnů ode dne jeho podání, kdy uvedená lhůta je pořádková, tedy nezakládá nezákonnost rozhodnutí, pouze dává účastníku možnost se bránit proti bezdůvodnému překročení pořádkové lhůty opatřením proti nečinnosti a popř. poté žalobou proti nečinnosti. Odvolací orgán postupuje na základě zjištěných poznatků a jejich posouzení a zároveň na základě návrhu poradní komise. Možnosti rozhodnutí odvolacího orgánu jsou:

- napadené rozhodnutí zruší a řízení zastaví – v rozhodnutí musí být řádně odůvodněny nejen důvody, které svědčí o nezákonnosti či nesprávnosti, ale také s důvody, pro které řízení zastavil
- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání služebnímu funkcionáři, který rozhodoval v prvním stupni – využívá se v případech, kdy rozhodnutí prvního stupně trpí takovými vadami, které nelze v rámci odvolacího odstranit, nebo vadami z hlediska zákonnosti, součástí rozhodnutí je i vyslovení názoru, jakým má být ve věci dále postupováno
- napadené rozhodnutí změní – zjištěny vady, které může v rámci odvolacího rozhodnutí opravit
- odvolání zamítne a rozhodnutí v prvním stupni potvrdí

Již z povahy rozhodnutí o odvolání jako rozhodnutí druhé instance vyplývá, že proti rozhodnutí o odvolání se již nelze dále odvolat a jeho doručením se takové rozhodnutí stává pravomocným. Po skončení řízení odvolací orgán vrátí spis, který mu byl společně s odvoláním postoupen, služebnímu funkcionáři zpět, společně s písemnostmi, které v odvolacím řízení pořídil či jinak získal, včetně rozhodnutí odvolacího orgánu.³⁴⁴

3.7.2 Rozklad

Řádný opravný prostředek, který je možné podat proti rozhodnutí předsedy vlády, ministra nebo vládou určeného člena vlády do 15 dnů ode dne jeho doručení. O rozkladu rozhoduje služební funkcionář, který napadené rozhodnutí

³⁴⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 784-785.

vydal. V řízení o rozkladu se postupuje podle zákonné úpravy odvolání uvedené v ust. § 190 ZSP.³⁴⁵

Základním rozdílem rozkladu oproti odvolání je, že o rozkladu rozhoduje služební funkcionář, který rozhodnutí vydal, a to na základě návrhu jím ustanovené poradní komise, tedy není zde věc předána služebnímu funkcionáři vyššího stupně. Z tohoto důvodu vyvstává otázka, zda je možné rozkladem napadené rozhodnutí nebo jeho část zrušit a věc vrátit k novému projednání služebnímu funkcionáři, který rozhodl v prvním stupni, když tento je totožný. Sporná je pak i otázka tzv. autoremedury, tedy když služební funkcionář prvního stupně nevyhoví podateli rozkladu a následně předá spis „sám sobě“ a bude pokračovat v řízení o rozkladu. Využití autoremedury tedy nejspíše nelze doporučit.³⁴⁶

3.7.3 Obnova řízení

Jedním z mimořádných opravných prostředků je obnova řízení upravená v ust. § 192 ZSP. Přezkum pravomocného rozhodnutí v rámci obnovy řízení je určený primárně k nápravě skutkových nesprávností. Řízení ukončené rozhodnutím, které již nabylo právní moci, je možné na základě žádosti obnovit, pokud:

- vyšla najevo nová skutečnost, která existovala v době původního řízení a kterou nemohl účastník, jemuž je ku prospěchu, bez svého zavinění v tomto řízení uplatnit
- rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky, o níž bylo příslušným orgánem rozhodnuto jinak
- rozhodnutí se opírá o důkaz, o němž se zjistilo, že je nepravdivý

Výše uvedené musí mít podstatný vliv na obsah rozhodnutí.³⁴⁷ V řízení se tedy nepřezkoumává zákonnost a správnost rozhodnutí, ale je nutné posoudit,

³⁴⁵ Ust. § 191 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 800.

³⁴⁷ Ust. § 192 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

zda nové skutečnosti či důkazy dříve neznámé anebo jiné zákonem vymezené překážkové skutečnosti způsobující nedostatky ve zjištění skutkového stavu a ve spojení s důkazy již provedenými ve věci mohou mít podstatný vliv na obsah rozhodnutí. Obnova řízení má dvě stádia, kdy prvním z nich je řízení o povolení obnovy, na které navazuje stádium nového řízení.³⁴⁸

Účastník může podat žádost o obnovu řízení do 90 dnů ode dne, kdy se o některém z důvodů dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Žádost je možné podat u jakéhokoliv služebního funkcionáře, který ve věci rozhodoval. Pokud tedy žádost obdrží služební funkcionář, který rozhodoval v prvním stupni a v dané věci proběhlo odvolací řízení, pak věc bezodkladně postoupí služebnímu funkcionáři, který rozhodoval v posledním stupni. Obnovit řízení je možné pouze na základě žádosti, obnovení řízení z moci úřední právní úprava služebního zákona neumožňuje. K tomuto Nejvyšší správní soud uvedl, že se lze důvodně domnívat, že důvodem nezakotvení dané možnosti obnovy řízení oproti obecné úpravě správního řádu bylo posílení právní jistoty, kdy bez iniciativy účastníka nebude zasahováno do pravomocných rozhodnutí.³⁴⁹

I v průběhu obnovení řízení o povolení obnovy platí povinnost šetřit práva nabytá v dobré víře. Platí tedy, že pokud v průběhu řízení vyjde najevo, že ačkoliv je důvod obnovy naplněn, byla by újma, která by zrušením rozhodnutí nebo jeho změnou vznikla některému účastníkovi, který nabyl práv v rozhodnutí v dobré víře, ve zjevném nepoměru k újmě, která by vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, potom se žádost o povolení obnovy rozhodnutím zamítne.³⁵⁰

Výsledkem řízení o povolení obnovy je tedy buď zamítnutí žádosti nebo povolení obnovy řízení. V případě nového řízení je příslušný služební funkcionář, který rozhodoval v prvním stupni, a ve věci rozhoduje na základě návrhu poradní

³⁴⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 802.

³⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn.: 1 As 425/2017-26.

³⁵⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 804.

komise. Novým rozhodnutím se původní rozhodnutí ruší a proti novému rozhodnutí je možné podat odvolání(rozklad).³⁵¹

3.7.4 Přezkumné řízení

Přezkumné řízení je druhým mimořádným opravným prostředkem k přezkumu pravomocných rozhodnutí, k němuž se přistupuje, pokud ve věci vyvstane pochybnost, že pravomocné rozhodnutí vydané služebním funkcionáře je v rozporu s právními předpisy, tedy z hlediska zákonnosti.³⁵² Účastník původního řízení anebo služební funkcionář může podat podnět k provedení přezkumného řízení, nicméně k zahájení dochází až na základě úkonu služebního funkcionáře, který je příslušný přezkumné řízení provést. I v případě rozporu přezkoumávaného rozhodnutí s právními předpisy však musí přezkoumávající orgán dbát na zachování proporcionality mezi právy účastníka nabytými v dobré víře a právní jistotou na straně jedné a požadavkem na zákonnost na straně druhé.³⁵³

Pravomocné rozhodnutí, o němž se účastník nebo služební funkcionář domnívá, že je v rozporu s právními předpisy, v případě Policie ČR, přezkoumá ministr vnitra. Jestliže podnět k přezkumnému řízení podá účastník, může přezkumné řízení provést i služební funkcionář, který přezkoumávané rozhodnutí vydal, pokud mu plně vyhoví. Pokud bylo ve věci vedeno odvolací řízení, může podnětu účastníka vyhovět i odvolací orgán.³⁵⁴

Jestliže ministr vnitra po předběžném posouzení věci neshledá důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podateli, což potvrzuje i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, dle kterého není ve služebním zákoně upraven postup služebního funkcionáře v případě, že neshledá důvod k tomu, aby vyhověl podnětu k zahájení přezkumného řízení, uplatní se tedy ust. § 94 odst. 1 SpŘ.³⁵⁵ 30denní lhůta pro vyrozumění podatele

³⁵¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8, str. 805.

³⁵² Ust. § 193 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

³⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2010, sp. zn.: 6 As 36/2009-162.

³⁵⁴ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8, str. 814.

³⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn.: 3 Ads 117/2012-26.

podle poradní sboru ministra vnitra začíná běžet dnem, kdy služební funkcionář obdržel podnět k přezkumnému řízení.³⁵⁶

Jestliže ministr vnitra po předběžném posouzení dojde k závěru, že lze mít důvodné za to, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, je povinen z úřední povinnosti zahájit přezkumné řízení. Podle ust. § 193 odst. 4 ZSP lze přezkumné řízení zahájit do 4 let ode dne nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí a rozhodnutí v něm lze učinit do 5 let ode dne nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí. Podle ust. § 96 odst. 1 SpŘ vydá ministr vnitra usnesení o zahájení přezkumného řízení, proti kterému se lze odvolat.³⁵⁷

Stejně jako u ostatních opravných prostředků rozhoduje přezkumný orgán na základě návrhu poradní komise. Pokud přezkumný orgán po zahájení řízení zjistí, že k porušení právních předpisů nedošlo, řízení usnesením zastaví a toto poznamená do spisu. Proti takovému usnesení není přípustný řádný opravný prostředek. Pokud však považuje přezkoumávané rozhodnutí za nezákonné, toto zruší a současně řízení zastaví, nebo změní, popř. zruší a věc vrátí služebnímu funkcionáři prvního stupně k novému projednání. Zrušit rozhodnutí a zastavit řízení přichází v úvahy tehdy, kdy přezkoumávané rozhodnutí vůbec nemělo být vydáno. Jestliže je porušení právního předpisu zjevné ze spisového materiálu, může přezkumný orgán provést zkrácené přezkumné řízení, tedy rovnou vydat rozhodnutí, kterým přezkoumávané rozhodnutí zruší nebo změní, popř. zruší a věc vrátí služebnímu funkcionáři prvního stupně k novému projednání.³⁵⁸

3.7.5 Poradní komise

O odvolání (rozkladu), v obnoveném řízení, v přezkumném řízení a o námitkách proti služebnímu hodnocení rozhoduje služební funkcionář na základě návrhu poradní komise. Členy poradní komise jmenuje a pravidla jejího jednání

³⁵⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 815.

³⁵⁷ Ibidem, str. 815-816.

³⁵⁸ Ibidem, str. 816-817.

stanoví služební funkcionář, pro kterého poradní komise připravuje návrh rozhodnutí.³⁵⁹

Služební funkcionář tedy nesmí o opravném prostředku a námitce proti služebnímu hodnocení rozhodnout bez předložení věci poradní komisi. Pokud by tak učinil, bylo by rozhodnutí nezákonné. Návrh poradní komise nijak nepřispívá ke zjištění skutkového stavu věci, tudíž jej nelze považovat ani za podklad pro rozhodnutí. Poradní komise nabývá svého významu především v řízení o rozkladu a v přezkumném řízení, kdy jde o rozhodování ministra vnitra, jehož role se v praxi běžně redukuje v podstatě na podpis rozhodnutí, které mu je předloženo. Obdobně je tomu u policejního prezidenta. Při rozhodování služebních funkcionářů nižší stupňů již význam poradní komise klesá.³⁶⁰

Zvláštní pozornost by měla být věnována zejména otázce nezávislého a odborného složení poradní komise, nicméně právní úprava nijak blíže nespecifikuje požadavky na odbornost či postavení člena poradní komise, a to ani po věcné či právní stránce. Účel a úloha poradní komise by měla být dána služebním předpisem určujícím systém jmenování členů komise a jejich počet, pravidla jednání a způsob hlasování nastavit tak, aby vždy zajišťoval co největší možný předpoklad odbornosti a nestrannosti. V případě Policie ČR je takovým předpisem Rozkaz policejního prezidenta č. 187/2017 ze dne 1. listopadu 2017, kterým se zřizuje poradní komise policejního prezidenta a některých služebních funkcionářů. Ohledně členů poradní komise může vyvstat otázka podjatosti, se kterou je třeba se procesně vypořádat. Pokus služební předpis nestanoví jinak, tak, jak se předjímá v ust. § 134 odst. 4 SpŘ, tedy že o námitce podjatosti by rozhodovala komise jako celek, avšak hlasování by se nemohl zúčastnit člen, proti němuž námitka směřovala. Pokud by se komise shodla na vyloučení člena, byl by nahrazen jinou osobou jmenovanou služebním funkcionářem. Pokud by

³⁵⁹ Ust. § 194 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶⁰ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 824.

komise nebyla způsobilá se o námitce podjatosti usnést, ustanovil by služební funkcionář komisi novou.³⁶¹

3.8 Výkon rozhodnutí a přezkoumávání pravomocných rozhodnutí soudem

3.8.1 Výkon rozhodnutí

Výkonem rozhodnutí se rozumí exekuční vymožení splnění rozhodnutím uložené povinnosti, která nebyla dobrovolně a řádně splněna účastníkem řízení a zároveň jsou splněny i další zákonné podmínky pro autoritativní vynucení jejího splnění. Těmito podmínkami jsou existence vykonatelného rozhodnutí a marné uplynutí lhůty pro splnění povinnosti, pokud byla ve výrokové části rozhodnutí uvedena. Rozhodnutí ukládající povinnost je vykonatelné nabytím právní moci, nebo dnem pozdějším uvedeným ve výrokové části rozhodnutí, kdy v podmínkách řízení ve věcech služebního poměru se jedná o rozhodnutí vyjmenovaná v ust. § 190 odst. 4 ZSP a příkaz, kterým byl uložen kázeňský trest za jednání, které má znaky přestupku. Ostatní rozhodnutí nabývají vykonatelnosti v okamžiku jejich oznámení a pokud byla stanovena lhůta ke splnění povinnosti, pak také jejím marným uplynutím.³⁶²

Ustanovení § 195 odst. 1 ZSP upravuje výkon rozhodnutí, kterým byla uložena povinnost k peněžitému plnění, kdy služební funkcionář, v případě nesplnění této povinnosti, rozhodne o srážkách ze služebního příjmu nebo výsluhových nároků. K vydání rozhodnutí o srážkách ze služebního příjmu či výsluhových nároků je příslušný služební funkcionář, který vykonatelné rozhodnutí vydal. Exekuci na peněžité plnění provádí služební funkcionář, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. Ke vzájemnému vztahu služebního zákona a správního řádu lze uvést, že zákon o služebním poměru je speciální jen co do

³⁶¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 824-825.

³⁶² *Ibidem*, str. 829.

určení exekučního orgánu a způsobu provedení exekuce, zatímco při řešení ostatních otázek je třeba vycházet z ust. § 106 odst. 3 SpŘ.³⁶³

Rozhodnutí ve smyslu vydání exekučního příkazu musí obsahovat vedle obecných náležitostí rozhodnutí také způsob provedení exekuce, výši peněžité povinnosti a odkaz na exekuční titul, což je dovozováno z § 178 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Na základě exekučního příkazu může plátce služebního příjmu či výsluhových nároků započít se srážkami. Z uvedeného vyplývá, že exekuční příkaz musí být doručen nejen dlužníkovi, ale také plátcí.³⁶⁴

Nelze-li zajistit výkon exekuce podle výše uvedeného, ředitel bezpečnostního sboru, tedy v tomto případě policejní prezident, podá návrh soudu na nařízení výkonu rozhodnutí.³⁶⁵ Uvedené stojí v poměru speciality vůči ust. § 106 SpŘ a jiný postup tedy není možný. Návrh na zahájení výkonu rozhodnutí se podává na místně příslušný okresní soud podle trvalého pobytu dlužníka. Soud nařizuje výkon rozhodnutí usnesením. Provedením svého rozhodnutí nepověří exekutora, ale provede je sám prostřednictvím vlastních pravomocí a personálních i administrativních sil.³⁶⁶

3.8.2 Přezkoumávání pravomocných rozhodnutí soudem

Pravomocné rozhodnutí služebního funkcionáře v řízení ve věcech služebního poměru může být přezkoumáno na základě žaloby podané k příslušnému krajskému soudu ve věcech správního soudnictví. Žaloba musí být podána do 60 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.³⁶⁷ Aby žádost nebyla soudem zamítnuta, musí splňovat zákonné náležitosti uvedené v ust. § 37 a § 71 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, především správné označení napadeného rozhodnutí, vymezení žalobního petitu a dále úplné a správné

³⁶³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 829-830.

³⁶⁴ Ibidem, str. 830.

³⁶⁵ Ust. § 195 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

³⁶⁶ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 831.

³⁶⁷ Ust. § 196 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*.

vymezení žalobních bodů, tzn. důvodů, pro které žalobce považuje rozhodnutí za nezákonné.³⁶⁸

Účastníky soudního řízení jsou žalobce a žalovaný služební funkcionář, který rozhodl ve věci v posledním stupni. V řízení se posuzuje především zákonnost rozhodnutí, ale na návrh stran je možné provést důkazy, které s váží ke skutkové stránce případu. Soud je oprávněn ve věci rozhodnout i bez nařízení ústního jednání, pokud s tím účastníci budou souhlasit, a také tehdy, kdy bude rozhodnutí služebního funkcionáře trpět takovými vadami, které by ani při ústním jednání nebylo možné odstranit a rozhodnutí je tedy třeba zrušit. V soudním řízení bude rozhodnuto rozsudkem soudu, který buď žalobu zamítne, nebo napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí služebnímu funkcionáři k dalšímu řízení, nebo vysloví jeho nicotnost, případně vysloví, že se od uloženého trestu upouští, nebo může výrok o uloženém trestu zmírnit. Dalším možným způsobem skončení řízení je uspokojení navrhovatele, které má za následek zastavení řízení. Opravným prostředkem ve vztahu k pravomocnému rozsudku krajského soudu ve správním soudnictví, tak i velké části procesních rozhodnutí je kasační stížnost, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Obdobně jako krajský soud může i Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítnout, nebo rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu projednání, pokud nerozhodne ve věci sám.³⁶⁹

³⁶⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8. str. 832.

³⁶⁹ *Ibidem*, str. 833.

4 Návrhy *de lege ferenda*

4.1 Změna právní úpravy služebního předpisu

Ustanovení § 5 odst. 1 ZSP uvádí:

- Služební předpis stanoví zejména rozsah oprávnění příslušníků, kteří řídí výkon služby dalších příslušníků (dále jen „vedoucí příslušník“), dávat podřízeným příslušníkům rozkazy k výkonu služby.

Tato formulace vyvolává dojem, že adresátem služebního předpisu je výlučně vedoucí příslušník, jemuž se služebním předpisem vymezuje rozsah oprávnění dávat podřízeným příslušníkům rozkazy k výkonu služby. Dle vyjádření Nejvyššího správního soudu je poněkud bizarně definován a podle ustáleného názoru jak judikatury, tak doktríny, se jedná o normativní nástroj, který na základě zákona zmocňuje služebního funkcionáře k úpravě určitých vztahů uvnitř bezpečnostního sboru.³⁷⁰ Proto *de lege ferenda* navrhuji, aby ust. § 5 ZSP bylo upraveno takto:

- (1) Služební předpis stanoví rozsah oprávnění a povinností příslušníků.*
- (2) K vydání služebního předpisu je oprávněn služební funkcionář. Služební funkcionář je povinen zajistit vedení přehledu platných služebních předpisů a tento přehled průběžně aktualizovat.*
- (3) Služební předpis je pro příslušníky závazný.*

Z uvedeného již vyplývá, že adresátem služebního předpisu jsou všichni příslušníci bezpečnostních sborů.

4.2 Změna v účastnících řízení

Vzhledem k přijetí zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který opustil konstrukci tzv. návrhových přestupků, na které je v poznámce pod čarou odkazováno, nedošlo k s tím spojené úpravě služebního zákona. V současné době je ustálený názor, že pojem „navrhovatel“ je vzhledem ke zmiňované úpravě nutno považovat za obsoletní, jelikož z hlediska procesních práv, která přísluší účastníkovi řízení ve věcech služebního poměru,

³⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2009, sp. zn.: 6 Ads 129/2008.

kteřá nejsou u navrhovatele zákonem o služebním poměru nijak omezena, by mohlo docházet k nelogickým oprávněním navrhovatele, který by se např. mohl odvolat do výroku o výši kázeňského trestu.

Dále s ohledem na ust. § 107 a § 110 ZSP je nutné za účastníky řízení ve věci náhrady škody považovat dědice příslušníka a osobu, která uhradila náhrady spojené s pohřbem příslušníka.

Vzhledem k výše uvedenému *de lege ferenda* navrhuji, aby bylo ust. § 169 ZSP upraveno takto:

Účastníkem řízení (dále jen „účastník“) je příslušník, bývalý příslušník, pozůstalý po příslušníkovi, dědic příslušníka nebo osoba, která uhradila náklady spojené s pohřbem příslušníka.

Avšak ani tento výčet účastníků řízení není možné považovat za taxativní a je povinností služebního funkcionáře v řízení vždy náležitě prověřovat okruh účastníků.

4.3 Změna v rozkladu

Právní úprava rozkladu, jakožto řádného opravného prostředku, upravená ust. § 191 ZSP, plně odkazuje na ust. § 190 ZSP, tedy právní úpravu řádného opravného prostředku odvolání. Vzhledem k tomu, že rozklad je možné podat proti nepravomocnému rozhodnutí předsedy vlády, ministra nebo vládou určeného člena vlády, kteří rozhodovali v prvním stupni řízení, a není již služebního funkcionáře vyššího stupně, kterému by bylo řízení o rozkladu předáno, rozhoduje o rozkladu též služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal. Z tohoto důvodu je vyloučen devolutivní účinek.

Dále v řízení o odvolání je možné využít možnosti tzv. autoremedury, tedy služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, jej může zrušit nebo změnit, pokud tak vyhoví odvolání v celém rozsahu. Jestliže tak neučiní, je povinen předložit odvolání spolu se svým stanoviskem do 15 dnů ode dne jeho podání odvolacímu orgánu. Toto se v případě rozkladu jeví jako nelogické, aby též služební funkcionář vydal stanovisko a následně pak o rozkladu rozhodl jako dovolací orgán.

Na základě výše uvedeného tedy *de lege ferenda* navrhuji, aby bylo ust. § 191 ZSP upraveno následovně:

(1) *Proti rozhodnutí předsedy vlády, ministra nebo vládou určeného člena vlády je možno podat rozklad do 15 dnů ode dne jeho doručení.*

(2) *Jestliže účastník v důsledku chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podal rozklad po uplynutí stanovené lhůty nebo u nepřislušného služebního funkcionáře, má se za to, že jej podal včas a u příslušného služebního funkcionáře, učiní-li tak nejpozději do 90 dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.*

(3) *Účastník může vzít rozklad zpět, dokud mu není doručeno rozhodnutí o rozkladu. Vezme-li účastník rozklad zpět, nemůže je podat znovu.*

(4) *Rozklad nemá odkladný účinek.*

(5) *O rozkladu rozhoduje služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, na základě návrhu poradní komise. Napadené rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, přezkoumává v rozsahu, jaký je uveden v rozkladu. Zákonnost přezkoumává v celém rozsahu. K vadám řízení přihlíží jen tehdy, pokud mohly mít vliv na zákonnost nebo správnost napadeného rozhodnutí.*

(6) *Služební funkcionář je povinen rozhodnout o rozkladu bez zbytečného odkladu, nejpozději do 90 dnů ode dne jeho podání. Jsou-li pro to důvody, služební funkcionář rozhodnutí změní, nebo zruší a řízení zastaví; jinak rozklad zamítne a rozhodnutí potvrdí.*

(7) *Proti rozhodnutí o rozkladu není možno podat odvolání.*

ZÁVĚR

Vzhledem k zaměření dané práce na bezpečnostní sbor Policie České republiky byla úvodní část této práce zasvěcena nejen historickému vývoji policie a četnictva na území České republiky, ale i vzniku samotného slova „policie“ a poté byl nastíněn současný stav Policie České republiky.

Ještě před rozborem samotného řízení ve věcech služebního poměru jsem definoval služební poměr jako pracovněprávní vztah mezi státem a příslušníkem, a ohlédl jsem se za prameny vzniku služebního poměru až do doby Rakouska-Uherska a jeho následným vývojem, který pokračoval až do současnosti, přičemž lze předpokládat, že s ohledem na vývoj společnosti jako takové bude i tento vývoj pokračovat nadále do budoucna. V rámci provedené komparace pracovního poměru zaměstnance a služebního poměru příslušníka Policie České republiky byly vymezeny základní odlišnosti obou poměrů, odvíjející se od jejich samotné odlišné podstaty, kdy pracovní poměr jako soukromoprávní vztah je charakterizován rovností subjektů, zatímco služební poměr je charakteristický hierarchickou strukturou nadřízenosti a podřízenosti.

Hlavním účelem této práce bylo poskytnout nejen ucelený rozbor části dvanácté zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů upravující řízení ve věcech služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů se zaměřením na Policii České republiky, ale také snaha poukázat a odpovědět na nejasné otázky spojené s tímto řízením a to i ve světle judikatury soudů správního soudnictví, díky čemuž by mohla být tato práce přínosem pro služební funkcionáře bezpečnostních sborů, tedy hlavně služební funkcionáře v řadách Policie České republiky. Vzhledem k tomu, že právní úprava obsažená v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů není úpravou komplexní, nýbrž se jedná o *lex specialis*, kdy je subsidiárně používán správní řád, byl rozbor jednotlivých ustanovení zákona o služebním poměru bezpečnostních sborů doplňován rozborem obecné právní úpravy správního řízení podle správního řádu, a to zejména tam, kde je třeba, aby byl průběh řízení v souladu se zákonem a vydaná rozhodnutí netrpěla vadami, pro které by se řízení musela

opakovat, vydaná rozhodnutí rušit a narušovat tím práva jednotlivých účastníků řízení, jakožto i prodlužovat délku řízení a navyšovat náklady na taková řízení.

V závěru práce bylo poukázáno na nedostatky současné právní úpravy týkající se definice služebního předpisu, účastníků řízení a právní úpravy rozkladu, kdy jsem předložil návrh změn *de lege ferenda* tak, aby byly tyto nedostatky odstraněny.

Seznam použité literatury

Monografie

BĚLINA, Miroslav, PICHRT, Jan. *Pracovní právo*. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-667-8.

CHROBÁK, Jiří. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-539-2.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-52-4.

MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva IV*. Praha: Police history, 2011. ISBN 978-80-86477-55-8.

NOVÝ, Karel. *Služební poměr příslušníků Policie České republiky: základy teorie pracovního práva: výkon služby, finanční a jiné náležitosti: sociální ochrana policistů*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-176-6.

ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-193-6.

TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. Olomouc: ANAG 2023. ISBN 978-80-7554-399-8.

Právní předpisy a další výstupy veřejných institucí

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 5. 10. 1922 č. 295/1922 Sb., k provedení zákona č. 230/1922 Sb., *o sborech stráže bezpečnosti*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 393/2006 Sb., *o zdravotní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 487/2004 Sb., *o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 11/1918 Sb., *o zřízení samostatného státu československého*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 100/1970 Sb., *o služebním poměru příslušníků sboru národní bezpečnosti*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 131/2002 Sb., *o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 230/1922 Sb., *o sborech stráže bezpečnosti*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 280/2009 Sb., *daňový řád, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 297/2016 Sb., *o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 299/1920 Sb., *o četnictvu*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 300/2008 Sb., *o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 21. 7. 2004, sp. zn.: II. ÚS 583/2003. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn.: II. ÚS 788/02. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález ústavního soudu ze dne 11. 5. 1999, sp. zn.: I. ÚS 13/98. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 2000, sp. zn.: III. ÚS 58/2000. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2005, sp. zn.: II. ÚS 329/04. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn.: I. ÚS 1849/08. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn.: II. ÚS 788/02. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2009, čj. 6 Ads 129/2008-66. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 05. 2009, sp. zn.: 4 Ads 138/2008. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 03. 2009, sp. zn.: 4 Ads 149/2008. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 08. 2013, sp. zn.: 2 As 134/2011-200. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, sp. zn.: 3 Ads 79/2011-62. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2015, sp. zn.: 6 As 62/2014-69. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2021, sp. zn.: 3 Ad 4/2018-235. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, sp. zn.: 1 As 185/2016-36. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn.: 1 As 27/2011-81. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn.: 8 As 6/2016-34. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2014, sp. zn.: 4 As 171/2014-26. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn.: 3 Ads 61/2013. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, sp. zn.: 5 As 16/2011. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2017, sp. zn.: 6 Ad 3/2015-50. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, sp. zn.: 4 Ads 114/2009-49. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, sp. zn.: 5 As 7/2011-48. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2017, sp. zn.: 6 Ad 11/2013-29. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, sp. zn.: 5 A 144/2001-59. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2008, sp. zn.: 1 As 29/2008. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2013, sp. zn.: 7 Ca 210/2009-52. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2010, sp. zn.: 8 Afs 21/2009-243. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2003, sp. zn.: 7 A 112/2002-36. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn.: 2 As 88/2006-56. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn.: 1 Ans 5/2010-172. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, sp. zn.: 9 As 90/2008-70. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2017, sp. zn.: 2 As 12/2017-57. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 8. 2014, sp. zn.: 78 A 19/2013-36. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn.: 9 Afs 28/2010-79. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2006, sp. zn.: 5 As 39/2004-66. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2018, sp. zn.: 5 Ad 2/2015-65. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2012, sp. zn.: 2 Ans 14/2012-41. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn.: 1 As 90/2010-95. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2013, sp. zn.: 4 As 6/2013-28. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2010, sp. zn.: 5 As 44/2010-56. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2011, sp. zn.: 8 As 16/2011-83. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2008, sp. zn.: 4 Ads 83/2008-93. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2011, sp. zn.: 51 Ca 17/2009-31. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn.: 1 As 100/2008-61. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2015, sp. zn.: 6 As 62/2014-69. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 10. 2008, sp. zn.: 15 Ca 77/2008-48. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn.: 1 Afs 58/2009-541. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2008, sp. zn.: 2 As 74/2007-55. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2010, sp. zn.: 10 Ca 15/2009-49. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2011, sp. zn.: 3 Ads 132/2010-109. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 8. 2011, sp. zn.: 22 Ca 293/2009-30. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, sp. zn.: 1 As 33/2011-58. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, sp. zn.: 1 As 157/2012-40. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2009, sp. zn.: 5 As 29/2009-48. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2012, sp. zn.: 5 Azs 2/2012-49. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn.: 9 As 263/2015. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, sp. zn.: 8 Afs 47/2007-90. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn.: 7 As 23/2011-82. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2011, sp. zn.: 4 Ads 139/2011-400. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn.: 1 Afs 58/2009-541. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn.: 6 Ads 77/2013-54. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2006, sp. zn.: 7 Ca 104/2005-26. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2012, sp. zn.: 4 Ads 89/2011. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 9. 2008, sp. zn.: 53 Ca 2/2008. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, sp. zn.: 1 As 303/2016. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn.: 7 As 43/2004-51. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2006, sp. zn.: 8 As 8/2005-57. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn.: 5 As 35/2014. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, sp. zn.: 5 As 35/2014-25. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2022, sp. zn.: 4 As 176/2021. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2000, sp. zn.: 28 Ca 145/99. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2009, sp. zn.: 29 Cdo 1830/2007. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 5. 2022, sp. zn.: 30 Ad 10/2021. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2014, sp. zn.: 11 A 130/2011-78. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, sp. zn.: 3 As 51/2007-84. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn.: 1 As 425/2017-26. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2010, sp. zn.: 6 As 36/2009-162. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn.: 3 Ads 117/2012-26. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2009, sp. zn.: 6 Ads 129/2008. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007. Sp. zn. Konf 26/2005-9. Dostupné z: ASPI, Wolters Kluwer.

Internetové zdroje

Historie četnictva a policie. [online]. [Cit. 27.1.2024] Dostupné z:

<https://www.policie.cz/clanek/historie-cetnictva-a-policie-historie-cetnictva-a-policie.aspx?q=Y2hudW09MTU%3d>

Početní stavy příslušníků Policie České republiky. [online]. [Cit. 28.1.2024].

Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2023-pocetni-stavy-prislusniku-policie-ceske-republiky.aspx>

Početní stavy. [online]. [Cit. 28.1.2024]. Dostupné z:

<https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2021-pocetni-stavy.aspx>

Útvary s celostátní působností. [online]. [Cit. 28.1.2024] Dostupné z:

<https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-celostatni-pusobnosti.aspx>

Závěr poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu č. 131 ze dne 14.

2. 2014. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 50 ze dne 11. 12.

2006. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání č.

169 ze dne 31. 5. 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 35 ze dne 12. 6.

2006. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Přílohy

Příloha č.1 - ZPPP č. 100/2012, *závazný pokyn policejního prezidenta, kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.*

100

**ZÁVAZNÝ POKYN
policejního prezidenta
ze dne 27. července 2012,**

**kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb.,
o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů**

ČÁST TŘETÍ

Požadavky na tělesnou zdatnost uchazeče o přijetí do služebního poměru nebo policisty pro výkon služby na služebním místě, na které má být ustanoven

(k § 13 odst. 1 písm. e), § 15 odst. 4 a § 79 odst. 4)

Čl. 3

(1) Cílem posuzování fyzické způsobilosti uchazeče o přijetí do služebního poměru (dále jen „uchazeč“) nebo policisty pro výkon služby na služebním místě, na které má být ustanoven, je zjistit, zda úroveň rozvoje jejich pohybových schopností a dovedností (dále jen „fyzická způsobilost“) je dostatečná pro výkon služby na služebním místě, na které má být ustanoven.

(2) Posuzování fyzické způsobilosti je organizováno formou testů tělesné zdatnosti (dále jen „testy“).

Obsah testů, jejich popis a bodové hodnocení

a kritéria hodnocení pro jejich splnění

A) Obsah, popis a bodové hodnocení jednotlivých testů

Test č. 1 - člunkový běh 4 x 10 m

Potřeby: stopky, 2 mety cca 40 cm vysoké, 10 m rovného neklouzavého terénu.

Úkol: uběhnout vzdálenost 4 x 10 m stanoveným způsobem v co nejkratším čase.

Popis: start (na povel) vedle mety, běží se šikmo mezi metami, meta č. 2 se obíhá, stejným způsobem se vrací zpět a obíhá se meta č. 1; třetí úsek se běží přímo, následuje dotek mety č. 2, rychlý obrat a při doteku mety č. 1 se zastavuje čas.

Měření: na 0,1 s.

Ověřovaná schopnost: rychlostní obratnost převážně dolních končetin.

Body	Výkon	Body	Výkon
1	16,0	11	11,4
2	15,5	12	11,2
3	15,0	13	11,0
4	14,5	14	10,8
5	14,0	15	10,5
6	13,4	16	10,3
7	12,8	17	10,1
8	12,3	18	9,8
9	11,9	19	9,6
10	11,6	20	9,4

Za každé další zrychlení o 0,2 s připočítat 1 bod.

Test č. 2 – Přítah na hrazdě (opakovaně)

Potřeby: hrazda.

Úkol: maximální počet přítahů stanoveným způsobem.

Popis: ve visu na hrazdě paže propnuty, úchop nadhmatem, nebo podhmatem, nohy bez kontaktu s podložkou, přítah tak, aby brada při dokončení cviku byla nad úrovní hrazdy, a zpět do visu s nataženými pažemi bez dopomoci nohou.

Měření: počet správně provedených přítahů.

Ověřovaná schopnost: vytrvalostní síla převážně širokého zádového svalu, svalů mezilopatkových a pletence ramenního.

Body	Výkon	Body	Výkon
1	-	11	9
2	-	12	10
3	1	13	11
4	2	14	12
5	3	15	13
6	4	16	14
7	5	17	15
8	6	18	16
9	7	19	17
10	8	20	18

Za každý další přítah připočítat 1 bod.

Test č. 3 – klik - vzpor ležmo (opakovaně)

Potřeby: neklouzavá podložka.

Úkol: maximální počet kliků bez přerušení, stanoveným způsobem a bez zapření nohou.

Popis: leh na bříše, skrčené paže opřít dlaněmi o zem, špičky prstů v úrovni ramen směřují vpřed, hlava směřuje vpřed. Dopnutím paží v loktech vzpor ležmo. Pokrčením paží v loktech lehkým dotekem hrudníku o podložku a zpět do kliku. Trup je zpříma, pánev se nevysazuje, ani neprohýbá.

Měření: počet správně provedených cviků bez přerušení.

Ověřovaná schopnost: vytrvalostní síla převážně svalstva hrudníku a svalů pletence ramenního.

Body	Výkon	Body	Výkon
1	12	11	32
2	14	12	34
3	16	13	36
4	18	14	38
5	20	15	40
6	22	16	41
7	24	17	43
8	26	18	45
9	28	19	47
10	30	20	49

Za každé další dva kliky připočítat 1 bod.

Test č. 4 – celomotorický test, CMT test (opakovaně), 2 minuty

Potřeby: stopky, měkčí podložka.

Úkol: maximální počet cviků stanoveným způsobem.

Popis: ze stoje spatného přes dřep do lehu na břicho, zvednout ruce z podložky, přejít zpět opět přes dřep do stoje spatného, dále se pokračuje přes dřep do lehu na napřímená záda, ruce se dotknou podložky podél těla a zpět přes sed a dřep do stoje spatného. Za každý přechod do stoje spatného je počítáno jedno provedení cviku.

Měření: počet správně provedených cviků.

Ověřovaná schopnost: silově-obratnostní vytrvalost svalů fázických i posturálních.

Body	Výkon	Body	Výkon
1	12	11	32
2	14	12	34
3	16	13	36
4	18	14	38
5	20	15	40
6	22	16	41
7	24	17	43
8	26	18	45
9	28	19	47
10	30	20	49

Za každé další dva cviky do stoje spatného připočítat 1 bod.

Test č. 5 - běh na 1000 m – ověřovaná schopnost střednědobé vytrvalosti

Potřeby: přehledný přesně vyměřený okruh s rovným povrchem bez výrazného převýšení, stopky, startovní čísla, píšťalka nebo startovací pistole.

Úkol: uběhnout vzdálenost 1000 m v co nejkratším čase.

Popis: skupinový start (počet běžců se volí podle počtu organizátorů, na dva organizátory maximálně 15 běžců), běžícím se průběžně sděluje čas.

Měření: čas měříme s přesností na 1 s.

Body	Výkon	Body	Výkon
1	6:00	11	4:00
2	5:45	12	3:50
3	5:30	13	3:40
4	5:15	14	3:30
5	5:00	15	3:20
6	4:50	16	3:10
7	4:40	17	3:05
8	4:30	18	3:00
9	4:20	19	2:55
10	4:10	20	2:50

Za každé další zrychlení o 5 s připočítat 1 bod.

B) Obsah a kritéria hodnocení pro splnění testů

(1) Kritéria hodnocení pro 1. skupinu:

- a) provádějí se testy č. 1 až 5,
- b) pro splnění je nutné v každém testu získat minimálně 6 bodů, v celkovém součtu je nutné získat minimálně 50 bodů,
- c) policista, resp. uchazeč, musí uplavat 100 m volným způsobem v čase do 2:30 minut.

(2) Kritéria hodnocení pro 2. skupinu:

- a) provádějí se testy č. 1, 3 až 5,
- b) pro splnění je nutné v každém testu získat minimálně 4 body, v celkovém součtu je nutné získat minimálně 36 bodů.

(3) Kritéria hodnocení pro 3. skupinu:

- a) provádějí se testy č. 1, 4 a 5,
- b) *pro splnění je nutné v každém testu získat minimálně 1 bod, v celkovém součtu je nutné získat minimálně 18 bodů.*

(4) Kritéria hodnocení pro 4. skupinu:

- a) provádějí se testy č. 1, 4 a 5,
- b) *pro splnění je nutné v celkovém součtu získat minimálně 9 bodů.*

(5) Obsah testů jejich popis a bodové hodnocení a kritéria hodnocení pro jejich splnění pro podskupiny 1A, 1B a 1C jsou uvedeny v příloze č. 3.

(6) Obsah testů a kritéria hodnocení pro podskupinu 1D:

- a) běh na 2800 m do 13 minut,

- b) běh na 100 m do 13,5 s,
- c) kliky – 40 opakování bez přerušení,
- d) sed-leh – 90 opakování v čase 2 minut,
- e) šplh na 4 m laně bez přírazu do 7 s,
- f) skok do dálky z místa minimálně 200 cm,
- g) shyby na hrazdě nadhmatem minimálně 10 opakování,
- h) plavání 100 m volný způsob do 2:05 minut.

(7) Obsah testů jejich popis a bodové hodnocení a kritéria hodnocení pro jejich splnění pro podskupinu 1E jsou uvedeny v příloze č. 4.

(8) Obsah testů a kritéria hodnocení pro podskupinu 2A:

- a) policista, resp. uchazeč, musí splnit testy pro 2. skupinu,
- b) dále musí splnit plavecký test v následujícím složení:
 1. uplavání 400 m volným způsobem v čase do 10 minut,
 2. uplavání 25 m pod vodní hladinou na nádech se startem,
 3. zanoření se na nádech do hloubky 5 metrů a vytažení určeného předmětu na hladinu.

(9) Obsah testů a kritéria hodnocení pro podskupinu 2B:

- a) policista, resp. uchazeč, musí splnit testy pro 2. skupinu,
- b) dále musí uplavat 400 m volným způsobem v čase do 10 minut.

(10) Kritéria hodnocení pro podskupinu 2C:

- a) provádějí se testy č. 1, 3 až 5,
- b) pro splnění je nutné v celkovém součtu získat minimálně 25 bodů.

(11) Kritéria hodnocení pro podskupinu 4A:

- a) provádějí se testy č. 3 až 5,
- b) *pro splnění je nutné v celkovém součtu získat minimálně 3 body.*

Příloha č. 2 - ZPPP č. 75/2013, *závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc), ve znění pozdějších předpisů.*

75

ZÁVAZNÝ POKYN

policejního prezidenta

ze dne 12. dubna 2013,

kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat

a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků

Policie České republiky (personální pravomoc)

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, **s t a n o v í m:**

ČÁST PRVNÍ OBECNÉ USTANOVENÍ

Čl. 1

Tímto závazným pokynem svěřuje policejní prezident jako ředitel bezpečnostního sboru pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru (dále jen „personální pravomoc“) příslušníků Policie České republiky (dále jen „policista“) ostatním služebním funkcionářům, nevyhradil-li si v konkrétním případě jinak.

ČÁST DRUHÁ

OBECNÁ PERSONÁLNÍ PRAVOMOC SLUŽEBNÍCH FUNKCIONÁŘŮ

Čl. 2

Policejní prezident

Policejní prezident

- a) ustanovuje policistu na služební místo
 1. v Policejním prezidiu České republiky (dále jen „policejní prezidium“), s výjimkou policistů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) a čl. 4 písm. a),
 2. ředitele krajského ředitelství Policie České republiky (dále jen „policie“),

b) rozhoduje

1. o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), pokud není v tomto závazném pokynu uvedeno jinak,
2. o zařazení policistů do zálohy činné a o vynětí z této zálohy,
3. o přijetí občana do služebního poměru a jeho ustanovení na služební místo v policejním prezidiu, s výjimkou uvedenou v čl. 3 odst. 1 písm. b) bodu 2 a čl. 4 písm. b) bodu 2,
4. o náhradě škody ve vztahu k náměstkovi policejního prezidenta pro ekonomiku a k řediteli krajského ředitelství policie,
5. o písemné žádosti policisty o jeho převedení na jiné služební místo podle právního předpisu jedná-li se o převedení policisty do personální pravomoci jiného služebního funkcionáře, který stojí mimo útvar policie nebo organizační článek policejního prezidia, v němž je policista zařazen, jestliže služební funkcionář, v jehož personální pravomoci policista je, s převedením nesouhlasí,
6. o jmenování policisty ve výslužbě do vyššího hodnostního označení.

Čl. 3

**Personální pravomoc prvního náměstka policejního prezidenta
a náměstka policejního prezidenta**

(1) První náměstek policejního prezidenta a náměstek policejního prezidenta

a) ustanovuje policistu na služební místo

1. ředitele útvaru policie s celostátní působností, kterého přímo řídí,
2. ve své působnosti, s výjimkou policistů uvedených v čl. 4 písm. a) a čl. 7 písm. a),

b) rozhoduje

1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v odstavcích 2 a 3 a čl. 2 písm. b) bodu 2,
2. o přijetí občana do služebního poměru a jeho ustanovení na služební místo ve své působnosti, s výjimkou uvedenou v čl. 4 písm. b) bodu 2 a čl. 7 písm. b) bodu 2.

(2) Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku rozhoduje o náhradě škody ve vztahu k policistovi zařazenému na služebním místě v policejním prezidiu a ve vztahu k řediteli útvaru policie s celostátní působností.

(3) Náměstek policejního prezidenta pro lidské zdroje, informační a komunikační technologie a inovace rozhoduje o výkonu služby policistou z jiného

místa v rozsahu převyšujícím dva dny v kalendářním měsíci, s výjimkou policistů uvedených v čl. 2 písm. a).

Čl. 4

Personální pravomoc některých dalších služebních funkcionářů policejního prezidia

Ředitel kanceláře policejního prezidenta, ředitel národního centra informačních a komunikačních technologií policejního prezidia, ředitel národního operačního centra policejního prezidia, ředitel ředitelství majetkové správy policejního prezidia, ředitel ředitelství logistického zabezpečení policejního prezidia, ředitel ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia, ředitel úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia, ředitel úřadu vnitřní kontroly policejního prezidia a vedoucí odboru personálního policejního prezidia

- a) ustanovuje policistu na služební místo ve své působnosti,
- b) rozhoduje
 - 1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2 a čl. 3 odst. 2 a 3,
 - 2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo ve své působnosti.

Čl. 7

Personální pravomoc ředitele útvaru policie s celostátní působností

Ředitel útvaru policie s celostátní působností

- a) ustanovuje policistu na služební místo v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností,
- b) rozhoduje
 - 1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2 a čl. 3 odst. 3,
 - 2. o přijetí občana do služebního poměru a jeho ustanovení na služební místo v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností,
 - 3. rozhoduje o náhradě škody ve vztahu k policistovi zařazenému na služebním místě v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností.

Čl. 8

Personální pravomoc ředitele krajského ředitelství policie

Ředitel krajského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo
 - 1. v krajském ředitelství policie, s výjimkou policistů uvedených v čl. 9 odst. 1 písm. a),
 - 2. ředitele obvodního ředitelství policie,
 - 3. ředitele městského ředitelství policie,
- b) rozhoduje
 - 1. o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2, čl. 3 odst. 3, čl. 9 odst. 1 písm. b), čl. 9 odst. 2 a čl. 10a,
 - 2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie,
 - 3. o skončení služebního poměru policisty zařazeného na služebním místě v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie,
 - 4. o náhradě škody ve vztahu k náměstkovi ředitele krajského ředitelství policie pro ekonomiku,
 - 5. o písemné žádosti o převedení³⁾ policisty zařazeného na služebním místě v krajském ředitelství policie na jiné služební místo a písemné žádosti o převedení policisty zařazeného na služebním místě v obvodním ředitelství policie nebo městském ředitelství policie z tohoto útvaru policie na jiné služební místo mimo tento útvar.

Čl. 9

Personální pravomoc náměstka ředitele krajského ředitelství policie a ekonomického ředitele krajského ředitelství policie

(1) Náměstek ředitele krajského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo ve své působnosti,
- b) rozhoduje o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v odstavci 2, čl. 2 písm. b) bodu 2, čl. 3 odst. 3a v čl. 8 písm. b) bodu 2, 3 a 5.

(2) Náměstek ředitele krajského ředitelství policie pro ekonomiku nebo ekonomický ředitel krajského ředitelství policie rozhoduje o náhradě škody ve

vztahu k policistovi zařazenému v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie.

Čl. 10

Personální pravomoc ředitele obvodního ředitelství policie a ředitele městského ředitelství policie

Ředitel obvodního ředitelství policie a ředitel městského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo v jím řízeném útvaru,
- b) rozhoduje o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2, v čl. 8 písm. b) bodu 2, 3 a 5 a v čl. 9 odst. 2.

Čl. 10a

Personální pravomoc ředitele územního odboru

Ředitel územního odboru rozhoduje ve své působnosti o výkonu služby policistou z jiného místa^{3b)} v rozsahu nepřevyšujícím dva dny v kalendářním měsíci.

Čl. 11

Rozhodování mimo řízení ve věcech služebního poměru

(1) Pravomoc k rozhodnutí

- a) o vyslání na služební cestu,
- b) o vyslání na studijní pobyt,
- c) o nařízení služební pohotovosti,
- d) o rozvržení doby služby v týdnu,
- e) o nařízení služby přesčas,
- f) o dovolené,
- g) o udělení služebního volna s poskytnutím služebního příjmu

náleží přímému nadřízenému policisty, pokud nadřízený služební funkcionář nerozhodne písemně jinak; to neplatí v případech uvedených v odstavci 2.

(2) Pravomoc k rozhodnutí podle odstavce 1 písm. a) a c) až g) ve vztahu k policistovi vyslanému na studijní pobyt ve vzdělávacím zařízení Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy (dále jen „vzdělávací zařízení“) ke studiu vzdělávacího programu základní odborná příprava náleží řediteli příslušného vzdělávacího zařízení.

ČÁST TŘETÍ
KÁZEŇSKÁ PRAVOMOC

Čl. 12

Kázeňské odměny a kázeňské tresty

(1) Rozsahem kázeňské pravomoci služebních funkcionářů se rozumí oprávnění udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty.

(2) Policejní prezident

- a) uděluje kázeňské odměny všem policistům,
- b) ukládá kázeňské tresty všem policistům.

(3) První náměstek policejního prezidenta a náměstek policejního prezidenta uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(4) Ředitel kanceláře policejního prezidenta, ředitel národního centra informačních a komunikačních technologií policejního prezidia, ředitel národního operačního centra policejního prezidia, ředitel ředitelství majetkové správy policejního prezidia, ředitel ředitelství logistického zabezpečení policejního prezidia, ředitel ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia, ředitel úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia, ředitel úřadu vnitřní kontroly policejního prezidia, ředitel útvaru policie s celostátní působností, vedoucí odboru komunikace a vnějších vztahů policejního prezidia a vedoucí odboru personálního policejního prezidia uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(5) Ředitel krajského ředitelství policie uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(6) Náměstek ředitele krajského ředitelství policie, ředitel obvodního ředitelství policie, ředitel městského ředitelství policie a ředitel územního odboru krajského ředitelství policie uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební hodnosti a odnětí služební medaile.

(7) Vedoucí organizačního článku, který je přímo podřízen služebnímu funkcionáři uvedenému v odstavcích 2 až 6, uděluje policistům ve své působnosti kázeňskou odměnu písemná pochvala a ukládá jim kázeňský trest písemné napomenutí, pokud tento služební funkcionář nerozhodne písemně jinak.

(8) Ředitel příslušného vzdělávacího zařízení uděluje policistovi vyslanému na studijní pobyt ve vzdělávacím zařízení ke studiu vzdělávacího programu základní odborná příprava kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá mu kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební hodnosti a odnětí služební medaile.

Čl. 13

Služební funkcionář uvedený v čl. 12 odst. 2 až 6 je oprávněn poskytovat odměny podle právního předpisu.

Příloha č. 3 - pokyn policejního prezidenta č. 316/2017, o *profesním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.*

316
POKYN
policejního prezidenta
ze dne 29. prosince 2017,
o profesním vzdělávání

Podle čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 6, čl. 6 odst. 2 a 9 a čl. 35 odst. 2 nařízení Ministerstva vnitra č. 32/2016, o vzdělávání v policejních školách Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních, a v souladu s § 77 odst. 11 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 230 a 231 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, **s t a n o v í m:**

ČÁST DRUHÁ
VZDĚLÁVÁNÍ

Čl. 3
Vzdělávání policisty

(1) Vzdělávání policisty se člení na

- a) kvalifikační přípravu,
- b) další odbornou přípravu,
- c) doplňující přípravu.

(2) Kvalifikační příprava se člení na

- a) přípravu na služební místo,
jejímž absolvováním policista získává kvalifikaci, která je dalším odborným požadavkem podle zákona o služebním poměru; součástí přípravy na služební místo je i základní odborná příprava a služební příprava,
- b) přípravu na vykonávanou činnost,
jejímž absolvováním policista získává kvalifikaci pro výkon činností vyplývajících z náplně služebního místa.

(3) Další odbornou přípravou je vzdělávání, které policista absolvuje z důvodu aktualizace, prohlubování, udržení nebo obnovení získaných kompetencí.

(4) Doplňující přípravou je vzdělávání zaměřené na zvláštnosti výkonu služby v konkrétním útvaru policie, jeho organizačním článku nebo na zvláštnosti výkonu služby konkrétní služby policie.

Ukončení vzdělávání

Policista nebo zaměstnanec přestává být účastníkem

- a) dnem následujícím po dni, v němž splnil všechny povinnosti stanovené pro vzdělávací aktivitu včetně vykonání závěrečné zkoušky nebo jiné formy přezkoušení, je-li stanovena,
- b) dnem následujícím po dni, kterým mu končí vyslání ke vzdělávání s výjimkou případného pokračování v distanční formě vzdělávání; ukončení vzdělávání nebrání vykonání závěrečné zkoušky v náhradním termínu anebo vykonání opravné závěrečné zkoušky, je-li stanovena,
- c) dnem následujícím po dni, ve kterém uplynula lhůta pro přerušení vzdělávání, a účastník ke vzdělávání nenastoupil anebo se jeho vedoucí pracovník s ředitelem vzdělávacího zařízení nedohodl jinak,
- d) dnem, kdy vedoucí pracovník odvolal účastníka ze vzdělávací aktivity,
- e) nejpozději dnem skončení služebního poměru policisty s výjimkou případů, ve kterých na skončený služební poměr bezprostředně navazuje pracovní poměr k policii, pokračování ve vzdělávání je v zájmu zaměstnavatele a vzdělávací aktivita nebo forma vzdělávání to nevylučuje,
- f) dnem ustanovení policisty na služební místo u bezpečnostního sboru, nedohodne-li se policie a bezpečnostní sbor se souhlasem ředitele útvaru vzdělávání jinak,
- g) dnem skončení pracovního poměru zaměstnance s výjimkou případů, ve kterých na skončený pracovní poměr bezprostředně navazuje služební poměr policisty nebo pracovní poměr zaměstnance se zařazením v jiném útvaru policie, ministerstvu, bezpečnostním sboru, anebo služební poměr příslušníka bezpečnostního sboru, a pokračování ve vzdělávání je v zájmu policie, jiného zaměstnavatele nebo bezpečnostního sboru; v případě pracovního nebo služebního zařazení u bezpečnostního sboru je k pokračování ve vzdělávání zapotřebí souhlasu ředitele útvaru vzdělávání.

Čl. 14

Pravidla vzdělávání

(1) Účastník vzdělávání je oprávněn zejména

- a) využívat vybavení a zařízení vzdělávacího zařízení ke vzdělávání a souvisejícím aktivitám i v době mimo výuku (individuální vzdělávání, sportovní činnost apod.) ve stanoveném režimu,
- b) využívat konzultace u vyučujících,
- c) podávat vedení vzdělávacího zařízení připomínky směřující ke zkvalitnění vzdělávání.

(2) Účastník vzdělávání je povinen zejména

- a) plnit povinnosti stanovené pro vzdělávací aktivitu a po dobu výuky respektovat vyučující jako osoby oprávněné ukládat mu v těchto mezích služební nebo pracovní úkoly,
- b) řádně omluvit a doložit důvod svojí nepřítomnosti,
- c) dodržovat příslušné právní předpisy a interní akty řízení,
- d) nakládat hospodárně s vybavením a zařízením vzdělávacího zařízení a se svěřenými věcmi.

Čl. 15 Hodnocení

Hodnocení se člení na

- a) průběžné hodnocení,
- b) závěrečné hodnocení.

Čl. 16 Průběžné hodnocení

(1) Průběžné hodnocení je

- a) formální i neformální hodnocení účastníka vyučujícím v průběhu vzdělávací aktivity, která se skládá z výuky předmětu nebo modulu vzdělávání (dále jen „modul“),
- b) formální hodnocení na závěr výuky předmětu nebo modulu, vyjádřené výrokiem
 1. splnil(a),
 2. nesplnil(a).

(2) Způsob a rozsah provádění formálního průběžného hodnocení stanoví zpravidla vzdělávací program s ohledem na formu a délku vzdělávání. Vyučující o formálním průběžném hodnocení vede přehled.

(3) Výsledky formálního průběžného hodnocení oznamuje účastníkovi vyučující, který jej hodnotil, zpravidla ústně a veřejně, a současně o tom provede záznam, který opatří datem a podpisem a založí ho spolu s dokumentací ke vzdělávací aktivitě do spisovny.

(4) Jestliže se na výuce předmětu či modulu podílelo více vyučujících, provedou formální průběžné hodnocení na závěr předmětu či modulu společně po vzájemné dohodě. Jestliže se vyučující nedohodnou, bude účastník hodnocen výrokiem, který podporují vyučující, kteří mají v souhrnu větší počet odučených vyučovacích hodin. Při shodě počtu vyučovacích hodin bude rozhodovat obsah a závažnost učiva podle vzdělávacího cíle předmětu či modulu.

(5) Je-li účastník vzdělávací aktivity v délce nejméně jednoho měsíce nepřítomen při výuce více než 20 % z celkové časové dotace stanovené pro předmět nebo modul a tato nepřítomnost byla příslušným způsobem omluvena

(dále jen „omluvená nepřítomnost“), přezkouší vyučující účastníka z probrané učební látky, pokud to vzdělávací program výslovně neznemožňuje. O přezkoušení sepíše vyučující záznam, v němž uvede výsledek hodnocení, který se založí do spisovny spolu s dokumentací ke vzdělávací aktivitě. V případě hodnocení výrokem „nesplnil(a)“ stanoví ředitel vzdělávacího zařízení termín hodnotící zkoušky (čl. 19).

(6) Je-li účastník základní odborné přípravy nepřítomen při výuce z důvodu dovolené, neschopnosti ke službě nebo z důvodu udělení služebního volna při důležitých osobních překážkách ve službě více než 20 % z celkové časové dotace stanovené pro modul nebo předmět, přezkouší vyučující účastníka z probrané učební látky. O přezkoušení sepíše vyučující záznam, v němž uvede výsledek hodnocení, který se založí do spisovny spolu s dokumentací ke vzdělávací aktivitě. V případě hodnocení výrokem „nesplnil(a)“, stanoví ředitel vzdělávacího zařízení termín hodnotící zkoušky.

(7) Pokud nelze účastníka z důvodu omluvené nepřítomnosti podle odstavců 5 nebo 6 přezkoušet, nebo byl účastník nepřítomen při výuce více než 40 % z celkové časové dotace vzdělávací aktivity, je ze vzdělávací aktivity odvolán podle čl. 12 odst. 2.

(8) Pokud je omluvená nepřítomnost účastníka vzdělávací aktivity kratší než jeden měsíc při výuce větší než 30 % celkové časové dotace vzdělávací aktivity, je ze vzdělávací aktivity odvolán podle čl. 12 odst. 2.

(9) Má-li účastník pochybnosti o správnosti formálního průběžného hodnocení, může do 3 pracovních dnů od sdělení jeho výsledku písemně požádat ředitele vzdělávacího zařízení o hodnotící zkoušku (čl. 19). Ředitel vzdělávacího zařízení může prominout zmeškání lhůty stanovené ve větě první a o konání hodnotící zkoušky rozhodne do 3 pracovních dnů. Hodnotící zkouška se koná nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne rozhodnutí o konání hodnotící zkoušky podle věty druhé.

(10) Je-li účastník při formálním průběžném hodnocení hodnocen výrokem „nesplnil(a)“ z více než dvou modulů nebo předmětů, je ze vzdělávací aktivity odvolán podle čl. 12 odst. 2.

Čl. 17

Závěrečné hodnocení

Pokud má být v souladu se vzdělávacím programem vydáno osvědčení o absolvování (čl. 24 odst. 1), provede se závěrečné hodnocení účastníka výrokem

- a) „splnil(a)“,
- b) „nesplnil(a)“.

Čl. 18

Komisionální zkouška

(1) Komisionální zkouška se koná před nejméně tříčlennou komisí, kterou tvoří předseda komise a členové komise (čl. 22 a 23).

(2) Druhy komisionálních zkoušek jsou:

- a) hodnotící zkouška,
- b) závěrečná zkouška,
- c) zkouška po samostatné přípravě.

Čl. 19

Hodnotící zkouška

(1) Účastník koná hodnotící zkoušku,

- a) jestliže opakovaně neplní kritéria průběžného hodnocení stanovená ve vzdělávacím programu pro modul nebo předmět,
- b) je-li na závěr výuky hodnocen z jednoho nebo dvou modulů nebo předmětů výrokem „nesplnil(a)“,
- c) jestliže o ni sám požádá podle čl. 16 odst. 9.

(2) Složení komise, termín a místo konání hodnotící zkoušky stanoví ředitel útvaru vzdělávání na návrh ředitele příslušného vzdělávacího zařízení.

(3) Výsledek hodnotící zkoušky oznámí účastníkovi veřejně předseda komise v den konání zkoušky.

(4) Nemůže-li účastník vykonat hodnotící zkoušku z důvodu omluvené nepřítomnosti podle čl. 16 odst. 5 nebo 6, vykoná hodnotící zkoušku v náhradním termínu stanoveném ředitelem vzdělávacího zařízení. O pominutí důvodů omluvené nepřítomnosti účastník neprodleně písemně informuje ředitele vzdělávacího zařízení prostřednictvím příslušného personálního pracoviště.

(5) Ředitel vzdělávacího zařízení stanoví náhradní termín hodnotící zkoušky podle odstavce 4 tak, aby byla vykonána nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy u účastníka pominuly důvody omluvené nepřítomnosti.

(6) Účastník, který byl u hodnotící zkoušky hodnocen výrokem „nesplnil(a)“ je ze vzdělávací aktivity odvolán podle čl. 12 odst. 2.

Čl. 20

Závěrečná zkouška

(1) Vzdělávací aktivita je ukončena vykonáním závěrečné zkoušky, pokud je stanovena ve vzdělávacím programu.

(2) Závěrečnou zkoušku může vykonat účastník, který splnil podmínky ukončení vzdělávací aktivity včetně požadované přítomnosti na výuce, a pokud bylo v rámci vzdělávací aktivity prováděno průběžné hodnocení, byl na konci hodnoceného období ze všech předmětů nebo modulů hodnocen výrokem „splnil(a)“.

(3) U vzdělávací aktivity delší než 15 pracovních dnů zakončené závěrečnou zkouškou zveřejní ředitel vzdělávacího zařízení složení komise a stanoví termín a místo konání nejpozději 5 dnů před zahájením závěrečné zkoušky.

(4) U vzdělávací aktivity v délce 15 pracovních dnů a kratší zakončené závěrečnou zkouškou zveřejní ředitel vzdělávacího zařízení složení komise a stanoví termín a místo konání nejpozději den před zahájením závěrečné zkoušky.

(5) Závěrečná zkouška může být tvořena

- a) písemnou částí,
- b) ústní částí,
- c) praktickou částí, nebo
- d) kombinací nejméně dvou částí uvedených v písmenech a) až c).

(6) Písemnou část závěrečné zkoušky tvoří

- a) test,
- b) samostatná práce na zadané téma nebo
- c) závěrečná práce zpracovaná na zadané téma v průběhu vzdělávání.

(7) Ústní část závěrečné zkoušky probíhá formou

- a) odpovědi na zkušební otázku, která může být obsahově tvořena podotázkami, anebo formou odpovědi na několik zkušebních otázek z předmětů nebo modulů,
- b) obhajoby písemné závěrečné práce,
- c) popisu řešení konkrétní reálné případové situace,
- d) kombinace forem uvedených v písmenech a) až c).

(8) Praktická část závěrečné zkoušky je zpravidla realizována jako řešení konkrétní reálné případové situace. Ve vzdělávacím programu může být stanovena podmínka, že absolvování praktické části závěrečné zkoušky může být povoleno pouze v případě, že účastník byl u předchozích částí závěrečné zkoušky hodnocen výrokem „splnil(a)“.

(9) Účastník si pro ústní nebo praktickou část závěrečné zkoušky zkušební otázky vylosuje.

(10) V rámci ústní části a praktické části závěrečné zkoušky je účastníkovi poskytnut přiměřený čas na přípravu.

(11) Závěrečná zkouška je veřejná s výjimkou

- a) závěrečné zkoušky, jejímž předmětem jsou utajované informace nebo zvláštní skutečnosti,
- b) závěrečné zkoušky, při které není veřejnost přípustná z důvodu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- c) jednání komise o výsledném hodnocení závěrečné zkoušky účastníka;

tím nejsou dotčena případná zvláštní režimová opatření vzdělávacího zařízení.

(12) Účastník je u závěrečné zkoušky celkově hodnocen výrokem „splnil(a)“, jestliže je ve všech částech závěrečné zkoušky hodnocen výrokem „splnil(a)“.

(13) Je-li účastník u závěrečné zkoušky hodnocen výrokem „nesplnil(a)“, je oprávněn vykonat na základě písemné žádosti opravnou závěrečnou zkoušku nejpozději do 6 měsíců ode dne, ve kterém byl u závěrečné zkoušky seznámen s hodnocením. Opravnou závěrečnou zkoušku lze konat pouze jednou. Účastník koná jen tu část závěrečné zkoušky, u níž byl hodnocen výrokem „nesplnil(a)“. V případě, že byla ve vzdělávacím programu stanovena podmínka podle odstavce 8 věty druhé, následuje po opravné závěrečné zkoušce hodnocené výrokem „splnil(a)“, praktická část závěrečné zkoušky.

(14) Písemnou žádost o vykonání opravné závěrečné zkoušky podle odstavce 13 může podat účastník řediteli vzdělávacího zařízení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy byl u závěrečné zkoušky seznámen s hodnocením „nesplnil(a)“, o čemž musí být předsedou komise poučen. Ředitel vzdělávacího zařízení může prominout zmeškání lhůty stanovené ve větě první, jestliže k tomu došlo ze závažných důvodů a účastník o prominutí písemně požádá do 3 pracovních dnů ode dne, kdy pominul důvod zmeškání.

(15) Termín a místo konání opravné závěrečné zkoušky stanoví ředitel vzdělávacího zařízení.

(16) Účastník, který se nedostaví v určený čas k opravné závěrečné zkoušce a svou nepřítomnost písemně neomluví řediteli vzdělávacího zařízení do 3 pracovních dnů od konání opravné závěrečné zkoušky, je hodnocen výrokem „nesplnil(a)“, pokud ředitel vzdělávacího zařízení podle odstavce 17 nepromine zmeškání lhůty z důvodu omluvené nepřítomnosti.

(17) Účastník, který se k závěrečné zkoušce nebo opravné závěrečné zkoušce nedostaví v určený čas, a svou nepřítomnost písemně omluví řediteli vzdělávacího zařízení nejpozději do 3 pracovních dnů, může vykonat závěrečnou zkoušku nebo opravnou závěrečnou zkoušku v náhradním termínu. Ředitel vzdělávacího zařízení může prominout zmeškání této lhůty, jestliže k němu došlo ze závažných důvodů a účastník o prominutí písemně požádal do 3 pracovních dnů ode dne, kdy pominul důvod zmeškání.

Čl. 22

Komise pro závěrečné zkoušky

(1) Není-li dále stanoveno jinak, komisi po dohodě s gestorem problematiky jmenuje a odvolává ředitel vzdělávacího zařízení z policistů nebo zaměstnanců zařazených ve vzdělávacím zařízení a po projednání s příslušným nadřízeným i z příslušníků nebo zaměstnanců zařazených v dalších organizačních člancích útvaru vzdělávání, v jiných útvarech policie s celostátní působností, v krajském ředitelství policie nebo organizačních člancích prezidia, případně z dalších resortních nebo mimoresortních odborníků.

(2) Předsedu komise pro závěrečnou zkoušku základní odborné přípravy jmenuje a odvolává věcně příslušný odbor ministerstva na návrh ředitele vzdělávacího zařízení. Ostatní členy této komise jmenuje a odvolává ředitel útvaru vzdělávání na návrh ředitele vzdělávacího zařízení.

(3) Předsedou komise může být jmenován

- a) vedoucí policista ve služební hodnosti vrchní komisař a vyšší nebo vedoucí zaměstnanec útvaru s celostátní působností nebo organizačního článku prezidia, krajského ředitelství policie, ministerstva, jiného vzdělávacího zařízení nebo Policejní akademie České republiky v Praze,
- b) policista v pozici specialisty ve služební hodnosti vrchní komisař a vyšší nebo zaměstnanec zařazený v útvaru policie s celostátní působností nebo organizačním článku prezidia, krajském ředitelství policie, ministerstvu, jiném vzdělávacím zařízení, škole ministerstva nebo Policejní akademii České republiky v Praze,
- c) mimoresortní odborník se specializací pro příslušnou vzdělávací aktivitu; podmínkou jmenování je souhlas nadřízeného.

(4) Závěrečné zkoušky jsou přítomni vždy alespoň 2 členové komise.

(5) U testu prováděného a vyhodnocovaného výpočetní technikou může ředitel vzdělávacího zařízení určit další policisty nebo zaměstnance zařazené ve vzdělávacím zařízení, kteří budou dohlížet na jeho regulérnost.

(6) Komise může rozhodnout o výsledném hodnocení závěrečné zkoušky účastníka pouze tehdy, je-li přítomen nadpoloviční počet členů komise.

(7) Není-li hodnocení komise jednomyslné, rozhoduje se o hodnocení účastníka hlasováním. Předseda komise má při rovnosti hlasů rozhodující hlas.

(8) Pokud klesne v průběhu závěrečné zkoušky počet členů komise pod stanovené minimum, jmenuje nového člena komise ředitel vzdělávacího zařízení.

(9) Předseda nebo jiný člen komise přeruší závěrečnou zkoušku účastníka, který se při ní pokusí zvýhodnit sebe nebo jiného zkoušeného nebo poruší podmínky závěrečné zkoušky tím, že použije nepovolené pomůcky, nebo průběh závěrečné zkoušky jinak vážně naruší. Účastníkovi není povoleno v závěrečné zkoušce pokračovat a posuzuje se, jako by byl celkově hodnocen výrokem „nesplnil(a)“.

Čl. 23

Předseda komise

(1) Předseda komise řídí činnost komise a odpovídá za její činnost a za průběh a regulérnost závěrečné zkoušky.

(2) Předseda komise oznamuje účastníkovi dílčí a celkové hodnocení jeho závěrečné zkoušky. V odůvodněných případech může předseda komise pověřit oznámením hodnocení závěrečné zkoušky některého z členů komise. Hodnocení jednotlivých členů komise se nezveřejňuje a účastníkovi nesděluje. Hodnocení je součástí dokumentace závěrečné zkoušky každého účastníka.

(3) Nemůže-li předseda komise vykonávat svoji funkci, vykonává ji jiný, ředitelem vzdělávacího zařízení pověřený člen zkušební komise. Takto pověřený člen komise nemusí splňovat kritéria podle čl. 22 odst. 3.